

WYMAGANIA EDUKACYJNE. KLASA 8

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
1.	Poznajemy nasz nowy podręcznik podręcznik <i>Zamieńmy słowo,</i> klasa 8	– zapoznaje się ze spisem treści – rozróżnia lekcje literackie, językowe i kulturowe – podaje przykłady lektur obowiązujących i uzupełniających – zna podstawowe zasady korzystania z podręcznika	– orientuje się w budowie podręcznika – rozpoznaje lekcje literackie, językowe i kulturowe – zna obowiązujące lektury podstawowe i uzupełniające – zna zasady korzystania z podręcznika	– omawia budowę podręcznika – wyjaśnia, czym różnią się lekcje literackie od językowych i kulturowych – rozróżnia lektury obowiązkowe i uzupełniające – korzysta ze spisu treści, indeksu i informacji w ramach	– funkcjonalnie korzysta ze spisu treści, indeksu i informacji w ramach – wypowiada się na temat doboru tekstów w podręczniku – wymienia lektury obowiązkowe i uzupełniające	– świadomie korzysta z podręcznika
Rozdział I. Równowaga						

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
2.	1.* Pięknie napisać o pięknie Leopold Staff, <i>Wysokie drzewa</i> * Numeracja lekcji odpowiada numerom scenariuszy w publikacji <i>Zamieńmy słowo. Poradnik nauczyciela dla klasy 8</i>	– zna pojęcia: <i>równowaga</i> i <i>harmonia</i>, <i>literatura piękna</i>, <i>synestezja</i> – rozpoznaje temat utworu – dostrzega kompozycję klamrową – rozpoznaje opis pejzażu – zna podstawowe środki artystyczne, – tworzy prosty opis obrazu	– rozumie pojęcia: <i>równowaga</i> i <i>harmonia</i>, <i>synestezja</i> – wie, czym różni się temat i problem utworu – wie, na czym polega kompozycja klamrowa – podaje przykłady utworów należących do literatury pięknej – wie, z jakich części kompozycyjnych składa się opis pejzażu – wskazuje w tekście środki artystyczne – tworzy opis obrazu	– wypowiada się na temat równowagi i harmonii – wyjaśnia, czym różni się temat i problem utworu oraz na czym polega kompozycja klamrowa – rozpoznaje utwory należące do literatury pięknej – zna pojęcie <i>synestezja</i> – w prosty sposób opisuje pejzaż – określa środki artystyczne w tekście – tworzy ciekawy opis obrazu	– definiuje pojęcia <i>równowaga</i> i <i>harmonia</i> – formułuje temat i problem utworu – określa funkcję kompozycji klamrowej – wyjaśnia, czym cechuje się literatura piękna i na czym polega <i>synestezja</i> – opisuje pejzaż – omawia funkcje środków artystycznych – tworzy opis obrazu z zastosowaniem terminów związanych z malarstwem	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwory

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
3.	2. W trosce o równowagę wewnętrzną Jostein Gaarder, <i>Świat Zofii</i> (fragmenty)	– wie, że filozofia to dziedzina nauki – zna pojęcie <i>stoicyzm</i> – dostrzega informacje w tekście – rozpoznaje notatkę – wie, co to jest prąd filozoficzny – wie, co to jest równowaga wewnętrzną	– zna pojęcie <i>filozofia</i> – wie, czym cechuje się stoicyzm – rozpoznaje informacje w tekście – zna cechy notatki – dokonuje wyboru poglądu filozoficznego – zna zasady życiowe człowieka zachowującego równowagę wewnętrzną	– wie, czym zajmuje się filozofia jako dziedzina nauki – wie, że stoicyzm to prąd filozoficzny – wskazuje informacje w tekście – omawia cechy notatki – omawia prąd filozoficzny – omawia zasady życiowe człowieka zachowującego równowagę wewnętrzną	– wyjaśnia, czym zajmuje się filozofia – wyjaśnia, czym cechuje się stoicyzm – porządkuje informacje w tekście – tworzy notatkę, – uzasadnia wybór poglądu filozoficznego – tworzy kodeks zasad życiowych człowieka zachowującego równowagę wewnętrzną	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
4.	3. Jakie wartości pozwalają osiągnąć równowagę w życiu? Jan Kochanowski, <i>Fraszki</i> <i>(O żywocie ludzkim, Na dom w Czarnolesie, Na zdrowie, Na lipę)</i>	– wie, kim był Jan Kochanowski i gdzie szukać o nim informacji – zna pojęcia: <i>fraszka</i>, <i>humanizm</i> – podaje formy gramatyczne wskazujące adresata – rozpoznaje podmiot liryczny i dostrzega ważne dla niego wartości – dostrzega w tekście środki artystyczne – w prosty sposób prezentuje wyniki pracy – wie, jak stworzyć notatkę	– zna podstawowe fakty z biografii Kochanowskiego – korzysta z różnych źródeł wiedzy o poecie – rozpoznaje fraszkę wśród innych gatunków – zna pojęcie <i>fraszka epigramatyczna</i> – omawia pojęcie humanizmu – rozpoznaje adresata utworu – wskazuje podmiot liryczny i nazywa ważne dla niego wartości – nazywa środki artystyczne w tekście – prezentuje wyniki pracy – z pomocą tworzy notatkę	– omawia podstawowe fakty z życia Jana Kochanowskiego – podaje przykłady fraszek, w tym fraszki epigramatycznej – podaje przykłady postawy humanistycznej – wypowiada się na temat adresata utworu oraz podmiotu lirycznego – określa wartości ważne dla podmiotu lirycznego – określa środki artystyczne w tekście – komentuje wyniki pracy – tworzy notatkę	– przedstawia biografię Jana Kochanowskiego – porównuje źródła wiedzy o poecie – wyjaśnia, co cechuje fraszkę jako gatunek literacki – podaje cechy fraszki epigramatycznej – omawia cechy humanizmu – określa adresata tekstu – charakteryzuje podmiot liryczny i ważne dla niego wartości – omawia funkcje środków artystycznych – funkcjonalnie prezentuje wyniki pracy – tworzy funkcjonalną notatkę	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwory

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
5.	Części mowy odmienne i nieodmienne – powtórzenie wiadomości* * Materiał na s. 368–370 podręcznika – do decyzji nauczyciela	– zna odmienne i nieodmienne części mowy	– rozpoznaje różne części mowy odmienne i nieodmienne, nazywa je	– podaje przykłady odmiennych i nieodmiennych części mowy	– określa funkcje różnych części mowy	– zna części mowy odmienne i nieodmienne oraz określa ich funkcje
6.	6. Czy równowaga w różnorodności jest możliwa? Sarah Crossan, <i>Kasieńka</i> (fragmenty)	– zna pojęcia: <i>stereotyp</i>, <i>wiersz wolny</i> – wie, na czym polega emigracja – rozpoznaje bohatera i jego emocje – wie, że liryka, epika i dramat to rodzaje literackie – wie, jak sformułować opinię	– wypowiada się na temat stereotypów – zna problemy emigracji – nazywa cechy bohatera i jego emocje – zna różne rodzaje literackie – podaje cechy wiersza wolnego – formułuje własną opinię	– podaje przykłady stereotypów, wiersza wolnego, utworów należących do różnych rodzajów literackich – określa problemy emigracji – omawia bohatera i ocenia jego emocje – wie, na czym polega synkryzm – prezentuje własną opinię	– wyjaśnia, na czym polega stereotyp, synkryzm, wiersz wolny – omawia problemy emigracji – wnikliwie charakteryzuje bohatera, zwracając uwagę na jego emocje – wskazuje w tekście cechy różnych rodzajów literackich – uzasadnia własną opinię	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
7.	7. Czy umiem napisać ciekawe opowiadanie? tworzenie wypowiedzi	- odróżnia opowiadanie od innych form wypowiedzi - wie, jak przekształcić tekst - z pomocą tworzy opowiadanie na wskazany temat - wypowiada się na temat swojego tekstu	- zna istotne elementy opowiadania (narracja, kompozycja, retrospekcja, punkt kulminacyjny, puenta, tytuł, zwrot akcji) - przekształca tekst zgodnie ze wskazówkami - tworzy proste opowiadanie - prezentuje swoje opowiadanie	- omawia istotne elementy opowiadania - przekształca tekst - tworzy opowiadanie - omawia swoje opowiadanie	- stosuje w praktyce istotne elementy opowiadania (narracja, kompozycja, retrospekcja, punkt kulminacyjny, puenta, tytuł, zwrot akcji) - omawia przekształcony tekst - samodzielnie tworzy opowiadanie na wskazany temat, stosuje elementy twórcze - ocenia swój tekst	pisze interesujące i oryginalne opowiadanie

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
8.	9. Dbam o spójność tekstu sekcja <i>Mam lekkie pióro</i>	– zna pojęcia: <i>wyrazy pokrewne, spójność tekstu</i> – zna podstawowe środki nadające spójność – w prosty sposób przekształca tekst – wie, na czym polega wnioskowanie – wie, co to są synonimy	– wie, na czym polega pokrewieństwo wyrazów – omawia sposoby osiągnięcia spójności tekstu – zna środki językowe nadające spójność tekstowi – przekształca tekst tak, by tworzył logiczną całość – rozpoznaje wnioskowanie – rozpoznaje synonimy	– omawia pokrewieństwo wyrazów – wie, jak osiągnąć spójność tekstu – omawia środki osiągnięcia spójności tekstu – omawia przekształcony tekst – komentuje wnioskowanie – omawia synonimy	– podaje wyrazy pokrewne – dba o spójność tworzonego tekstu – stosuje środki językowe nadające spójność tekstowi – tworzy tekst jako logiczną całość – formułuje wnioski, – wskazuje synonimy	– zna i stosuje w praktyce środki spójności – tworzy spójne teksty
9.	10. Ile treści kryje wyraz? zróżnicowanie języka	– zna pojęcia <i>treść wyrazu i zakres znaczeniowy wyrazu</i>	– rozumie pojęcia <i>treść wyrazu i zakres znaczeniowy wyrazu</i> – odróżnia treść wyrazu od zakresu znaczeniowego	– wypowiada się na temat treści i zakresu znaczeniowego konkretnych wyrazów	– definiuje pojęcia <i>treść wyrazu i zakres znaczeniowy wyrazu</i> – omawia treść i zakres znaczeniowy konkretnych wyrazów	– rozpoznaje treść i zakres wyrazu, podaje przykłady

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
10.	11. Równowaga. Podsumowanie rozdziału I	– wie, jakie teksty występują w rozdziale I – zna omówione terminy – tworzy proste teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – zna materiał językowy omówiony w rozdziale	– zna treść omówionych tekstów – wyjaśnia poznane terminy – tworzy teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – podaje przykłady materiału językowego występującego w rozdziale	– omawia treść tekstów występujących w rozdziale – omawia terminy występujące w rozdziale – prezentuje teksty w formach wypowiedzi występujących w rozdziale – wypowiada się na temat materiału językowego występującego w rozdziale	– zna problematykę tekstów występujących w rozdziale – definiuje terminy występujące w rozdziale – tworzy ciekawe teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – omawia materiał językowy przywoływany w rozdziale	– samodzielnie omawia materiał zawarty w rozdziale I
Rozdział II. Tradycja						

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
11.	77. Litwo! Ojczyzno moja! – co budzi zachwyt Adama Mickiewicza? LEKTUROWNIK Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	– wie, kim był Adam Mickiewicz – wyszukuje informacje w tekście – wie, co to jest inwokacja, narrator – zna pojęcie przerzutni i podstawowe środki artystyczne – ma świadomość, że tekst zawiera kontekst historyczny i biograficzny – wydobywa informacje z tekstu	– zna podstawowe wydarzenia z życia Adama Mickiewicza – wyszukuje informacje w tekście i innych źródłach – czyta ze zrozumieniem inwokację – rozpoznaje narratora w tekście – wskazuje środki artystyczne w tekście, – rozpoznaje przerzutnię – zna kontekst historyczny i biograficzny utworu – porządkuje informacje	– omawia podstawowe fakty z życia Adama Mickiewicza – wypowiada się na temat informacji z tekstu i innych źródeł – omawia treści inwokacji – wypowiada się na temat narratora – nazywa środki artystyczne w tekście, – podaje przykład przerzutni – omawia kontekst historyczny i biograficzny utworu – omawia informacje	– zna biografię Adama Mickiewicza – omawia informacje zaczerpnięte z tekstu i innych źródeł – interpretuje inwokację – omawia kreację narratora w tekście oraz funkcje zastosowanych środków artystycznych – omawia funkcję przerzutni – wykorzystuje w interpretacji kontekst historyczny i biograficzny – hierarchizuje informacje	– samodzielnie analizuje i interpretuje inwokację z <i>Pana Tadeusza</i>

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
12.	78. Zapraszamy do Soplicowa LEKTUROWNIK Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	– zwraca uwagę na tytuł i podtytuł – dostrzega czas i miejsce akcji – rozpoznaje główne elementy świata przedstawionego – wie, co to jest wątek – rozpoznaje wątki główne i poboczne – zna pojęcie bohatera zbiorowego – wyodrębnia bohaterów – wie, że bohaterów łączą różne relacje – pod kierunkiem tworzy prostą ilustrację do ks. I – układa proste opowiadanie – zna specyfikę tekstu reklamowego	– dostrzega informacje zawarte w tytule i podtytule – nazywa czas i miejsce akcji – dostrzega elementy świata przedstawionego i wątki główne oraz poboczne utworu – dostrzega i nazywa bohatera zbiorowego – porządkuje informacje o bohaterach i relacjach między nimi – pod kierunkiem tworzy ilustracje do ks. I – układa opowiadanie – układa tekst reklamowy	– omawia informacje zawarte w tytule i podtytule – wypowiada się na temat czasu i miejsca akcji, elementów świata przedstawionego, wątków głównych i pobocznych w utworze, bohatera zbiorowego – omawia bohaterów i ocenia relacje między nimi – samodzielnie tworzy ilustrację do ks. I – układa opowiadanie inspirowane tekstem – układa ciekawy tekst reklamowy	– analizuje tytuł i podtytuł – omawia czas i miejsce akcji, elementy świata przedstawionego, wątki główne oraz poboczne utworu, bohatera zbiorowego – charakteryzuje bohaterów – omawia relacje między bohaterami – tworzy oryginalną ilustrację do ks. I – układa opowiadanie twórcze – układa tekst reklamowy z wykorzystaniem odpowiednich środków językowych	– samodzielnie analizuje i interpretuje główne wątki utworu

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
13.	79. Zamek, miłość, zbrodnia i przebaczenie LEKTUROWNIK Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	– rozpoznaje bohatera i dostrzega jego postawę – ma świadomość przemiany bohatera – ogląda uważnie grafikę – wie, czym wyróżniają się teksty prasowe	– wyszukuje informacje na temat bohatera – rozpoznaje postawę bohatera i dostrzega jego przemianę – dostrzega elementy przedstawione grafiki – układa proste teksty prasowe	– omawia informacje na temat bohatera – wypowiada się na temat postawy i przemiany bohatera, – z pomocą interpretuje grafikę – układa teksty prasowe	– porządkuje informacje na temat bohatera – ocenia postawę bohatera i omawia powody jego przemiany – interpretuje grafikę – układa ciekawe teksty prasowe	– samodzielnie analizuje i interpretuje wątek księdza Robaka

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
14.	80. Co w Soplicowie sądzą na temat tradycji? LEKTUROWNIK Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	– zna pojęcie kultury szlacheckiej – rozpoznaje tradycje szlacheckie w tekście – wie, jak sformułować opinię – układa proste zaproszenie – podaje z tekstu przykłady zachowania młodego szlachcica	– łączy kulturę szlachecką z właściwą jej tradycją – wskazuje tradycje szlacheckie w tekście i utworze popularno-naukowym – formułuje opinię na temat zwyczajów szlacheckich – układa zaproszenie – opowiada, jak powinien postępować młody szlachcic	– wypowiada się na temat kultury szlacheckiej – omawia tradycje szlacheckie w utworze i tekście popularno-naukowym – prezentuje swoją opinię na temat kultury szlacheckiej – układa oryginalne zaproszenie – ocenia postępowanie młodego szlachcica	– wyjaśnia, na czym polega kultura szlachecka – porównuje opis tradycji szlacheckich w utworze i tekście popularno-naukowym – uzasadnia swoją opinię na temat zwyczajów szlacheckich – układa zaproszenie z zachowaniem wszystkich cech tej formy wypowiedzi – układa kodeks postępowania młodego szlachcica	– samodzielnie przedstawia kulturę szlachecką, osadza ją w tradycji

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
15.	81. Kobięce sekrety w <i>Panu Tadeuszu</i> LEKTUROWNIK Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	– uważnie ogląda ilustracje – wie, jak sformułować opinię – rozpoznaje bohaterki utworu – wie, jak sformułować swoje stanowisko – wie, co to jest motyw	– dostrzega elementy przedstawione na ilustracjach – formułuje opinię na podstawie tekstów kultury – omawia cechy bohaterek – formułuje swoje stanowisko – wskazuje motywy charakterystyczne dla dzieła	– omawia elementy przedstawione na ilustracjach – prezentuje opinię na podstawie tekstów kultury – porównuje bohaterki utworu – prezentuje swoje stanowisko – wypowiada się na temat motywów dzieła	– porównuje ilustracje – uzasadnia opinię sformułowaną na podstawie tekstów kultury – charakteryzuje bohaterki – uzasadnia swoje stanowisko – omawia motywy charakterystyczne dla dzieła	– samodzielnie analizuje i interpretuje motyw kobiet w <i>Panu Tadeuszu</i>

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
16.	82. Muzyczna lekcja historii LEKTUROWNIK Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	– dostrzega informacje o wydarzeniach historycznych – wie, jakimi informacjami uzupełnić tekst – dostrzega fragmenty wspominające <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> – wyodrębnia przymiotnik <i>ostatni</i> – dostrzega wydarzenia historyczne w utworze – dostrzega wyrazy z przedrostkiem <i>-arcy</i>	– wydobywa informacje o wydarzeniach historycznych – uzupełnia tekst właściwymi informacjami – dostrzega rolę <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> w utworze – dostrzega rolę przymiotnika <i>ostatni</i> – wymienia wydarzenia historyczne wspomniane w utworze – wie, jakie znaczenia wnosi przedrostek <i>-arcy</i>	– wypowiada się na temat wydarzeń historycznych – przedstawia informacje dopełniające tekst – wypowiada się na temat roli <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> w tekście – wypowiada się na temat roli przymiotnika <i>ostatni</i> – wypowiada się na temat wydarzeń historycznych w utworze – omawia wyrazy z przedrostkiem <i>-arcy</i>	– omawia informacje o wydarzeniach historycznych – uzupełnia funkcjonalnie tekst właściwymi informacjami – omawia rolę <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> w utworze – omawia funkcję przymiotnika <i>ostatni</i> – omawia wydarzenia historyczne wspomniane w utworze – omawia funkcję przedrostka <i>-arcy</i>	– samodzielnie interpretuje kontekst historyczny w <i>Panu Tadeuszu</i>

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
17.	83. Epicki Pan Tadeusz LEKTUROWNIK Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	– zna pojęcia: <i>epicki</i>, <i>epopeja</i>, <i>epopeja narodowa</i> – dostrzega informacje w wywiadzie – zna adaptację filmową – wie, jak stworzyć notatkę, recenzję – wie, co to jest treść i zakres znaczeniowy wyrazów	– podaje przykłady utworów epickich – wyszukuje informacje w wywiadzie, – wie, co to jest epopeja i epopeja narodowa – formułuje opinię na temat adaptacji filmowej – pod kierunkiem tworzy notatkę i recenzję – rozpoznaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów	– wypowiada się na temat pojęcia <i>epicki</i> – omawia informacje z wywiadu – wskazuje cechy epopei i epopei narodowej – prezentuje opinię na temat adaptacji filmowej – tworzy notatkę i recenzję – wypowiada się na temat treści i zakresu znaczeniowego wyrazów	– definiuje pojęcia: <i>epicki</i>, <i>epopeja</i>, <i>epopeja narodowa</i> – porządkuje informacje z wywiadu – uzasadnia opinię na temat adaptacji filmowej – tworzy funkcjonalną notatkę – układa ciekawą recenzję – omawia treść i zakres znaczeniowy wyrazów	– samodzielnie interpretuje <i>Pana Tadeusza</i> jako utwór epicki

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
18.	12. Ogórki i grzyby – do czego potrzebna nam tradycja? Joanna Puchalska, <i>Dziedziczki Soplicowa</i> (fragmenty)	– rozpoznaje czasowniki – zna pojęcia <i>obyczaj, tradycja, tradycja kulinarna</i> – zna nazwę <i>Kresy Wschodnie</i> – dostrzega informacje w tekście – wskazuje wyznaczniki pozwalające na porównanie tekstów – wie, jak formułować opinię – zna specyfikę książki kucharskiej	– uzupełnia tekst czasownikami we właściwej formie – podaje przykłady tradycji, obyczaju – wie, czego dotyczy tradycja kulinarna – wie, gdzie leżą Kresy Wschodnie – wyszukuje informacje w tekście – porównuje teksty – formułuje opinię na temat tradycji – zbiera materiały do książki kucharskiej	– określa formy uzupełnionych czasowników – omawia przykłady tradycji, obyczaju – wypowiada się na temat tradycji kulinarnej – opowiada o Kresach Wschodnich – omawia informacje z tekstu – omawia porównanie tekstów – prezentuje opinię – omawia materiały do książki kucharskiej	– uzupełnia tekst czasownikami we właściwej formie, określa te formy – wyjaśnia, co to jest obyczaj, tradycja oraz czego dotyczy tradycja kulinarna – charakteryzuje Kresy Wschodnie – porządkuje informacje z tekstu – wyciąga wnioski z porównania tekstów – uzasadnia opinię na temat tradycji – tworzy książkę kucharską	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
19.	13. O Kowalskim i Nowaku, czyli odmiana imion i nazwisk w języku polskim fleksja, ortografia	– wie, że imiona i nazwiska się odmieniają – wie, że imiona i nazwiska mają swoje pochodzenie – wie, jak odmieniać imiona i nazwiska	– zna zasady odmiany imion i nazwisk – zna pochodzenie niektórych nazwisk – zna poprawne formy imion i nazwisk	– omawia zasady odmiany imion i nazwisk – omawia pochodzenie niektórych nazwisk – omawia poprawne formy odmiany imion i nazwisk	– stosuje zasady odmiany imion i nazwisk – wyjaśnia pochodzenie niektórych nazwisk – stosuje poprawne formy imion i nazwisk	– poprawnie odmienia imiona i nazwiska

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
20.	14. Tradycje znane i nieznane Józef Ignacy Kraszewski, <i>Stara baśń</i> (fragmenty)	– zna pojęcie <i>tradycja</i> – rozpoznaje narrację, czas akcji, elementy świata przedstawionego – zna pojęcie <i>rytuał</i> – wie, że ogień może mieć znaczenie symboliczne – wie, co to jest archaizm – zna podstawowe zasady pisowni nazw świąt i zwyczajów – zna specyfikę komiksu – wie, jak napisać zaproszenie – wie, jak napisać opowiadanie	– wyszukuje informacje na temat dawnych świąt słowiańskich – wie, co to jest tradycja – określa czas akcji, wymienia elementy świata przedstawionego – wie, na czym polega rytuał – dostrzega symbolikę ognia – wskazuje archaizmy – zna zasady pisowni nazw świąt i zwyczajów – zna różne typy narracji – przy pomocy tworzy fragment komiksu – pisze zaproszenie – pisze proste opowiadanie	– omawia informacje na temat dawnych świąt słowiańskich – wypowiada się na temat tradycji – wypowiada się o czasie akcji, elementach świata przedstawionego, archaizmach, narracji – wyjaśnia, czym jest rytuał – omawia symbolikę ognia – omawia zasady pisowni nazw świąt i zwyczajów – tworzy fragment komiksu – pisze oryginalne zaproszenie – pisze opowiadanie	– porządkuje informacje na temat dawnych świąt słowiańskich – omawia wskaźniki tradycji, czas akcji, elementy świata przedstawionego, narrację i rytuały opisane w utworze – wyjaśnia znaczenie symboliki ognia – omawia funkcje archaizmów – stosuje w praktyce zasady pisowni nazw świąt i zwyczajów – tworzy ciekawy fragment komiksu – pisze zaproszenie, zachowując wszystkie wyznaczniki tej formy wypowiedzi – pisze twórcze opowiadanie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
21.	15. Kiedy tradycje mogą zanikać? Jan Kochanowski, <i>Pieśń świętojańska o Sobótce</i> (fragmenty)	– wie, co to są synonimy – rozpoznaje pieśń jako gatunek liryczny – uważnie ogląda obraz – kojarzy pojęcie tradycji słowiańskiej – zna wagę tradycji w życiu człowieka – wie, jak stworzyć plan – wie, jak stworzyć wypowiedź argumentacyjną	– zestawia synonimy z różnymi tradycjami – zna cechy pieśni – zna pojęcie <i>sielanka</i> – wskazuje elementy przedstawieniowe obrazu – dostrzega elementy tradycji słowiańskiej w utworze renesansowym – wypowiada się na temat roli tradycji w życiu człowieka – tworzy plan – z pomocą tworzy wypowiedź argumentacyjną	– wypowiada się na temat synonimów związanych z różnymi tradycjami, – wypowiada się na temat pieśni, sielanki – omawia elementy przedstawieniowe obrazu – wypowiada się na temat elementów tradycji słowiańskiej w utworze renesansowym – ocenia rolę tradycji w życiu człowieka – tworzy wyczerpujący plan – tworzy wypowiedź argumentacyjną	– wyjaśnia związek synonimów z różnymi tradycjami – omawia cechy pieśni, sielanki – interpretuje obraz – omawia elementy tradycji słowiańskiej w utworze renesansowym – uzasadnia swoją ocenę roli tradycji w życiu człowieka – pisze twórczy plan – tworzy przekonującą wypowiedź argumentacyjną	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
22.	16. Co łączy ortografię z tradycją? ortografia	– wie, czym zajmuje się ortografia – wie, że należy stosować reguły ortograficzne – z pomocą prezentuje wyniki pracy	– zna podstawowe zasady polskiej ortografii – ma świadomość słuszności i potrzeby stosowania reguł ortograficznych – prezentuje wyniki pracy	– omawia podstawowe zasady polskiej ortografii – wypowiada się na temat słuszności stosowania reguł ortograficznych – w ciekawy sposób prezentuje wyniki pracy	– stosuje w praktyce podstawowe zasady polskiej ortografii – uzasadnia słuszność i potrzebę stosowania reguł ortograficznych – w atrakcyjny sposób prezentuje wyniki pracy	– pisze poprawnie ortograficznie

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
23.	17. Rzecz o rzeczy Julian Tuwim, <i>Rzecz Czarnoleska</i>	– zna pojęcie tradycji literackiej – wie, co to jest motyw – wie, na czym polega animizacja – wie, że liczne wyrazy mają wiele znaczeń – zna różne wizerunki Jana Kochanowskiego – wie, że są dzieła zrywające z tradycją literacką – formułuje prostą opinię – rozpoznaje przymiotniki – tworzy prostą ilustrację do wiersza	– wie, co to jest tradycja literacka, – rozpoznaje główne motywy w wierszu – rozpoznaje animizację – wie, że wyraz <i>rzecz</i> ma różne znaczenia – zestawia różne wizerunki Jana Kochanowskiego – podaje przykłady dzieł zrywających z tradycją literacką – formułuje opinię – wie, że od nazw miejscowości można tworzyć przymiotniki – tworzy ilustrację do wiersza	– omawia pojęcie tradycji literackiej – wypowiada się na temat głównych motywów w wierszu – podaje przykłady animizacji – omawia znaczenia wyrazu <i>rzecz</i> – porównuje różne wizerunki Jana Kochanowskiego – przedstawia dzieła zrywające z tradycją literacką – prezentuje opinię – omawia przymiotniki utworzone od nazw miejscowości – tworzy odpowiednią ilustrację do wiersza	– wyjaśnia, co to jest tradycja literacka – omawia główne motywy w wierszu – określa funkcję animizacji – stosuje wyraz <i>rzecz</i> w różnych znaczeniach – omawia różne wizerunki Jana Kochanowskiego – omawia dzieła zrywające z tradycją literacką – uzasadnia opinię – tworzy przymiotnik od nazwy miejscowości – tworzy oryginalną ilustrację do wiersza	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
24.	18. O tradycji rycerskiej w kulturze Andrzej Sapkowski, <i>Świat króla Artura</i> (fragmenty)	– zna pojęcia: <i>tradycja rycerska, kodeks rycerski, Okrągły Stół</i> – rozpoznaje wartości rycerskie – wie, jak ułożyć plan wydarzeń – dostrzega nawiązania do tradycji rycerskiej – uważnie ogląda rzeźbę oraz miniaturę średniowieczną – wie, na czym polega dialog – wie, jak sformułować opinię	– wie, co składa się na tradycję rycerską – nazywa wartości rycerskie – wie, czym był kodeks rycerski i Okrągły Stół – układa plan wydarzeń – wyszukuje nawiązania do tradycji rycerskiej – wskazuje elementy przedstawieniowe rzeźby – omawia elementy przedstawieniowe miniatury średniowiecznej – układa prosty dialog dotyczący kodeksu rycerskiego – formułuje opinię na temat aktualności zasad kodeksu rycerskiego	– wypowiada się na temat tradycji rycerskiej, wartości rycerskich i kodeksu rycerskiego oraz nawiązań do tradycji rycerskiej – omawia tradycje Okrągłego Stołu – układa funkcjonalny plan wydarzeń – omawia elementy przedstawieniowe rzeźby – odczytuje symbolikę miniatury średniowiecznej – prezentuje dialog dotyczący kodeksu rycerskiego – prezentuje opinię na temat kodeksu rycerskiego	– omawia wyznaczniki tradycji rycerskiej i wartości rycerskie – wymienia zasady kodeksu rycerskiego – wypowiada się na temat Okrągłego Stołu – na podstawie planu opowiada historię – omawia nawiązania do tradycji rycerskiej – interpretuje rzeźbę – interpretuje miniaturę średniowieczną – układa dialog dotyczący kodeksu rycerskiego – uzasadnia opinię na temat aktualności kodeksu rycerskiego	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
25.	20. Sprawdzam, czy potrafię napisać rozprawkę sekcja <i>Mam lekkie pióro</i>	- wyodrębnia rozprawkę spośród innych form wypowiedzi - wie, co to jest akapit - wie, co to jest argument i kontrargument - wie, jak stworzyć rozprawkę	- zna strukturę rozprawki (teza, hipoteza, argument, kontrargument, przykład, wniosek, wniosek częściowy) - ma świadomość funkcji akapitów - dobiera argumenty i kontrargumenty - z pomocą tworzy rozprawkę - ocenia stworzoną rozprawkę	- omawia strukturę rozprawki (teza, hipoteza, argument, kontrargument, przykład, wniosek, wniosek częściowy) - omawia funkcje akapitów - omawia argumenty i kontrargumenty - tworzy rozprawkę	- stosuje w praktyce strukturę rozprawki - funkcjonalnie stosuje akapity - funkcjonalnie dobiera argumenty i kontrargumenty - tworzy ciekawą rozprawkę - uzasadnia ocenę stworzonej rozprawki	samodzielnie pisze ciekawą rozprawkę

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
26.	21. Tradycja. Podsumowanie rozdziału II	– wie, jakie teksty występują w rozdziale II – zna omówione terminy – tworzy proste teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – zna materiał językowy omówiony w rozdziale	– zna treść omówionych tekstów – wyjaśnia poznane terminy – tworzy teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – podaje przykłady materiału językowego występującego w rozdziale	– omawia treść tekstów występujących w rozdziale – omawia terminy występujące w rozdziale – prezentuje teksty w formach wypowiedzi występujących w rozdziale – wypowiada się na temat materiału językowego występującego w rozdziale	– zna problematykę tekstów występujących w rozdziale – definiuje terminy występujące w rozdziale – tworzy ciekawe teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – omawia materiał językowy przywoływany w rozdziale	– samodzielnie omawia materiał zawarty w rozdziale II
Rozdział III. Szacunek						

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
27.	84. Ile historii, ile fikcji? Quo vadis jako powieść historyczna LEKTUROWNIK Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> (fragmenty)	– zna pojęcia <i>geneza utworu, powieść historyczna</i> – rozpoznaje czas i miejsce wydarzeń oraz elementy świata przedstawionego – wie, kim jest narrator – zna grupy społeczne i miejsca w starożytnym Rzymie – rozpoznaje rzeczowniki z zakończeniem <i>-anin</i>	– wie, co to jest geneza utworu i czym cechuje się powieść historyczna – określa czas i miejsce zdarzeń – wymienia elementy świata przedstawionego – rozpoznaje narratora – wymienia grupy społeczne w starożytnym Rzymie – zbiera informacje na temat wybranego miejsca w Rzymie – zna zasady odmiany rzeczowników z zakończeniem <i>-anin</i>	– wypowiada się na temat genezy utworu, czasu i miejsca wydarzeń, elementów świata przedstawionego, narratora – wymienia cechy powieści historycznej – rozmawia o społeczności starożytnego Rzymu – charakteryzuje wybrane miejsce w Rzymie – zgodnie z zasadami odmienia rzeczowniki z zakończeniem <i>-anin</i>	– omawia genezę powieści, czas i miejsce wydarzeń, elementy świata przedstawionego, grupy społeczne w starożytnym Rzymie – wskazuje w tekście cechy powieści historycznej – charakteryzuje narratora – porządkuje informacje o wybranym miejscu w Rzymie – bezbłędnie odmienia rzeczowniki z zakończeniem <i>-anin</i>	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragmenty powieści historycznej

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
28.	85. Wierność wartościom w <i>Quo vadis</i> LEKTUROWNIK Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> (fragmenty)	– rozpoznaje postaci z powieści Sienkiewicza – dostrzega fragmenty mówiące o religii starożytnych Rzymian – ma świadomość konfliktu między poganami a chrześcijanami – wyodrębnia nazwy mieszkańców – wie, jak ułożyć notatkę – ogląda obraz	– wymienia postaci z powieści Sienkiewicza – zna cechy religii starożytnych Rzymian – dostrzega konflikt wartości między poganami a chrześcijanami – zna zasady pisowni nazw mieszkańców – układa prostą notatkę – dostrzega elementy przedstawieniowe obrazu	– omawia postaci z powieści Sienkiewicza – wypowiada się na temat religii starożytnych Rzymian – omawia konflikt wartości w powieści – stosuje zasady pisowni nazw mieszkańców – układa notatkę – omawia elementy przedstawieniowe obrazu	– charakteryzuje z powieści Sienkiewicza – omawia cechy religii starożytnych Rzymian – ocenia konflikt wartości w powieści – bezbłędnie zapisuje nazwy mieszkańców – układa funkcjonalną notatkę – interpretuje obraz	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór z perspektywy aksjologicznej

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
29.	88. O roli artysty w życiu społecznym LEKTUROWNIK Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> (fragmenty)	– dostrzega informacje w tekście – wyodrębnia postać Nerona spośród innych bohaterów – dostrzega rolę artysty w życiu społecznym – rozpoznaje określenia o charakterze wartościującym – wie, jak napisać rozprawkę – uważnie ogląda współczesne dzieło plastyczne	– wyszukuje informacje w tekście – wypowiada się na temat postaci Nerona – formułuje opinię na temat roli artysty w życiu społecznym – wskazuje określenia o charakterze wartościującym – pisze prostą rozprawkę – dostrzega elementy współczesnego dzieła plastycznego	– omawia informacje z tekstu – charakteryzuje postać Nerona – prezentuje opinię na temat roli artysty w życiu społecznym – wypowiada się na temat określeń o charakterze wartościującym – pisze rozprawkę – omawia elementy współczesnego dzieła plastycznego	– porządkuje informacje z tekstu – ocenia postać Nerona – uzasadnia opinię na temat roli artysty w życiu społecznym – omawia określenia o charakterze wartościującym, – tworzy ciekawą rozprawkę – interpretuje współczesne dzieło plastyczne	– samodzielnie analizuje i interpretuje lekturę, charakteryzując i oceniając Nerona

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
30.	22. Co świadczy o szacunku do człowieka? Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Stan splątania</i> (fragmenty)	– wie, że szacunek można wyrazić za pomocą języka ciała – dostrzega zachowanie dyrektora i zasady obowiązujące bohaterów w szkole – szuka w tekście cytatów – umie sformułować opinię – wie, co to są powtórzenia i wyliczenia – dostrzega w tekście narrację	– zna sposoby wyrażania szacunku za pomocą języka ciała – wypowiada się na temat zachowania dyrektora oraz zasad obowiązujących bohaterów w szkole – cytuje odpowiednie fragmenty – formułuje opinię na temat szacunku w szkole – wskazuje w tekście powtórzenia i wyliczenia – rozpoznaje typ narracji	– umie wyrazić szacunek za pomocą języka ciała – wypowiada się na temat zasad obowiązujących bohaterów w szkole – omawia zachowanie dyrektora – omawia cytowane fragmenty – przedstawia opinię na temat szacunku w szkole – omawia powtórzenia i wyliczenia – określa typ narracji	– funkcjonalnie stosuje język w celu wyrażenia szacunku – omawia zasady obowiązujące bohaterów w szkole – ocenia zachowanie dyrektora – analizuje i interpretuje cytaty – uzasadnia opinię na temat szacunku w szkole – omawia funkcję wyliczeń i powtórzeń – omawia funkcję narracji	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
31.	23. Co się dzieje, gdy zabraknie szacunku Stanisław Lem, <i>Jak Mikromił i Gigacyan ucieczkę mgławic wszczęli</i> (fragmenty)	- wskazuje bohaterów - wie, czym jest fantastyka naukowa - rozpoznaje przynależność gatunkową utworu - wie, czym jest komizm jako kategoria estetyczna - układa proste pytania do tekstu - zna związki frazeologiczne - wie, jak ułożyć przemówienie i opowiadanie - wie, na czym polega przekład intersemiotyczny	- omawia bohaterów - określa przynależność gatunkową tekstu, stosując pojęcie fantastyki naukowej - zna elementy komizmu - formułuje pytania do bohatera - poprawnie stosuje frazeologizmy - prezentuje swoje stanowisko - układa proste przemówienie i opowiadanie - dokonuje prostego przekładu intersemiotycznego pojęcia szacunku	- charakteryzuje bohaterów - omawia pojęcie fantastyki naukowej na przykładzie utworu Lema - wskazuje i wyjaśnia frazeologizmy w tekście - rozpoznaje elementy komizmu w tekście - formułuje ciekawe pytania do bohatera - układa opowiadanie i przemówienie - dokonuje przekładu intersemiotycznego pojęcia szacunku - omawia ilustracje związane z twórczością Stanisława Lema	- ocenia bohaterów - wyjaśnia, na czym polega fantastyka naukowa - uzasadnia przynależność gatunkową tekstu - określa funkcje frazeologizmów - omawia elementy komizmu w tekście - formułuje funkcjonalne pytania do bohatera - układa twórcze opowiadanie i przemówienie - dokonuje interesującego przekładu intersemiotycznego pojęcia szacunku - interpretuje ilustracje związane z twórczością Lema	samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
32.	Typy wypowiedzeń – powtórzenie wiadomości* składnia * Materiał na s. 371–374 podręcznika – do decyzji nauczyciela	– wie, co to jest równoważnik zdania – rozpoznaje zdanie pojedyncze oraz zdanie złożone – zna typy zdań złożonych współrzędnie i rodzaje zdań złożonych podrzędnie	– wyjaśnia, co to jest równoważnik zdania – wie, jak są zbudowane zdanie pojedyncze i zdanie złożone – wymienia typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie – przekształca zdania pojedyncze w złożone i odwrotnie	– rozpoznaje w tekście równoważniki zdania, zdania pojedyncze i złożone – omawia budowę zdania pojedynczego i złożonego – omawia typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie – układa konkretne typy zdań złożonych	– stosuje w praktyce równoważniki zdania, wypowiedzenia pojedyncze oraz złożone – rozpoznaje w tekście typy zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie – bezbłędnie układa konkretne typy zdań złożonych	– funkcjonalnie stosuje różne typy wypowiedzeń
33.	24. Jak złożyć, by było poprawnie. Wypowiedzenia wielokrotnie złożone składnia	– wie, co to jest zdanie wielokrotnie złożone – wie, jak łączyć zdania pojedyncze w zdania wielokrotnie złożone – wie, że w zdaniu wielokrotnie złożonym należy stosować znaki interpunkcyjne	– podaje przykłady zdania wielokrotnie złożonego – tworzy zdania wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych – zna zasady interpunkcji	– omawia zdania wielokrotnie złożone – omawia zasady interpunkcji – rozpoznaje zdania wielokrotnie złożone – buduje zdania wielokrotnie złożone ze zdań pojedynczych i złożonych współrzędnie bądź podrzędnie	– stosuje w praktyce zdania wielokrotnie złożone – układa zdania wielokrotnie złożone i nazywa ich części składowe – poprawnie stosuje zasady interpunkcji	– poprawnie i funkcjonalnie stosuje w praktyce zdania wielokrotnie złożone

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
34.	25. Praca nad wzajemnym szacunkiem Mark Twain, <i>Pamiętniki Adama i Ewy</i> (fragmenty)	– dostrzega wydarzenia – wskazuje bohaterów – rozpoznaje elementy świata przedstawionego, – wie, że tekst jest pamiętnikiem – wskazuje cytaty świadczące o braku szacunku	– wydobywa wydarzenia – przedstawia bohaterów – wskazuje elementy świata przedstawionego – wie, czym jest pamiętnik – rozpoznaje wypowiedzi świadczące o braku szacunku	– omawia wydarzenia – charakteryzuje bohaterów – omawia elementy świata przedstawionego – przedstawia cechy pamiętnika – omawia wypowiedzi świadczące o braku szacunku	– porządkuje wydarzenia – porównuje bohaterów – interpretuje elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, co różni pamiętnik od dziennika – wskazuje w tekście cechy pamiętnika – komentuje wypowiedzi świadczące o braku szacunku	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
35.	26. Leszek Kołakowski o szacunku do siebie Leszek Kołakowski, <i>Jak Gyom został starszym panem</i> (fragmenty)	- formułuje prostą opinię - dostrzega w tekście postaci i wydarzenia - przedstawia bohatera - rozpoznaje elementy świata przedstawionego - wie, na czym polega samoocena	- formułuje opinię - wyodrębnia wydarzenia i postaci - omawia postawę bohatera - określa świat przedstawiony - dokonuje samooceny	- prezentuje opinię - omawia wydarzenia i postaci - charakteryzuje bohatera - omawia elementy świata przedstawionego - prezentuje samoocenę	- uzasadnia opinię - porządkuje wydarzenia - ocenia postawę bohatera - komentuje sposób prezentacji świata przedstawionego - dokonuje samooceny i wiąże wskazane cechy z postaciami literackimi	samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
36.	27. Czy mieć styl to zawsze znaczy być modnym? zróżnicowanie języka	- zna pojęcie stylu językowego - wie, że istnieją różne rodzaje stylów językowych - wie, że każdy styl ma specyficzne dla siebie środki językowe - wie, jak stworzyć grę planszową	- wie, co to jest styl językowy - zna różne rodzaje stylów - zna środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów - pod kierunkiem tworzy grę planszową	- wyjaśnia, na czym polega styl językowy - rozpoznaje różne rodzaje stylów językowych - omawia środki językowe charakterystyczne dla poszczególnych stylów języka - tworzy grę planszową	- omawia wyznaczniki stylu językowego - omawia różne rodzaje stylów - wskazuje w tekście środki językowe charakterystyczne dla różnych stylów - tworzy ciekawą grę planszową	stosuje w tworzonych wypowiedziach odpowiednie style językowe

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
37.	28. Rozpoznaję artykuł wśród innych form wypowiedzi <i>Moje „JA”</i>	– rozpoznaje teksty publicystyczne – wie, że artykuł należy do publicystyki – zwraca uwagę na tytuł i śródtytuły – zna pojęcie <i>lid</i> – dostrzega informacje w tekście – wie, co to jest kolokwializm – układa proste zakończenie tekstu – uczestniczy w tworzeniu prezentacji multimedialnej	– zna pojęcie <i>publicystyka</i> – wie, czym cechuje się artykuł – zna rolę tytułu – wie, co to jest <i>lid</i> – rozpoznaje śródtytuły – wyszukuje informacje w tekście – wskazuje kolokwializmy – układa zakończenie tekstu na wskazany temat – przygotowuje prezentację multimedialną – formułuje opinię	– wyjaśnia, na czym polega publicystyka – określa cechy artykułu – omawia tytuł i śródtytuły – wyjaśnia, czym jest <i>lid</i> – porządkuje informacje z tekstu – omawia kolokwializmy – układa zakończenie zgodne z wymową tekstu – przygotowuje ciekawą prezentację multimedialną – prezentuje opinię	– odróżnia publicystykę od literatury pięknej – rozpoznaje artykuł wśród innych form wypowiedzi – omawia rolę tytułu i śródtytułów oraz funkcję <i>lidu</i> – przetwarza informacje z tekstu – określa funkcje kolokwializmów – układa ciekawe zakończenie tekstu / artykułu na wskazany temat – przedstawia prezentację multimedialną – uzasadnia opinię argumentami	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst wybranego artykułu

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
38.	29. Nie dyskryminujemy – szanujemy! Janina Bąk, <i>Dzień dobry, dzieci, na dzisiejszej lekcji się pod dyskryminujemy</i> (fragment)	– zna pojęcia dyskryminacji i szacunku – dostrzega informacje w tekście – wskazuje informacje o eksperymencie – tworzy prosty plakat na temat szacunku	– rozumie pojęcia dyskryminacji i szacunku – wyszukuje informacje w tekście – relacjonuje przebieg eksperymentu – tworzy plakat na temat szacunku	– wypowiada się na temat dyskryminacji i szacunku – porządkuje informacje z tekstu – omawia przebieg eksperymentu – tworzy ciekawy plakat na temat szacunku	– definiuje pojęcia dyskryminacji i szacunku – przetwarza informacje z tekstu – formułuje wnioski na podstawie przebiegu eksperymentu – prezentuje i omawia plakat na temat szacunku	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst
39.	30. Jaką pracę powinien wykonać człowiek słaby? Czesław Miłosz, <i>To jasne</i>	– rozpoznaje podmiot liryczny – z pomocą interpretuje tekst – zna słowo <i>mizéria</i> – zwraca uwagę na przypisy do tekstu – pisze prostą rozprawkę – ogląda uważnie fotografie	– wskazuje podmiot liryczny – interpretuje tekst – wie, że słowo <i>mizéria</i> ma więcej niż jedno znaczenie – wie, czemu służą przypisy do tekstu – pisze rozprawkę – omawia fotografie	– wypowiada się na temat podmiotu lirycznego – wstępnie interpretuje tekst – wypowiada się na temat znaczeń słowa <i>mizéria</i> – omawia przypisy do tekstu – pisze rozwiniętą rozprawkę – omawia elementy przedstawieniowe fotografii	– charakteryzuje podmiot liryczny – formułuje wnioski wynikające z tekstu wiersza – wyjaśnia różne znaczenia słowa <i>mizéria</i> – układa przypisy do tekstu – pisze ciekawą rozprawkę – wskazuje, co łączy fotografie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
40.	31. Piszemy podanie sekcja <i>Mam lekkie pióro</i>	– wie, co to jest podanie – wie, co to jest argument – z pomocą pisze podanie	– wymienia cechy podania – formułuje proste argumenty – pisze podanie	– omawia cechy podania – formułuje argumenty – pisze funkcjonalne podanie	– wyróżnia podanie spośród innych form użytkowych – formułuje przekonujące argumenty – pisze podanie zgodnie z wszelkimi wymogami tej formy wypowiedzi	– pisze funkcjonalne podanie, zachowując wszystkie wyznaczniki tej formy wypowiedzi
41.	32. Szacunek. Podsumowanie rozdziału III	– wie, jakie teksty występują w rozdziale III – zna omówione terminy – tworzy proste teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – zna materiał językowy omówiony w rozdziale	– zna treść omówionych tekstów – wyjaśnia poznane terminy – tworzy teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – podaje przykłady materiału językowego występującego w rozdziale	– omawia treść tekstów występujących w rozdziale – omawia terminy występujące w rozdziale – prezentuje teksty w formach wypowiedzi występujących w rozdziale – wypowiada się na temat materiału językowego występującego w rozdziale	– zna problematykę tekstów występujących w rozdziale – definiuje terminy występujące w rozdziale – tworzy ciekawe teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – omawia materiał językowy przywoływany w rozdziale	– samodzielnie omawia materiał zawarty w rozdziale III

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
Rozdział IV. Wierność						
42.	33. Dlaczego warto być wiernym, gdy dąży się do celu? J.R.R. Tolkien, <i>Władca Pierścieni</i> (fragmenty)	– rozumie słowo <i>wierny</i> – wie, czym są słowa klucze – rozpoznaje bohatera – umie sformułować argument – zna pojęcie parafrazy – pod kierunkiem parafrazuje tekst – układa prostą notatkę i prosty opis przeżyć wewnętrznych	– wie, że słowo <i>wierny</i> ma wiele znaczeń – wskazuje słowa klucze – przedstawia sytuację bohatera – formułuje proste argumenty na poparcie tezy – wie, co to jest parafraza – parafrazuje tekst – układa notatkę i opis przeżyć wewnętrznych	– omawia znaczenia słowa <i>wierny</i> – wypowiada się na temat słów kluczy – analizuje sytuację bohatera – przedstawia argumenty na poparcie tezy – wyjaśnia, na czym polega parafraza – ciekawie parafrazuje tekst – układa interesującą notatkę i ciekawy opis przeżyć wewnętrznych	– wyjaśnia na przykładach wieloznaczność słowa <i>wierny</i> – objaśnia słowa klucze – analizuje sytuację bohatera z uwzględnieniem jego rozterek – formułuje przekonujące argumenty na poparcie tezy – tworzy parafrazę – twórczo parafrazuje tekst – układa funkcjonalną notatkę i twórczy opis przeżyć wewnętrznych	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
43.	34. Wypowiedzenia wielokrotnie złożone lubią interpunkcję składnia, interpunkcja	- wie, że w wypowiedzeniach wielokrotnie złożonych obowiązują zasady interpunkcji - rozumie znaki interpunkcyjne w zdaniach wielokrotnie złożonych	- zna zasady interpunkcji w wypowiedzeniach wielokrotnie złożonych - tworzy zdania wielokrotnie złożone, starając się zachowywać zasady interpunkcji	- objaśnia zasady interpunkcji w wypowiedzeniach wielokrotnie złożonych - tworzy zdania wielokrotnie złożone z zachowaniem zasad interpunkcyjnych	- stosuje w praktyce zasady interpunkcji w wypowiedzeniach wielokrotnie złożonych - tworzy poprawne interpunkcyjnie zdania wielokrotnie złożone	bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji w wypowiedziach wielokrotnie złożonych

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
44.	35. O tekstach literackich i nieliterackich Sławomir Filippek, <i>Canis lupus familiaris. Symbolika psa w historii, sztuce i literaturze</i> –zarys problematyki (fragment) Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Z psem</i> (fragmenty) Dorota Terakowska, <i>Epitafium na śmierć psa</i> (fragmenty)	– zna pojęcie piśmiennictwa – wie, że piśmiennictwo ma różne odmiany – zna pojęcie stylu tekstu – zna podstawowe środki językowe – wie, jak sformułować opinię – dostrzega informacje w tekście – układa prosty tekst o wskazanym charakterze	– wie, co to jest piśmiennictwo – zna odmiany piśmiennictwa (literatura piękna, publicystyka, literatura naukowa i popularnonaukowa) – rozpoznaje styl tekstu – rozpoznaje środki językowe – formułuje opinię na temat stopnia przystępności wypowiedzi – odróżnia w tekście opinie od informacji – układa tekst o wskazanym charakterze	– wypowiada się na temat piśmiennictwa – wie, czym się charakteryzują różne odmiany piśmiennictwa – wypowiada się na temat stylu tekstu – omawia środki językowe – prezentuje opinię na temat stopnia przystępności wypowiedzi – wypowiada się na temat opinii i informacji w tekście – układa ciekawy tekst o wskazanym charakterze	– wyjaśnia, co to jest piśmiennictwo – omawia różne odmiany piśmiennictwa – omawia styl tekstu – określa funkcje środków językowych – uzasadnia opinię na temat stopnia przystępności wypowiedzi – wyjaśnia, czym jest opinia, a czym informacja w tekście – układa twórczy tekst o wskazanym charakterze	– samodzielnie interpretuje wybrane teksty literackie i nieliterackie

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
45.	36. O młodych ludziach w tragicznym czasie wojny Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Pokolenie</i> Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Elegia o... [chłopcu polskim]</i>	– wie, kim był Krzysztof Kamil Baczyński – zna pojęcie <i>pokolenie Kolumbów</i> – wie, czym jest tragizm – dostrzega podmiot liryczny w wierszu – wie, kim jest adresat – rozpoznaje emocje – zna podstawowe środki artystyczne – wie, że barwy mogą mieć znaczenie symboliczne – zna pojęcie elegii – tworzy bardzo proste teksty inspirowane twórczością Baczyńskiego	– zna podstawowe fakty z biografii Baczyńskiego – rozumie pojęcie <i>pokolenie Kolumbów</i> – wie, że pokolenie Kolumbów było tragiczne – rozpoznaje w wierszu podmiot liryczny i adresata, nazywa ich emocje – dostrzega w tekście środki artystyczne – rozumie symbolikę barw – wie, co to jest elegia – tworzy proste teksty inspirowane twórczością Baczyńskiego	– omawia podstawowe fakty z biografii Baczyńskiego – charakteryzuje pokolenie Kolumbów – omawia tragizm pokolenia Kolumbów – określa podmiot liryczny i adresata wiersza – omawia emocje podmiotu lirycznego i adresata – określa środki artystyczne – omawia symbolikę barw – wyjaśnia, co to jest elegia – tworzy teksty inspirowane twórczością Baczyńskiego	– zna biografię Baczyńskiego – wyjaśnia, na czym polega tragizm pokolenia Kolumbów – charakteryzuje podmiot liryczny i adresata – analizuje oraz interpretuje emocje podmiotu lirycznego i adresata – określa funkcje środków artystycznych – wyjaśnia symbolikę barw – omawia cechy gatunkowe elegii – tworzy interesujące teksty inspirowane twórczością Baczyńskiego – interpretuje grafikę Baczyńskiego	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
46.	89. O czasach bohaterstwa i grozy LEKTUROWNIK Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i>	– wie, co to są synonimy – wie, kim był Aleksander Kamiński – umie formułować pytania do tekstu – zna pojęcia <i>literatura faktu</i> i <i>geneza utworu</i> – wie, co to jest słownictwo wartościujące – wie, jak stworzyć prostą notatkę – układa prosty tekst na okładkę utworu Kamińskiego	– rozpoznaje synonimy – zna podstawowe fakty z biografii Aleksandra Kamińskiego – formułuje pytania do tekstu – wie, co to jest literatura faktu – zna genezę <i>Kamieni na szaniec</i> – wskazuje słownictwo wartościujące – tworzy notatkę – układa tekst na okładkę utworu Kamińskiego	– podaje przykłady synonimów – omawia podstawowe fakty z życia Aleksandra Kamińskiego – formułuje ciekawe pytania do tekstu – wyjaśnia, na czym polega literatura faktu – opowiada o genezie <i>Kamieni na szaniec</i> – podaje przykłady słownictwa wartościującego – tworzy wyczerpującą notatkę – układa funkcjonalny tekst na okładkę utworu Kamińskiego	– stosuje synonimy – zna biografię Aleksandra Kamińskiego – formułuje funkcjonalne pytania do tekstu – rozpoznaje literaturę faktu – wyjaśnia genezę <i>Kamieni na szaniec</i> – omawia słownictwo wartościujące – tworzy funkcjonalną notatkę – układa interesujący tekst na okładkę utworu Kamińskiego	– samodzielnie analizuje – interpretuje tekst z perspektywy przynależności gatunkowej

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
47.	90. Do czego zobowiązuje szlachectwo? LEKTUROWNIK Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i>	– rozpoznaje czas i miejsce akcji – rozpoznaje elementy okupacyjnej rzeczywistości – wskazuje bohaterów – dostrzega system wartości bohaterów – zna pojęcie <i>pseudonim</i> – wie, że pisownia pseudonimów podlega zasadom ortograficznym – próbuje przedstawić swoje stanowisko – próbuje formułować argumenty – układa proste opowiadanie	– określa czas i miejsce akcji – wskazuje elementy okupacyjnej rzeczywistości – wypowiada się na temat bohaterów – omawia system wartości bohaterów – wie, co to jest pseudonim – zna zasady pisowni pseudonimów – przedstawia swoje stanowisko – formułuje argumenty – układa opowiadanie	– opowiada o czasie i miejscu akcji – relacjonuje elementy okupacyjnej rzeczywistości – prezentuje bohaterów – wyjaśnia, co to jest pseudonim – omawia zasady pisowni pseudonimów – przekonująco przedstawia swoje stanowisko – przedstawia ciekawe argumenty – układa interesujące opowiadanie	– interpretuje czas i miejsce akcji – omawia okupacyjną rzeczywistość – charakteryzuje bohaterów – ocenia system wartości bohaterów – wymienia pseudonimy bohaterów – stosuje w praktyce zasady pisowni pseudonimów – uzasadnia swoje stanowisko – przedstawia przekonujące argumenty – układa twórcze opowiadanie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst z perspektywy postępowania bohaterów

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
48.	91. Czyny, które rozeszły się echem po kraju LEKTUROWNIK Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i>	– wie, co to jest represja – wie, co to jest związek frazeologiczny – dostrzega informacje w tekście – zna pojęcia <i>dywersja</i> i <i>sabotaż</i> – podaje przykłady działań dywersyjnych i sabotażowych – próbuje streścić tekst – pisze prostą rozprawkę	– podaje definicję terminu <i>represja</i> – poprawnie stosuje związki frazeologiczne – zbiera informacje – wyjaśnia pojęcia <i>dywersja</i> i <i>sabotaż</i> – omawia działania dywersyjne i sabotażowe – streszcza tekst – pisze rozprawkę	– wyjaśnia znaczenie słowa <i>represja</i> – omawia związki frazeologiczne – omawia informacje z tekstu – omawia pojęcia <i>dywersja</i> i <i>sabotaż</i> – wypowiada się na temat działań dywersyjnych i sabotażowych – funkcjonalnie streszcza tekst – pisze rozwiniętą rozprawkę	– podaje definicję i antonimy słowa <i>represja</i> – wyjaśnia znaczenie związków frazeologicznych – porządkuje informacje – podaje przykłady dywersji i sabotażu – ocenia działania dywersyjne i sabotażowe, wskazuje ich konsekwencje – streszcza tekst, zachowując wszystkie cechy tej formy wypowiedzi – pisze ciekawą rozprawkę	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst z perspektywy przebiegu wydarzeń

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
49.	92. Zwycięstwo czy porażka? O akcji pod Arsenalem LEKTUROWNIK Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i>	– dostrzega informacje w tekście – wie, z jakich źródeł informacji może skorzystać – prezentuje podstawowe wydarzenia związane z akcją pod Arsenalem – wskazuje twórców, którzy interesowali się tym epizodem – wie, jak sporządzić plan wydarzeń – układa proste sprawozdanie	– wyszukuje informacje w tekście – korzysta z różnych źródeł informacji – opowiada o akcji pod Arsenalem – wskazuje przyczyny zainteresowania tym epizodem wśród różnych twórców – sporządza plan wydarzeń – układa sprawozdanie	– porządkuje informacje z tekstu – omawia informacje z różnych źródeł – prezentuje swoje stanowisko w odniesieniu do akcji pod Arsenalem – wypowiada się na temat zainteresowania różnych twórców tym epizodem – sporządza funkcjonalny plan wydarzeń – układa ciekawe sprawozdanie	– przetwarza informacje z tekstu – porządkuje informacje z różnych źródeł – ocenia akcję pod Arsenalem – sporządza rozwinięty plan wydarzeń – omawia przyczyny zainteresowania tym epizodem wśród różnych twórców – układa sprawozdanie, zachowując wszystkie cechy tej formy wypowiedzi	– bierze czynny udział w dyskusji o akcji pod Arsenalem

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
50.	93. Na czym polega piękne życie? LEKTUROWNIK Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i>	– dostrzega informacje w tekście – wie, na czym polega metafora – dostrzega motyw miłości w tekście – przypomina sobie utwór Juliusza Słowackiego – wie, jak sformułować argument – wie, jak sformułować przepis	– wyszukuje informacje w tekście – dostrzega metaforyczne sensy sformułowań – krótko prezentuje motyw miłości – dostrzega związki tytułu z wierszem Słowackiego – podaje argumenty – formułuje prosty przepis	– porządkuje informacje z tekstu – omawia metaforyczny sens sformułowań – wypowiada się na temat funkcjonowania miłości w czasach wojny – omawia związki tytułu z utworem Słowackiego – omawia argumenty – formułuje przepis	– przetwarza informacje z tekstu – wyjaśnia metaforyczne sensy sformułowań – omawia motyw miłości w czasach wojny – interpretuje związki tytułu z wierszem Słowackiego – podaje funkcjonalne argumenty – formułuje oryginalny przepis	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst z perspektywy motywu miłości

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
51.	37. O powstańczej codzienności Miron Białoszewski, <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i> (fragmenty)	- wie, gdzie szukać informacji o powstaniu warszawskim - wie, że pisownia nazw wydarzeń historycznych podlega określonym zasadom - wie, jak formułować opinię - wie, co to jest przypis - dostrzega specyficzne cechy języka tekstu - bierze udział w tworzeniu słuchowiska lub inscenizacji tekstu - wie, co to jest mural - korzysta z tekstu popularnonaukowego	- zbiera informacje o powstaniu warszawskim - zna zasady pisowni wydarzeń historycznych - formułuje opinię na temat dzieła - wie, czemu służą przypisy do tekstu - wskazuje specyficzne cechy języka tekstu - tworzy proste słuchowisko lub inscenizację na podstawie tekstu - dostrzega elementy murali - wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym	- omawia informacje o powstaniu warszawskim - omawia zasady pisowni nazw wydarzeń historycznych - prezentuje opinię na temat dzieła - omawia przypisy do tekstu - omawia specyficzne cechy języka tekstu - bierze czynny udział w tworzeniu słuchowiska lub inscenizacji tekstu - omawia murale - omawia informacje z tekstu popularnonaukowego	- porządkuje informacje o powstaniu warszawskim - stosuje w praktyce zasady pisowni nazw wydarzeń historycznych - uzasadnia opinię na temat dzieła - formułuje przypisy do tekstu - analizuje język tekstu - tworzy ciekawe słuchowisko lub inscenizację na podstawie tekstu - interpretuje murale - porządkuje informacje z tekstu popularnonaukowego	samodzielnie analizuje i interpretuje utwór

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
52.	38. Popularnonaukowe ujęcie wierności styl popularnonaukowy	– rozpoznaje styl popularnonaukowy – dostrzega informacje w tekście – zna podstawowe środki stylu popularnonaukowego – wie, na czym polega przeprowadzenie sondy – wie, jak formułować wnioski	– wskazuje cechy stylu popularnonaukowego – wyszukuje informacje w tekście – wskazuje środki charakterystyczne dla stylu popularnonaukowego – przygotowuje się do przeprowadzenia sondy – dostrzega wnioski	– wypowiada się na temat stylu popularnonaukowego – omawia informacje z tekstu – podaje przykłady środków charakterystycznych dla stylu popularnonaukowego – przeprowadza sondę – omawia wnioski	– omawia cechy stylu popularnonaukowego – porządkuje informacje z tekstu – omawia środki charakterystyczne dla stylu popularnonaukowego – przeprowadza sondę, omawia jej rezultaty – formułuje wnioski	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
53.	39. Wierność przekonaniom Michał Matejczuk, <i>Bez wyjaśnień</i>	– wie, jak sformułować opinię – wie, co to jest sytuacja liryczna – wie, kto to jest adresat – wie, co to jest intencja wypowiedzi – zwraca uwagę na tytuł wiersza – wie, na czym polega prezentacja multimedialna – wie, jak napisać rozprawkę – wie, jak napisać zaproszenie	– formułuje opinię na podstawie ilustracji – dostrzega sytuację liryczną w wierszu – rozpoznaje adresata – rozpoznaje intencję wypowiedzi – rozpoznaje sensy zawarte w tytule wiersza – pod kierunkiem przygotowuje prezentację multimedialną – pisze rozprawkę – pisze zaproszenie	– prezentuje opinię na podstawie ilustracji – wypowiada się na temat sytuacji lirycznej – prezentuje adresata – wypowiada się na temat intencji wypowiedzi – omawia sensy zawarte w tytule wiersza – przygotowuje wyczerpującą prezentację multimedialną – pisze rozwiniętą rozprawkę – pisze ciekawe zaproszenie	– uzasadnia opinię na podstawie ilustracji – omawia sytuację liryczną w wierszu – wypowiada się na temat adresata – omawia intencję wypowiedzi – interpretuje tytuł wiersza – przygotowuje ciekawą prezentację multimedialną – pisze ciekawą rozprawkę – pisze zaproszenie zgodne z wszystkimi wymogami tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
54.	40. Wierność w tłumaczeniu i przekładzie <i>Tłumaczenie a przekład – na czym polega różnica? (fragmenty)</i>	– zna pojęcia przekładu i tłumaczenia – dostrzega informacje w tekście – rozpoznaje artykuł – wie, jak przedstawić swoje stanowisko – wie, co to jest podcast – wie, jak ułożyć dialog	– wie, czym są przekład i tłumaczenie – wyszukuje informacje w tekście – wskazuje w tekście cechy artykułu – prezentuje swoje stanowisko – wyjaśnia, co to jest podcast – układa prosty dialog	– wypowiada się na temat przekładu i tłumaczenia – omawia informacje z tekstu – wypowiada się na temat artykułu – wyjaśnia swoje stanowisko – omawia funkcje podcastu – układa dialog	– wyjaśnia, czym są przekład i tłumaczenie – porządkuje informacje z tekstu – omawia w tekście cechy artykułu – uzasadnia swoje stanowisko – tworzy scenariusz podcastu – układa ciekawy dialog	– samodzielnie analizuje i interpretuje artykuł

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
55.	41. Sztuka stawiania granic Przemek Staroń, <i>Czy mam prawo powiedzieć nie?</i> <i>Czyli o zatrzymywaniu leczących pocisków</i> (fragmenty)	– wie, co to jest synonim – dostrzega informacje w tekście – zna pojęcie <i>algorytm</i> – wyodrębnia czasowniki – zna pojęcie literatury popularnonaukowej – wie, na czym polega parafraza tekstu – wie, jak sformułować argumenty – wie, co to jest scenariusz – wie, jakie lektury obowiązkowe można przywołać	– wyjaśnia, co to jest synonim – wyszukuje informacje w tekście – wie, co to jest algorytm – dostrzega zastosowane formy czasowników – zna cechy literatury popularnonaukowej – parafrazuje tekst – przygotowuje argumenty – wyjaśnia, na czym polega scenariusz – dobiera przykłady z lektur obowiązkowych	– omawia synonimy – omawia informacje z tekstu – wyjaśnia, co to jest algorytm – omawia zastosowane czasowniki – omawia cechy literatury popularnonaukowej – funkcjonalnie parafrazuje tekst – omawia argumenty – omawia cechy scenariusza – wypowiada się na temat przykładów lektur obowiązkowych	– podaje synonimy – porządkuje informacje z tekstu – tworzy algorytm – omawia funkcje zastosowanych form czasowników – wskazuje w tekście cechy literatury popularnonaukowej – parafrazuje tekst z zastosowaniem zdań wielokrotnie złożonych – prezentuje argumenty – przygotowuje scenariusz – omawia przykłady z lektur obowiązkowych	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
56.	42. Wierność. Podsumowanie rozdziału IV	– wie, jakie teksty występują w rozdziale IV – zna omówione terminy – tworzy proste teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – zna materiał językowy omówiony w rozdziale	– zna treść omówionych tekstów – wyjaśnia poznane terminy – tworzy teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – podaje przykłady materiału językowego występującego w rozdziale	– omawia treść tekstów występujących w rozdziale – omawia terminy występujące w rozdziale – prezentuje teksty w formach wypowiedzi występujących w rozdziale – wypowiada się na temat materiału językowego występującego w rozdziale	– zna problematykę tekstów występujących w rozdziale – definiuje terminy występujące w rozdziale – tworzy ciekawe teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – omawia materiał językowy przywoływany w rozdziale	samodzielnie omawia materiał zawarty w rozdziale IV
Rozdział V. Praca						

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
57.	43. Czy literat to też zawód? Tadeusz Różewicz, <i>zawód: literat</i>	- formułuje proste pytania do wiersza - zna pojęcie rzeczownika odczasownikowego - wie, jak sformułować wnioski - próbuje rozbudować tekst - zna pojęcia liryki, epiki i dramatu - układa prosty tekst o zaletach pracy pisarza - zna pojęcia <i>treść wyrazu</i> i <i>zakres wyrazu</i> - ogląda uważnie portret poety	- formułuje pytania do wiersza - wyjaśnia, co to jest rzeczownik odczasownikowy - formułuje wnioski na temat pracy pisarza - rozbudowuje tekst - zna cechy rodzajów literackich - układa tekst o zaletach pracy pisarza - wie, co to jest treść wyrazu i zakres znaczeniowy wyrazu - wskazuje elementy przedstawieniowe portretu poety	- formułuje ciekawe pytania do wiersza - omawia rzeczowniki odczasownikowe - prezentuje wnioski na temat pracy pisarza - w ciekawy sposób rozbudowuje tekst - podaje przykłady tekstów w różnych rodzajach literackich - układa rozwinięty tekst o zaletach pracy pisarza - wyjaśnia, co to jest treść wyrazu i zakres znaczeniowy wyrazu - omawia elementy przedstawieniowe portretu poety	- formułuje funkcjonalne pytania do wiersza - wskazuje rzeczowniki odczasownikowe w tekście - uzasadnia swoje stanowisko - twórczo rozbudowuje tekst - omawia cechy rodzajów literackich - układa ciekawy tekst o zaletach pracy pisarza - określa treść i zakres znaczeniowy wyrazów - interpretuje portret poety	samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
58.	44. Szkoła ponadpodstawowa a preferencje zawodowe <i>Wybierz szkołę optymalną dla siebie</i> , wywiad z dr. Jakubem Jerzym Czarkowskim przeprowadzony przez Olę Siewko (fragmenty)	– dostrzega informacje w tekście – formułuje proste pytania – wie, jak streścić wywiad – wyraża prostą opinię – uczestniczy w tworzeniu ankiety – wie, jakie informacje zamieścić w informatorze o wybranej szkole – zna pojęcie frazeologizmu	– wyszukuje informacje w tekście – formułuje pytania – streszcza wywiad – wyraża opinię – tworzy ankietę – uczestniczy w opracowaniu informatora o wybranej szkole – wie, co to jest frazeologizm	– porządkuje informacje z tekstu – formułuje ciekawe pytania – w ciekawy sposób streszcza wywiad – prezentuje opinię – przeprowadza ankietę – opracowuje informator o wybranej szkole – wyjaśnia, co to jest frazeologizm	– przetwarza informacje z tekstu – formułuje funkcjonalne pytania – streszcza wywiad, zachowując wszystkie wyznaczniki streszczenia – uzasadnia opinię – prezentuje wyniki ankiety – opracowuje funkcjonalny informator o wybranej szkole – wyjaśnia znaczenia frazeologizmów	– samodzielnie analizuje i interpretuje wywiad

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
59.	45. * Być reporterem, a może – reportażyście? Melchior Wańkowicz, <i>Nasza kamienica</i> (fragment) Katarzyna Stańczyk, <i>Reporter a reportażyście</i> (fragmenty) * Ponieważ w podstawie 2024 usunięto <i>Tędy i owędy</i> Melchiora Wańkowicza, nauczyciel może wprowadzić reportaż, korzystając z innego, wybranego przez siebie tekstu.	– zna pojęcia: <i>reporter</i>, <i>reportażyście</i>, <i>reportaż</i> – wie, kim był Melchior Wańkowicz – dostrzega elementy świata przedstawionego, narratora i bohaterów tekstu – zauważa w tekście informacje – zna podstawowe środki artystyczne – wie, że istnieją zasady pisowni tytułów czasopism, książek i ich fragmentów – układa proste ogłoszenie – pisze proste podanie	– rozróżnia pojęcia <i>reporter</i> i <i>reportażyście</i> – wie, co cechuje reportaż – zna podstawowe fakty z życia Wańkowicza – rozpoznaje narratora oraz elementy świata przedstawionego w tekście – omawia mieszkańców kamienicy – wyszukuje w tekście informacje – rozpoznaje środki artystyczne – zna zasady pisowni tytułów – układa ogłoszenie – pisze podanie	– wyjaśnia, kim jest reporter, a kim reportażyście – omawia cechy reportażu i fotoreportażu – przedstawia wybrane fakty z życia Wańkowicza – określa narratora i elementy świata przedstawionego, w tym mieszkańców kamienicy – porządkuje informacje – nazywa środki artystyczne – omawia zasady pisowni tytułów czasopism, książek i ich fragmentów – układa ciekawe ogłoszenie – pisze poprawne podanie	– definiuje pojęcia: <i>reporter</i> i <i>reportażyście</i>, <i>reportaż</i>, <i>fotoreportaż</i> – zna biografię Wańkowicza – omawia kreację narratora – charakteryzuje elementy świata przedstawionego, w tym mieszkańców kamienicy – przetwarza informacje – określa funkcję środków artystycznych w tekście – stosuje zasady pisowni tytułów – pisze ogłoszenie i podanie zgodnie z wszystkimi wymogami	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
60.	48. Czym są prace miłości? Agatha Christie, <i>Dwanaście prac Herkulesa</i> (fragmenty)	– wie, kim był Herkules Poirot – dostrzega w tekście informacje na temat bohatera – wie, jak sformułować wnioski – wie, że Herkules to bohater mityczny – układa proste opowiadanie o współczesnej pracy Herkulesa – tworzy prosty plakat	– wyjaśnia, kim był Herkules Poirot – wyszukuje w tekście informacje o bohaterze – formułuje wnioski – porównuje bohatera literackiego z mitycznym – układa opowiadanie o współczesnej pracy Herkulesa – tworzy plakat	– charakteryzuje Herkulesa Poirota – porządkuje informacje o bohaterze – omawia wnioski – omawia porównanie bohatera literackiego z bohaterem mitycznym – układa rozwinięte opowiadanie o współczesnej pracy Herkulesa – tworzy plakat związany z tematem	– ocenia postępowanie Herkulesa Poirota – przetwarza informacje o bohaterze – wyciąga wnioski z porównania bohatera literackiego z mitycznym i je uzasadnia – układa ciekawe opowiadanie o współczesnej pracy Herkulesa – tworzy ciekawy plakat	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
61.	49. Praca źródłem wiedzy o naturze człowieka Dorota Terakowska, <i>Córka Czarownicy</i> (fragmenty)	– zna słowo <i>natura</i> – dostrzega elementy świata przedstawionego w tekście – wie, gdzie toczy się akcja – dostrzega, że niektóre wyrazy są pisane wielką literą – rozpoznaje bohaterkę – dostrzega elementy związane z pracą – wie, co to jest list otwarty – pisze proste opowiadanie – wie, co to jest argument	– wie, że słowo <i>natura</i> ma różne znaczenia – rozpoznaje elementy świata przedstawionego w tekście – rozpoznaje miejsce akcji – rozpoznaje wielkie litery w zapisie nazw w tekście – wypowiada się na temat bohaterki – opisuje pracę – pisze list otwarty – pisze opowiadanie o bohaterce – formułuje argumenty	– wyjaśnia znaczenia słowa <i>natura</i> – wypowiada się na temat elementów świata przedstawionego – określa miejsce akcji – wypowiada się na temat zapisu wyrazów wielką literą – omawia cechy bohaterki – opowiada o pracy – pisze rozwinięty list otwarty – pisze ciekawe opowiadanie o bohaterce – formułuje przekonujące argumenty	– posługuje się słowem <i>natura</i> w różnych znaczeniach – omawia elementy świata przedstawionego w tekście – omawia miejsce akcji – określa funkcję wielkich liter w zapisie nazw w tekście – charakteryzuje bohaterkę – wypowiada się na temat pracy – pisze interesujący list otwarty – pisze twórcze opowiadanie o bohaterce – uzasadnia argumenty	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
62.	50. Reklamuję siebie – nauka tworzenia pism użytkowych sekcja <i>Mam lekkie pióro</i>	– zna pojęcia CV i listu motywacyjnego – zna pojęcie kompetencji miękkich – pisze proste teksty użytkowe	– wie, co to jest CV i list motywacyjny – wie, co to są kompetencje miękkie – pisze CV i list motywacyjny	– wyjaśnia, co to jest CV i list motywacyjny – omawia kompetencje miękkie – tworzy funkcjonalne CV i list motywacyjny	– wyjaśnia, jak napisać CV i list motywacyjny – podaje przykłady kompetencji miękkich – tworzy CV i list motywacyjny, zachowując ich wymogi formalne	– samodzielnie pisze funkcjonalne i rozwinięte teksty użytkowe
63.	51. Pomysł na siebie, czyli czy warto być youtuberem Remigiusz Maciaszek, Michał Wojtas, <i>Cały ten Rock</i> (fragmenty)	– zna neologizmy związane z internetem – dostrzega informacje w tekście – wie, jak sformułować wnioski i stanowisko – zna pojęcie antonimu – wie, że youtuberzy posługują się specyficznym językiem – wie, co to jest vlog	– definiuje neologizmy związane z internetem – wyszukuje informacje w tekście – formułuje wnioski i swoje stanowisko – wie, co to jest antonim – wskazuje cechy języka youtuberów – projektuje treści vloga	– omawia neologizmy związane z internetem – porządkuje informacje z tekstu – prezentuje wnioski i swoje stanowisko – wyjaśnia, co to jest antonim – omawia cechy języka youtuberów – omawia treści vloga	– odmienia neologizmy związane z internetem – przetwarza informacje z tekstu – uzasadnia wnioski i swoje stanowisko – podaje antonim słowa <i>introwertyk</i> – podaje przykłady języka youtuberów – przedstawia treści vloga	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
64.	52. Zawód: felietonista Sylwia Chutnik, <i>Co robić, żeby nie robić?</i> (fragmenty)	– wie, jak ułożyć notatkę na podstawie tekstu – dobiera cytaty – zna streszczenie jako formę wypowiedzi – zna pojęcie ironii – wie, jak sformułować własne stanowisko	– układa prostą notatkę na podstawie tekstu – przywołuje cytaty z tekstu – wie, na czym polega streszczenie – dostrzega w tekście ironię – formułuje własne stanowisko	– układa notatkę na podstawie tekstu – omawia cytaty – wyjaśnia, na czym polega streszczenie – omawia ironię w tekście – prezentuje własne stanowisko	– układa funkcjonalną notatkę na podstawie tekstu – komentuje cytaty z tekstu – streszcza tekst – wskazuje przykład ironii w tekście – uzasadnia własne stanowisko	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
65.	53. Praca. Podsumowanie rozdziału V	– wie, jakie teksty występują w rozdziale V – zna omówione terminy – tworzy proste teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – zna materiał językowy omówiony w rozdziale	– zna treść omówionych tekstów – wyjaśnia poznane terminy – tworzy teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – podaje przykłady materiału językowego występującego w rozdziale	– omawia treść tekstów występujących w rozdziale – omawia terminy występujące w rozdziale – prezentuje teksty w formach wypowiedzi występujących w rozdziale – wypowiada się na temat materiału językowego występującego w rozdziale	– zna problematykę tekstów występujących w rozdziale – definiuje terminy występujące w rozdziale – tworzy ciekawe teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – omawia materiał językowy przywoływany w rozdziale	– samodzielnie omawia materiał zawarty w rozdziale V
Rozdział VI. Relacje						

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
66.	54. W poszukiwaniu bliskości Halina Poświatowska, *** [bądź przy mnie blisko]	– wie, że wyróżnia się kilka rodzajów wierszy ze względu na obecność strof i / lub rymów – wie, czym jest język ciała – rozumie pojęcie <i>podmiot liryczny</i> – dostrzega w wierszu adresata – wie, że przysłówki podlegają stopniowaniu – formułuje zdawkowe argumenty – pisze prosty list	– zna pojęcia <i>wiersz stroficzny</i>, <i>stychiczny</i>, <i>biały</i> – zna język ciała – rozpoznaje w wierszu podmiot liryczny i adresata – stopniuje przysłówki – formułuje argumenty – układa list	– wyjaśnia, czym wiersz stroficzny różni się od wiersza stychicznego i białego – omawia język ciała – określa podmiot liryczny i adresata wiersza – bezbłędnie stopniuje przysłówki – przedstawia przekonujące argumenty – układa ciekawy list	– rozpoznaje wiersz stroficzny, stychiczny i biały – omawia relacje międzyludzkie za pomocą języka ciała – charakteryzuje podmiot liryczny i określa jego relacje z adresatem wiersza – stosuje stopniowane przysłówki w zdaniach – potwierdza argumenty przykładami z literatury – układa list zgodnie z wszystkimi wymogami	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
67.	55. Dlaczego relacje z ludźmi są ważne? Rashmi Sirdeshpande, <i>Dobre wieści, czyli dlaczego świat wcale <u>nie</u> jest taki zły</i> (fragmenty)	- wyraża swoje zdanie - dostrzega w tekście informacje - wie, co to jest teza	- formułuje opinię - wyszukuje w tekście informacje - wskazuje tezę	- przedstawia opinię - porządkuje informacje z tekstu - ustosunkowuje się do tezy	- potwierdza opinię przykładami - przetwarza informacje z tekstu - wskazuje argumenty potwierdzające lub obalające tezę	samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
68.	56. Komunikacja w relacjach komunikacja językowa i kultura języka Magda Skotnicka, <i>Żyrafa i szakal</i> (fragmenty)	– wie, że istnieje komunikacja werbalna i niewerbalna – zna zasady podtrzymywania relacji i próbuje tak przekształcić wypowiedź, by służyła ich budowaniu – zna pojęcie hejtu – dostrzega w tekście informacje – wie, czym jest parafraza – uczestniczy w planowaniu kampanii przeciwko mowie nienawiści	– rozumie, czym są komunikacja werbalna i niewerbalna – wymienia zasady podtrzymywania relacji i zgodnie z nimi przekształca prostą wypowiedź – wie, co to jest hejt i jak go unikać – wyszukuje w tekście informacje – wyjaśnia, czym jest parafraza – planuje kampanię przeciwko mowie nienawiści	– wyjaśnia pojęcia <i>komunikacja werbalna</i> i <i>komunikacja niewerbalna</i> – przekształca wypowiedź tak, aby służyła budowaniu i podtrzymaniu relacji – wyraża opinie na temat hejtu – porządkuje informacje z tekstu – rozpoznaje parafrazę – przedstawia założenia kampanii przeciwko mowie nienawiści	– w praktyce stosuje komunikację werbalną i niewerbalną – podaje przykłady niszczące dobre relacje oraz przykłady służące ich budowaniu – bezbłędnie przekształca dłuższe wypowiedzi – proponuje, jak sobie radzić z hejtem – przetwarza informacje z tekstu – tworzy parafrazy – przeprowadza kampanię przeciwko mowie nienawiści	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
69.	57. Dlaczego tak trudno rozmawiać o śmierci? Éric-Emmanuel Schmitt, <i>Oskar i pani Róża</i> (fragmenty)	– wie, czym jest związek frazeologiczny – wskazuje głównego bohatera oraz inne postaci – wie, jakie relacje łączą bohatera z rodzicami – wyraża swoje zdanie	– wyjaśnia, czym jest związek frazeologiczny – omawia postać głównego bohatera i jego relacje z innymi osobami – zastanawia się, co jest powodem trudnych relacji bohatera z rodzicami – formułuje opinię	– podaje znaczenie związków frazeologicznych – omawia relacje głównego bohatera z innymi postaciami oraz określa ich powody – przedstawia opinię – formułuje wnioski	– stosuje związki frazeologiczne w wypowiedziach – charakteryzuje i ocenia bohatera – interpretuje relacje bohatera z rodzicami i innymi ludźmi – uzasadnia opinię i wnioski – podaje przykłady	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
70.	60. Kulturalna wymiana poglądów kluczem do dobrych relacji komunikacja językowa i kultura języka	– zna pojęcie dyskusji – zna podstawowe zasady dyskusji – zna podstawowe środki retoryczne – zna znaczenie języka ciała w komunikacji – formułuje zdawkowe argumenty – biernie uczestniczy w debacie oksfordzkiej	– wie, na czym polega dyskusja – zna zasady dyskusji – zna środki retoryczne stosowane w dyskusji – rozumie znaczenie języka ciała w komunikacji – formułuje argumenty – uczestniczy w debacie oksfordzkiej	– wyjaśnia, na czym polega dyskusja – omawia zasady dyskusji – omawia środki retoryczne stosowane w dyskusji – wyjaśnia znaczenie języka ciała w komunikacji – porządkuje argumenty – bierze czynny udział w debacie oksfordzkiej	– zna odmiany dyskusji – ocenia zasady dyskusji – stosuje w praktyce zasady dyskusji – stosuje w praktyce środki retoryczne w dyskusji – stosuje język ciała w komunikacji – uzasadnia argumenty – bierze aktywny udział w debacie oksfordzkiej	– bierze czynny udział w dyskusji

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
71.	61. Gorzka droga do szacunku Barbara Kosmowska, <i>Szacun i gorzka czekolada</i> (fragmenty)	- wyodrębnia narratorkę i bohaterki tekstu - rozpoznaje sposób narracji - formułuje zdawkowe argumenty - formułuje proste wnioski - ma świadomość przenośnego znaczenia wyrazów - pisze prostą rozprawkę - tworzy opis wydarzeń i proste ogłoszenie	- określa narratorkę i bohaterki tekstu - określa typ narracji - formułuje argumenty - wysnuwa wnioski z tekstu - wie, że sformułowanie <i>gorzka droga do szacunku</i> ma znaczenie przenośne - pisze rozprawkę - tworzy ciekawy opis wydarzeń - tworzy ogłoszenie	- charakteryzuje narratorkę i bohaterki - omawia typ narracji - prezentuje argumenty - przedstawia wnioski - objaśnia sformułowanie <i>gorzka droga do szacunku</i> - pisze rozwiniętą rozprawkę - tworzy funkcjonalny opis wydarzeń - tworzy funkcjonalne ogłoszenie	- ustala wpływ typu narracji na kreację bohaterki - argumentuje swoje wnioski - uzasadnia argumenty - interpretuje sformułowanie <i>gorzka droga do szacunku</i> - tworzy opis wydarzeń z punktu widzenia jednej z uczestniczek - tworzy rozprawkę i ogłoszenie zgodnie z wszystkimi wymogami	samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
72.	62. Sposób na szczęście Norman V. Peale, <i>Jak tworzyć własne szczęście</i> (fragmenty)	– wie, co to są emotikony – dostrzega w tekście informacje – formułuje prosty wniosek – wyraża własne zdanie – wie, co to jest mowa zależna i niezależna – podejmuje próbę przekładu intersemiotycznego tekstu	– rozpoznaje emotikony – wyszukuje w tekście informacje – formułuje wnioski na podstawie tekstu – przedstawia swoje stanowisko – rozpoznaje mowę zależną i niezależną – z pomocą dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstu	– nazywa emocje wyrażane za pomocą emotikonów – porządkuje informacje z tekstu – przedstawia wnioski – omawia swoje stanowisko – podaje przykłady mowy zależnej i niezależnej – dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstu	– określa funkcje stosowania emotikonów – przetwarza informacje z tekstu – uzasadnia wnioski – argumentuje swoje stanowisko – przekształca mowę zależną w niezależną i odwrotnie – dokonuje ciekawego przekładu intersemiotycznego	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
73.	63. Człowiek wśród ludzi Ewa Lipska, <i>Tak samo</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – zwraca uwagę na tytuł – wyraża zdanie na temat tekstu – wie, że w tekście wyrażony jest pogląd na temat człowieka – wie, że odmiana rzeczownika <i>człowiek</i> ma charakter osobliwy – pisze prostą rozprawkę	– określa temat utworu – wypowiada się na temat tytułu wiersza – przedstawia swoje stanowisko – wypowiada się na temat człowieka na podstawie tekstu – zna osobliwość w odmianie wyrazu <i>człowiek</i> – pisze rozprawkę	– omawia temat utworu – omawia tytuł wiersza – uzasadnia swoje stanowisko – omawia na podstawie tekstu, co cechuje człowieka – omawia osobliwość w odmianie rzeczownika <i>człowiek</i> – pisze rozwiniętą rozprawkę	– określa problematykę utworu – interpretuje tytuł – uzasadnia stanowisko cytataми z wiersza – charakteryzuje człowieka na podstawie tekstu – poprawnie odmienia rzeczownik <i>człowiek</i> – pisze ciekawą rozprawkę zgodnie z wszystkimi wymogami	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
74.	64. Relacje. Podsumowanie rozdziału VI	– wie, jakie teksty występują w rozdziale VI – zna omówione terminy – tworzy proste teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – zna materiał językowy omówiony w rozdziale	– zna treść omówionych tekstów – wyjaśnia poznane terminy – tworzy teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – podaje przykłady materiału językowego występującego w rozdziale	– omawia treść tekstów występujących w rozdziale – omawia terminy występujące w rozdziale – prezentuje teksty w formach wypowiedzi występujących w rozdziale – wypowiada się na temat materiału językowego występującego w rozdziale	– zna problematykę tekstów występujących w rozdziale – definiuje terminy występujące w rozdziale – tworzy ciekawe teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – omawia materiał językowy przywoływany w rozdziale	– samodzielnie omawia materiał zawarty w rozdziale VI
Rozdział VII. Rozwój						

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
75.	65. Wzrost i rozwój jako podstawa życia Urszula Zajączkowska, <i>Patyki, badyle</i> (fragmenty)	– wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje osobę wypowiadającą się w tekście – dostrzega w tekście informacje – formułuje proste opinie i wnioski – dostrzega główną myśl tekstu – pisze prostą rozprawkę – układa pytania do wywiadu	– dostrzega związki wyrazowe – wskazuje osobę wypowiadającą się w tekście – wyszukuje informacje w tekście – formułuje wnioski na podstawie ilustracji – formułuje opinię – wskazuje główną myśl tekstu – pisze rozprawkę – porządkuje pytania do wywiadu	– wyjaśnia znaczenia związków wyrazowych – określa osobę mówiącą w tekście – porządkuje informacje z tekstu – przedstawia wnioski i opinie – określa główną myśl tekstu – pisze rozwiniętą rozprawkę – układa wywiad	– tworzy związki wyrazowe – charakteryzuje osobę mówiącą w tekście – przetwarza informacje z tekstu – uzasadnia wnioski i opinie – komentuje główną myśl tekstu – pisze rozprawkę zgodnie z wszystkimi wymogami – przeprowadza wywiad	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
76.	66. Co zrobić, aby otrzymać szóstkę z życia? Linn Skåber, <i>Szóstki z życia</i>	– potrafi nazwać uczucia – dostrzega budowę tekstu – formułuje proste wnioski – wie, na czym polega prezentacja multimedialna – rozumie pojęcie wypalenia zawodowego – układa prostą wypowiedź wzorowaną na tekście	– nazywa uczucia związane z sytuacją oceniania – wypowiada się na temat budowy tekstu – formułuje wnioski – uczestniczy w przygotowaniu prezentacji multimedialnej – wyjaśnia, co to jest wypalenie zawodowe – układa wypowiedź wzorowaną na tekście	– omawia uczucia związane z sytuacją oceniania – omawia budowę tekstu – prezentuje wnioski – przygotowuje prezentację multimedialną – wypowiada się na temat wypalenia zawodowego – układa rozwiniętą wypowiedź wzorowaną na tekście	– interpretuje uczucia związane z sytuacją oceniania – analizuje budowę tekstu – uzasadnia wnioski – przygotowuje ciekawą prezentację multimedialną – podaje przykłady wypalenia zawodowego – układa ciekawą wypowiedź wzorowaną na tekście	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
77.	67. Czytanie rozwija „Iga challenge”. Rozmowa z Igą Świątek o tym, co lubi czytać, wywiad przeprowadzony przez Wojciecha Szota (fragmenty)	– dostrzega w tekście informacje – przedstawia osobę udzielającą wywiadu – analizuje pytania wywiadu – zna znaczenie czytelnictwa – formułuje proste wnioski – wie, jak odpowiedzieć na pytania wywiadu	– wyszukuje informacje w tekście – rozumie wypowiedzi osoby udzielającej wywiadu – formułuje pytania – wypowiada się na temat wpływu czytelnictwa na rozwój człowieka – formułuje wnioski – układa odpowiedzi na pytania wywiadu	– porządkuje informacje z tekstu – omawia wypowiedzi osoby udzielającej wywiadu – porządkuje pytania – omawia znaczenie czytelnictwa – prezentuje wnioski – prezentuje odpowiedzi na pytania wywiadu	– przetwarza informacje z tekstu – komentuje wypowiedzi osoby udzielającej wywiadu – hierarchizuje pytania – analizuje wpływ czytelnictwa na rozwój człowieka – uzasadnia wnioski – układa ciekawe odpowiedzi na pytania wywiadu	– samodzielnie analizuje i interpretuje wywiad

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
78.	68. I porażki wspierają rozwój człowieka Ernest Hemingway, <i>Stary człowiek i morze</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – wyodrębnia postaci – rozpoznaje sytuację bohatera – dostrzega w tekście czasowniki – zwraca uwagę na fragmenty opisujące połów marlina – zna pojęcia <i>nowela</i> i <i>opowiadanie</i> – wyraża własne zdanie – pisze proste opowiadanie	– określa tematykę tekstu – wymienia bohaterów tekstu – wypowiada się na temat sytuacji bohatera – rozpoznaje wspólne cechy czasowników w tekście – opowiada o połowie marlina – rozpoznaje różnice między opowiadaniem a nowelą – formułuje swoje stanowisko – układa opowiadanie	– wypowiada się o tematyce tekstu – omawia bohaterów – określa sytuację bohatera – omawia czasowniki w tekście – wypowiada się na temat połowu marlina – określa różnice między nowelą a opowiadaniem – prezentuje swoje stanowisko – układa rozwinięte opowiadanie	– omawia tematykę tekstu – charakteryzuje bohaterów – analizuje sytuację bohatera – analizuje czasowniki w tekście – ocenia połów marlina – wyjaśnia różnice między opowiadaniem a nowelą – uzasadnia swoje stanowisko argumentami – układa ciekawe opowiadanie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
79.	Bogactwo języka i jego odmiany – powtórzenie wiadomości zróżnicowanie języka * Materiał na s. 364–365 podręcznika – do decyzji nauczyciela	– wie, czym są język mówiony, pisany, oficjalny i nieoficjalny – wie o istnieniu odmian języka – zna pojęcia synonimu, antonimu, homonimu, wyrazów wieloznacznych, archaizmów, neologizmów, słownictwa wartościującego, związku frazeologicznego, zdrobnienia i zgrubienia	– rozpoznaje różnice między językiem mówionym a pisany, oficjalnym a nieoficjalnym – rozpoznaje różnice między językiem ogólnonarodowym a odmianami języka – rozpoznaje synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne, archaizmy, neologizmy, słownictwo wartościujące, związki frazeologiczne, zdrobnienia, zgrubienia	– omawia różnice między językiem mówionym a pisany, oficjalnym a nieoficjalnym – omawia różnice między językiem ogólnonarodowym a odmianami języka – podaje przykłady synonimów, antonimów, homonimów, wyrazów wieloznacznych, archaizmów, neologizmów, słownictwa wartościującego, związków frazeologicznych, zdrobnień i zgrubień	– wyjaśnia różnice między językiem mówionym a pisany, oficjalnym a nieoficjalnym – wyjaśnia różnice między językiem ogólnonarodowym a odmianami języka – wyjaśnia, na czym polegają synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne, archaizmy, neologizmy, słownictwo wartościujące, związki frazeologiczne, zdrobnienia i zgrubienia	– sprawnie i poprawnie posługuje się językiem ogólnonarodowym mówionym i pisany

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
80.	69. Cechy dobrego stylu zróżnicowanie języka	– wie, co to jest styl wypowiedzi – zna różne konstrukcje składniowe – wie, jak prezentować własne stanowisko – wie, jak stosować związki frazeologiczne	– zna cechy dobrego stylu – rozpoznaje różne konstrukcje składniowe – prezentuje swoje stanowisko – stosuje związki frazeologiczne	– wypowiada się na temat cech dobrego stylu – wypowiada się na temat różnych konstrukcji składniowych – omawia swoje stanowisko – wyjaśnia znaczenie zastosowanych związków frazeologicznych	– omawia cechy dobrego stylu – omawia funkcje różnych konstrukcji składniowych – uzasadnia swoje stanowisko – określa funkcje zastosowanych związków frazeologicznych	– w każdej sytuacji komunikacyjnej stosuje odpowiedni styl wypowiedzi
81.	70. Czy da się przewidzieć przyszłość człowieka? Olga Tokarczuk, <i>Góra Wszystkich Świętych</i> (fragmenty)	– wie, jak sformułować opinię – rozpoznaje narrację i narratora – rozpoznaje bohaterkę – pisze proste teksty (rozprawkę i opowiadanie)	– formułuje opinię – określa narrację i narratora – charakteryzuje bohaterkę – układa rozprawkę i opowiadanie – zna pojęcie <i>feminatyw</i>	– prezentuje opinię – wypowiada się na temat narracji, narratora i bohaterki – układa rozwiniętą rozprawkę i ciekawe opowiadanie – wypowiada się na temat feminatywów	– uzasadnia opinię – charakteryzuje narrację i narratora – ocenia postawę bohaterki – układa ciekawą rozprawkę i ciekawe opowiadanie zgodnie z wszystkimi wymogami – wyjaśnia, co to są feminatywy	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
82.	71. Jaką siłę mają marzenia? Bob Thomas, <i>Walt Disney. Fenomen sukcesu</i> (fragment)	– dostrzega w tekście informacje – zna pojęcia biografii i autobiografii – zwraca uwagę na tytuł – wie, jak się tworzy wyrazy pochodne – zastanawia się nad przyszłością animacji – układa proste opowiadanie – wie, na czym polega specyfika filmu animowanego	– wyszukuje w tekście informacje – wie, czym się różni biografia od autobiografii – wypowiada się na temat tytułu – tworzy wyraz pochodny – formułuje opinię na temat przyszłości animacji – układa opowiadanie – tworzy film animowany	– porządkuje informacje z tekstu – wypowiada się na temat biografii i autobiografii – omawia tytuł – omawia pochodzenie wyrazu pochodnego – prezentuje opinię na temat przyszłości animacji – układa rozwinięte opowiadanie – omawia przygotowany film animowany	– przetwarza informacje z tekstu – wyjaśnia, czym się różni biografia od autobiografii – interpretuje tytuł – analizuje budowę wyrazu pochodnego – uzasadnia opinię na temat przyszłości animacji – układa ciekawe opowiadanie zgodnie z wszystkimi wymogami	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
83.	72. Wykorzystaj cały swój potencjał! Max Ehrmann, <i>Dezyderata</i>	– dostrzega adresata tekstu – wyodrębnia czasowniki – wie, co to są synonimy – dostrzega w tekście wartości – wybiera ważne cytaty – zbiera materiał do sformułowania opinii – pisze prostą pracę inspirowaną utworem	– rozpoznaje adresata tekstu – rozpoznaje formy czasownikowe – wyjaśnia, czym są synonimy – rozpoznaje wartości – wybiera cytaty – formułuje opinię na temat <i>Dezyderatów</i> – pisze pracę inspirowaną utworem	– wypowiada się na temat adresata tekstu – określa formy czasowników – omawia synonimy – wypowiada się na temat wartości – omawia cytaty – prezentuje opinię – pisze rozwiniętą pracę inspirowaną utworem	– określa adresata tekstu – określa wpływ form czasownikowych na charakter wypowiedzi – podaje synonimy – określa hierarchię wartości – komentuje cytaty – uzasadnia opinię na temat <i>Dezyderatów</i> – pisze ciekawą pracę inspirowaną utworem	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst i obraz

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
84.	73. Rozwój a doskonałość Wisława Szymborska, <i>Cebula</i> Marlena Stradomska, <i>Syndrom oszusta – co nie pozwala uwierzyć w siebie?</i> (fragmenty)	– dostrzega osobę mówiącą w utworze – wie, co to jest sytuacja liryczna – wyodrębnia bohaterów wiersza – wie, co to jest neologizm – wie, jak sformułować opinię – układa prostą rozprawkę i inny tekst związane z dążeniem do doskonałości – wie, co to jest argument i przykład	– rozpoznaje osobę mówiącą w utworze – rozpoznaje sytuację liryczną w wierszu – rozpoznaje bohaterów lirycznych – rozpoznaje neologizmy – formułuje opinię – układa rozprawkę i inny tekst związane z dążeniem do doskonałości – odróżnia argument od przykładu	– wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – wypowiada się na temat sytuacji lirycznej – omawia bohaterów lirycznych wiersza – omawia neologizmy – prezentuje opinię – układa rozwiniętą rozprawkę i inny tekst związane z dążeniem do doskonałości – omawia argument i przykład	– charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – omawia sytuację liryczną w wierszu – analizuje kreację bohaterów lirycznych – omawia funkcję neologizmów – uzasadnia opinię – układa ciekawą rozprawkę i inny tekst związane z dążeniem do doskonałości – wskazuje argument i przykład	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
85.	74. Jak rozwijać umiejętności językowe komunikacja językowa i kultura języka	– zna pojęcie kultury języka i mody językowej – zna podstawowe poprawne sformułowania i formy – zna pojęcie błędu językowego – zna przykłady słownictwa modnego – wie, jak wyrazić opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny – wskazuje osobę, która mogłaby być Ambasadorem Polszczyzny	– wie, co to jest kultura języka – wyjaśnia pojęcie mody językowej – zna poprawne sformułowania i formy – wie, co to jest błąd językowy – podaje przykłady słownictwa modnego – wyraża opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny – proponuje wybór kandydata na Ambasadora Polszczyzny	– wypowiada się na temat kultury języka – omawia modę językową – omawia poprawne sformułowania i formy – omawia błędy językowe – omawia modne słownictwo – prezentuje opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny – omawia kandydata na Ambasadora Polszczyzny	– wyjaśnia, na czym polega kultura języka – podaje przykłady mody językowej – stosuje w praktyce poprawne sformułowania i formy – przekształca wypowiedzi tak, by usunąć błędy językowe – zastępuje słownictwo modne synonimami – uzasadnia opinię na temat zjawisk językowych i ochrony polszczyzny – uzasadnia swój wybór kandydata na Ambasadora Polszczyzny	– sprawnie i poprawnie wypowiada się w mowie i w piśmie

Lp.	Temat lekcji	Wymagania				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
		Uczeń				
86.	75. Rozwój. Podsumowanie rozdziału VII	– wie, jakie teksty występują w rozdziale VII – zna omówione terminy – tworzy proste teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – zna materiał językowy omówiony w rozdziale	– zna treść omówionych tekstów – wyjaśnia poznane terminy – tworzy teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – podaje przykłady materiału językowego występującego w rozdziale	– omawia treść tekstów występujących w rozdziale – omawia terminy występujące w rozdziale – prezentuje teksty w formach wypowiedzi występujących w rozdziale – wypowiada się na temat materiału językowego występującego w rozdziale	– zna problematykę tekstów występujących w rozdziale – definiuje terminy występujące w rozdziale – tworzy ciekawe teksty w formach wypowiedzi omówionych w rozdziale – omawia materiał językowy przywoływany w rozdziale	– samodzielnie omawia materiał zawarty w rozdziale VII

WYMAGANIA EDUKACYJNE

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
ROZDZIAŁ I BRATNIE DUSZE					
„Od beana do magistra”. Czasownik – powtórzenie wiadomości	- rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy - zna pojęcia <i>liczba, czas, osoba, rodzaj czasownika</i> - wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej - zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami	- tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika - wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w różnych czasach - odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje - odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej	- odróżnia czynności od stanów - przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami	stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Poszedł po rozum do głowy...”. Trudne formy czasu przeszłego	- zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się je stosować - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników	- stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym - zna zasady pisowni <i>-źć, -ść, -qć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować	- poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym - stosuje zasady pisowni <i>-źć, -ść, -qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika - wykorzystuje wiedzę o pisowni zakończeń bezokolicznika do tworzenia poprawnych związków wyrazowych	- poprawnie używa czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym - korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników - poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika	- poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym - sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdy się skończy nawet prac, to poleniuchować czas”. Czasowniki dokonane i niedokonane	- zna pojęcia <i>czasowniki dokonane</i> i <i>niedokonane</i> - wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane - wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów	- rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane - wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej	- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane - poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych	funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w wypowiedziach	wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasowników dokonanych i niedokonanych
„Tylko nudziarze nie mają marzeń”. Katarzyna Majgier, <i>Przebój na pięć</i> (fragmenty)	- omawia treść fragmentu powieści - wymienia bohaterów - zna pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> oraz <i>postać drugoplanowa</i>	- opisuje główną bohaterkę - określa cechy różnych bohaterów - wskazuje w utworze bohatera głównego - odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej	- nazywa problemy poruszone w utworze - wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym - objaśnia pojęcia <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>	- analizuje emocjonalny charakter wypowiedzi bohaterki - czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy każdej postaci - używa pojęć <i>bohater główny</i>, <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>, omawiając świat przedstawiony utworu	tworzy zestaw oryginalnych, zróżnicowanych pod względem budowy pytań

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Pomysł przyszedł nam natchniony, zestaw ćwiczeń jest zrobiony”. Strona czynna i bierna czasowników	- zna pojęcia <i>strona czynna</i> i <i>strona bierna czasownika</i> - wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej	- wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej - zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i>	- tworzy stronę czynną i bierną czasowników - odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich - poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika	używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat strony czynnej i biernej czasowników
„Odegrał rolę brawurowo, zagrał po prostu koncertowo”. Przysłówki w związkach wyrazowych	- wie, na jakie pytania odpowiada przysłówek - rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy - wie, że przysłówki najczęściej łączą się z czasownikami	- tworzy przysłówki od przymiotników - rozpoznaje przysłówki utworzone od innych części mowy - rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem	- rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	- używa związków przysłówka z przymiotnikiem i przysłówkiem dla określenia natężenia cech - zapisuje poprawnie <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przysłówków oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Trzy, dwa, jeden... Enter! Witaj w świecie gry”. Ałbena Grabowska-Grzyb, <i>Julek i Maja w labiryncie</i> (fragmenty)	• czyta ze zrozumieniem tekst • zna pojęcie <i>świat wirtualny</i> • określa, kto opowiada o zdarzeniach • zna pojęcie <i>narrator trzecioosobowy</i> • czyta informacje na temat systemu PEGI	• rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie krótkich informacji • używa ze zrozumieniem pojęcia <i>świat wirtualny</i> • przytacza fragmenty tekstu ujawniające narratora • opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania wolnego czasu	• przedstawia informacje dotyczące głównego bohatera • wskazuje różnice między światem realnym a wirtualnym we fragmencie powieści • określa formę czasowników używanych przez narratora • wyraża opinię na temat korzystania z internetu	• wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu bohatera w świecie realnym i wirtualnym • analizuje wiedzę narratora o świecie przedstawionym • formułuje rady na temat właściwego korzystania z komputera	• wyraża opinię na temat świata bez komputerów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska • tworzy prezentację gry komputerowej, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Zostań mistrzem gry". Pisownia wyrazów z rz i ż	- wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni rz i ż - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż	zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz oraz ż

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gry i zabawy – nauki podstawy”. Powtórzenie wiadomości o rzeczowniku	- rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy - zna pojęcia <i>liczby</i> i <i>rodzaju rzeczownika</i> - zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować - czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych	- rozpoznaje rodzaje rzeczownika - odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych - stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczowniki osobowe</i> i <i>nieosobowe</i>	- odróżnia różne kategorie rzeczowników własnych od pospolitych - zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne - rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe	- zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite - stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni
„Czy książeczki noszą dżinsy?”. Opis postaci literackiej – rady dla piszących.	- wyszukuje w tekście informacje na temat bohaterki - wypowiada się na temat	- omawia problemy rodzinne głównej bohaterki - opisuje elementy	- prezentuje postać z różnych punktów widzenia - objaśnia znaczenie	- podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów - opisuje wygląd postaci za	tworzy bezbłędny językowo opis postaci – oryginalny pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Barbara Kosmowska, <i>Buba</i> (fragmenty)	wyglądu głównej bohaterki • czyta rady dla opisujących wygląd postaci • zna kompozycję opisu postaci • przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis postaci	wyglądu postaci, korzystając z podanego zestawu określeń • określa styl ubierania się postaci • tworzy opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku	frazeologizmów • używa poprawnie i celowo wyrazów bliskoznacznych i określeń wartościujących • tworzy opis postaci, stosując różnorodne środki językowe	pomocą podanych porównań • używa frazeologizmów w opisie postaci • tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci	• swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
„Tydzień dzieci miał siedmioro...”. Przypadki rzeczownika	• zna pojęcie <i>przypadki rzeczownika</i> • odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzoru	• zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika • tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych	• stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika • objaśnia przyczyny zmiany form rzeczownika w zdaniu • określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki	• wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w wypowiedziach ustnych i pisemnych • objaśnia znaczenie pojęcia <i>deklinacja</i>	• wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników przez przypadki

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Pomaluj słowami mój świat”. Olga Masiuk, <i>Tydzień Konstancji</i> (fragmenty)	- zna pojęcie <i>bohater tytułowy</i> - omawia krótko wybrany fragment powieści - określa, kto opowiada o zdarzeniach - zna pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i>	- podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu - objaśnia pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i> - objaśnia znaczenie słowa <i>empatia</i> - wypowiada się na temat nastroju bohaterki	- prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia <i>bohater tytułowy</i> - określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym - cytuje odpowiednie fragmenty utworu - analizuje zachowanie postaci	- omawia problem niepełnosprawności bohaterki - określa sposób wypowiedzania się narratora - formułuje radę dotyczącą etykiety językowej - używa ze zrozumieniem słowa <i>empatia</i>	- przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi - tworzy oryginalny pod względem formy i treści opis obrazu, uwzględniając uwarunkowania dotyczące odbiorcy tekstu
„Urządzić pokój to nie lada sztuka”. Pisownia wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i>	- wyszukuje wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i> - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i>	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ó</i> oraz <i>u</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Každy ma swój świat”. Roksana Jędrzejewska- Wróbel, <i>Kosmita</i> (fragmenty)	- opisuje wygląd bohatera - czyta informacje na temat zaburzeń autystycznych - porównuje fragmenty tekstów o różnej płaszczyźnie narracyjnej	- opowiada o zachowaniu i zwyczajach dziecka autystycznego - analizuje pytania dotyczące tekstu - podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu	- analizuje uczucia i nastroje bohaterki tekstu - opowiada o reakcjach ludzi na nietypowe zachowania dziecka; używa ze zrozumieniem zwrotu <i>mieć mieszane uczucia</i> - podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu	- nazywa uczucia i opowiada o marzeniach dziecka autystycznego - wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym	- przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi - wykonuje oryginalny pod względem treści plakat odnoszący się do problemu odmienności

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Belferskie oblicza”. Rady dla formułujących argumenty. Edmund Niziurski, <i>Sposób na Alcybiadesa</i> (fragmenty)	- nadaje tytuły kilku wyodrębnionym częściom tekstu - zna pojęcie <i>argument</i> - czyta rady dla formułujących argumenty - czyta informacje na temat bohatera - zna pojęcie <i>pięta achillesowa</i>	- nadaje tytuły wszystkim wyodrębnionym częściom tekstu - wyszukuje w tekście i przytacza informacje na temat bohatera - analizuje podane argumenty - objaśnia na podstawie tekstu i przypisu znaczenie wyrażenia <i>pięta achillesowa</i>	- nadaje tytuły fragmentom tekstu, stosując wypowiedzenia bez czasowników - objaśnia określenia charakteryzujące bohatera - ocenia sytuację i prezentuje opinię na wybrany temat - stosuje w wypowiedzi wyrażenie <i>pięta achillesowa</i>	- przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej - opisuje bohatera - podaje argumenty na uzasadnienie swoich poglądów - wypowiada się na temat komizmu w tekście - tworzy hasło słownikowe <i>pięta achillesowa</i>	- tworzy oryginalny tekst prezentujący w żartobliwy sposób postać rzeczywistą - funkcjonalnie wykorzystuje różne argumenty do przekonania odbiorcy do swojego stanowiska

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Akcja pod kryptonimem <i>Wybuchowa kanapka</i> ”. Plan szczegółowy – rady dla piszących. Iwona Czarkowska, <i>Duchy ze Wzgórza Rabowników</i> (fragmenty)	- dobiera tytuły do wydzielonych części tekstu - przy niewielkim wsparciu nauczyciela skraca i przekształca zdania - zapisuje w porządku chronologicznym treści szczegółowe dotyczące jednego z wybranych zdarzeń - czyta rady dla piszących plan szczegółowy	- porządkuje zdarzenia zgodnie z ich chronologią - samodzielnie skraca i przekształca zdania - porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń i zapisuje je w porządku chronologicznym	- wypowiada się na temat bohaterów zdarzeń - skraca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu - zapisuje w porządku chronologicznym treści dotyczące dwóch różnych zdarzeń - zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzeń bez czasownika	- analizuje miejsca zdarzeń - przekształca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu - tworzy poprawny językowo, jednolity stylistycznie plan szczegółowy	tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu
„Wśród chwatów i hultajów”. Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i>	- wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i> - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i>	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ch</i> oraz <i>h</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Uwaga! Przyjechał teatr”. Małgorzata Musierowicz, <i>Dziecko piątku</i> (fragmenty)	- określa miejsce zdarzeń i wymienia bohaterów - czyta informacje na temat różnych rodzajów lalek teatralnych - czyta informacje na temat języka i znaków teatru	- wyszukuje w tekście informacje na temat spektaklu przygotowanego przez głównego bohatera - wymienia elementy składające się na teatrzyk lalkowy - wymienia większość znaków teatru	- przedstawia informacje na temat sztuki wystawianej przez bohatera - rozpoznaje funkcje pełnione przez bohatera w teatrze - wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję	- opisuje reakcje publiczności na przedstawienie - ocenia, w której roli bohater czuł się najlepiej - omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia opisanego w tekście powieści	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o sztuce teatru w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów
ROZDZIAŁ II MALI I WIELCY W HISTORII					

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Historia biblijna w drzewie lipowym wystrugana”. Antonina Domańska, <i>Historia żółtej ciżemki</i> (fragmenty)	- określa czas i miejsce zdarzeń - zna pojęcia <i>bohater historyczny</i> i podaje przykład takiego bohatera z tekstu - zna pojęcia <i>wydarzenie historyczne, utwór historyczny</i> - ogląda uważnie zdjęcie ołtarza z bazyliki Mariackiej, czyta informacje na temat dzieła	- przytacza fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń - zna pojęcie <i>archaizm</i> i podaje jego przykład z tekstu - odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu - objasnia pojęcia <i>wydarzenie historyczne, utwór historyczny</i> - wymienia niektóre elementy ołtarza z bazyliki Mariackiej	- selekcjonuje informacje - podaje kilka przykładów archaizmów z tekstu - sporządza katalog postaci fikcyjnych i historycznych z utworu, korzystając z tekstu i przypisów - używa ze zrozumieniem pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i> - określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze	- dokonuje wyboru najistotniejszych informacji z tekstu - określa funkcję archaizmów w tekście - opisuje bohatera oraz jego pracę, używając przenośni oraz innych środków stylistycznych - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat utworu historycznego w analizie tekstu - porównuje wrażenia odbiorcze współczesne z opisanymi w powieści	- twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji archaizmów w tekście - analizuje i interpretuje dzieło artystyczne, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W podróż za jeden uśmiech”. Przymyki i wyrażenia przymikowe	- zna pojęcie <i>przymek</i> - zna pojęcie <i>wyrażenie przymikowe</i> - rozpoznaje niektóre przymyki	- rozpoznaje przymek wśród innych części mowy - wie, jak zbudowane jest wyrażenie przymikowe - wie, że przymek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy - zna pojęcia <i>przymyki proste</i> i <i>przymyki złożone</i>	- rozpoznaje przymyki proste i złożone - tworzy przymyki złożone - wie, że przymyki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika	- używa poprawnych wyrażen przymikowych do określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności - używa poprawnych form przypadków rzeczowników w wyrażeniach przymikowych - poprawnie zapisuje przymyki złożone	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymków, wyrażen przymikowych oraz ich funkcji
„Ploteczki przy okazji kartkóweczki”. Związek rzeczownika z przymiotnikiem	- rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy - zna pojęcie liczby i rodzaju przymiotnika - wie, że przymiotnik jest najczęściej określeniem rzeczownika	- określa liczbę i rodzaj przymiotnika - wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do rzeczownika, który określa - stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikami	- łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe - poprawnie zapisuje cząstkę <i>nie</i> z przymiotnikami	- funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem - poprawnie zapisuje końcówki <i>q</i> i <i>ę</i> w zakończeniach przymiotników i rzeczowników	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymiotników oraz ich funkcji

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czy nie nudno panu na pomniku?”. Opowiadanie z elementami opisu – rady dla piszących. Wanda Chotomska, <i>Pomnik Kopernika</i>	• czyta uważnie tekst wiersza oraz informacje o Mikołaju Koperniku • układa zdarzenia w porządku chronologicznym • wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i czyta informacje o postaciach z warszawskich pomników • czyta rady dla piszących opowiadanie z elementami opisu • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu	• określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu • łączy zdarzenia w związki przyczynowo-skutkowe według podanego schematu • sporządza plan zdarzeń • opisuje miejsce zdarzeń • tworzy krótkie opowiadanie z elementami opisu, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• określa cechy osoby mówiącej w wierszu • przekształca tekst opowieści dla zdynamizowania akcji • opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, stosując różnorodne środki językowe • tworzy rozbudowane opowiadanie z elementami opisu	• prezentuje postać, wchodząc w rolę przewodnika • wyjaśnia wpływ środków językowych na narrację • tworzy opowieść o jednej z przygód bohatera wiersza • tworzy rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu	• tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kolorowy zawrót głowy”. Odmiana przymiotnika	- wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje - rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika - odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru	- odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki - tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami	- stosuje w wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika - tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej	- wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotników w wypowiedziach ustnych i pisemnych - stosuje poprawnie i celowo zróżnicowane formy gramatyczne przymiotników	- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany przymiotników oraz zasad ich pisowni - objaśnia związki między warstwą językową a znaczeniową utworu literackiego
„Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani ...”. Leon Łuski, <i>Piechota</i> (fragment); Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, <i>My, Pierwsza Brygada</i> (fragment)	- czyta teksty pieśni, korzysta z przypisów - ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich - zna pojęcia <i>pieśń</i> oraz <i>liryka patriotyczna</i>	- określa, kto wypowiada się w pieśni - wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy - wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab	- omawia obrazy poetyckie - wypowiada się na temat wartości cenionych przez bohaterów pieśni - omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni	- zapisuje w formie wskazówek informacje na temat obrazów poetyckich - hierarchizuje wartości odnoszące się do postawy żołnierzy - używa ze zrozumieniem terminów <i>liryka patriotyczna</i> oraz <i>pieśń</i> w odniesieniu do utworów <i>My, Pierwsza Brygada</i> i <i>Piechota</i>	- na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych - twórczo wykorzystuje w wypowiedziach na temat tekstu posiadaną wiedzę historyczną

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Odkrywanie tajemnic miasta”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	- wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą	zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Nie musisz być orłem z matematyki, żeby znać dobrze...”. Liczebnik i jego znaczenia	- zna pojęcie <i>liczebnik</i> - wie, na jakie pytania odpowiada liczebnik - rozpoznaje niektóre liczebniki	- wie, że liczebnik jest najczęściej określeniem rzeczownika - rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy	- wykorzystuje wiedzę o tym, że liczebnik dostosowuje swoją formę do określanego rzeczownika - posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki	- używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych - odróżnia liczebniki od rzeczowników odliczebnikowych	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji liczebników

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Wojenne piosenki... niezrównane towarzyszy walki”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Halicz</i> (fragmenty); Józef „Ziutek” Szczepański, <i>Pałacik Michla</i> (fragment)	• czyta ze zrozumieniem teksty oraz informacje o Powstaniu Warszawskim • zna pojęcie <i>konspiracja</i> • wyjaśnia, kim był Józef „Ziutek” Szczepański • czyta informacje o Krystynie Krahelskiej • pisze ogłoszenie informujące o koncercie	• rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących głównego bohatera wspomnień • wypowiada się na temat walk powstańczych • opowiada o kolejnych zdarzeniach z komiksu • pisze notatkę o Poczcie Harcerskiej	• określa odbiorcę wypowiedzi poetyckiej • omawia okoliczności zdarzeń, przedstawia tytułową postać • używa ze zrozumieniem słowa <i>konspiracja</i> • opisuje pomnik Małego Powstańca	• formułuje pytania dotyczące działań i przeżyć bohatera • wyraża opinię na temat zdarzeń przedstawionych w tekście • określa intencje wypowiedzi • określa rolę piosenek patriotycznych podczas powstania • dzieli się wrażeniami na temat wirtualnego muzeum	• analizuje i interpretuje teksty kultury (komiks, piosenka, wspomnienia, pomnik), swobodnie odwołując się do kontekstów historycznych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Bez względu na porę roku, dnia i stan pogody – stawię się...”. Mariusz Zaruski, <i>Na bezdrożach tatrzańskich</i> (fragmenty)	- wyszukuje na mapie miejsca wydarzeń przedstawionych w tekście - porządkuje większość wydarzeń zgodnie z chronologią - zna pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> - zna pojęcie <i>wspomnienia</i> - czyta informacje na temat TOPR-u	- rozpoznaje narratora w tekście - porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią - objaśnia pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> - objaśnia pojęcie <i>wspomnienia</i> - opisuje godło TOPR-u	- określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym - określa cechy charakteru bohaterów tekstu - określa motywy działań ratowników górskich - wyjaśnia znaczenie nazwy Rycerze Błękitnego Krzyża	- wskazuje, że tekst ma charakter wspomnieniowy - czyta fragment prezentujący przełomowy moment opowieści, oddając głosem napięcie, które mu towarzyszy - wyjaśnia rolę autora tekstu w rozwoju ratownictwa tatrzańskiego	przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Ile to było? Kiedy się działo? Porządkuj liczby i rób to śmiało!” Liczebniki główne i porządkowe	- zna pojęcie <i>liczebniki główne</i> - zna pojęcie <i>liczebniki porządkowe</i> - wie, co określają liczebniki główne i porządkowe - odróżnia cyfry arabskie od rzymskich	- wie, że liczebniki główne i porządkowe odmieniają się przez przypadki i rodzaje - odróżnia liczebniki główne od porządkowych - odmienia liczebniki przez przypadki według wzoru - zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych	- wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników w wypowiedziach ustnych i pisemnych - stosuje zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi	- funkcjonalnie używa w opisie liczebników głównych i porządkowych - zapisuje poprawnie liczebniki główne i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące funkcji liczebników głównych i porządkowych
„Poeci... na start!”. Kazimierz Wierzyński, <i>Na start</i>	- czyta uważnie wiersz i określa jego temat - zna pojęcie <i>bohater liryczny</i> - zna pojęcie <i>wykrzyknienie</i>	- określa tematykę tekstu - przytacza epitety i porównania dotyczące bohatera lirycznego - wyszukuje w wierszu fragmenty oddające emocje osoby mówiącej	- wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu - przytacza przenośnię dotyczącą bohatera tekstu - czyta fragmenty wiersza, oddając głosem natężenie uczuć i przeżyć	- określa, kim może być podmiot liryczny - opisuje bohatera lirycznego - określa funkcję wykrzyknienia w kontekście treści wiersza	- analizuje tekst na poziomie metaforycznym - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Srebro to za mało. Artykuł prasowy”. Podziękowanie – rady dla piszących. Janusz Pindera, <i>Życie pokaże</i> (fragmenty)	• czyta uważnie tekst prasowy • podaje informacje na temat osiągnięć bohaterki tekstu prasowego • zna pojęcie <i>artykuł prasowy</i> • czyta rady dla piszących podziękowanie • przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy tekst podziękowań	• wynotowuje informacje z tekstu • określa czynniki decydujące o sukcesie sportsmenki • przytacza tytuł artykułu i śródtytuły • porównuje artykuł prasowy i powieść według wybranych kryteriów • pisze tekst podziękowań, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• wyszukuje w tekście najistotniejsze informacje • prezentuje bohaterkę tekstu • objaśnia i komentuje tytuł artykułu • porównuje artykuł prasowy i tekst literacki • wyszukuje informacje o wydarzeniach o charakterze charytatywnym i pisze tekst podziękowań dla organizatorów imprezy	• odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych • wyraża opinię na temat postawy bohaterki • określa funkcję śródtytułów w artykule prasowym • pisze poprawny językowo i stylistycznie tekst podziękowań	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o tekstach dziennikarskich w wypowiedziach na temat omawianego artykułu prasowego • formułuje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom pracę

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W zdrowym ciele zdrowy duch”. Pisownia przyimków i wyrażen przyimkowych	- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych - korzysta ze słownika ortograficznego	zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych	stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej
„Niecodzienne atrakcje, niesamowite wrażenia, czyli niezwykle miejsca, które warto zobaczyć”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	- wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami i liczebnikami - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i>

ROZDZIAŁ III HEROSI MITÓW I LEGEND

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Mity ożywają”. Nikos i Ares Chadzinikolau, <i>Ilustrowana księga mitów greckich</i> (fragmenty)	- zna pojęcie <i>mitologia</i> - wymienia kilku bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali - używa we właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii	- porządkuje kolejne etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych - wymienia większość bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali - objaśnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii	- objaśnia etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych - rozpoznaje atrybuty przypisane różnym bogom greckim - objaśnia rodowód bogów greckich	- objaśnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji - rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących wybranych bogów	- pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu - funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Wiedzieli już Rzymianie, co to jest zdanie”. Powtórzenie o wypowiedzeniach	- wie, co to jest wypowiedzenie - wie, w jakim celu są używane wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące - wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	- stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi - stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla uzyskania ekspresji wypowiedzi - odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika	- rozpoznaje równoważniki zdań - przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu - stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń	- stosuje poprawnie różne typy wypowiedzeń odpowiednio od sytuacji komunikacyjnej - określa znaczenie łącińskich sentencji, korzystając z różnych źródeł	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kim jest ten więzień?”. Wanda Markowska, <i>Prometeusz</i>	- dopasowuje zdarzenia z tekstu do ilustracji - przytacza fragment tekstu na wskazany temat - podaje kilka określeń charakteryzujących głównego bohatera - czyta definicję słowa <i>prometejski</i> - czyta informacje na temat mitu o czterech wiekach ludzkości	- porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu - opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń - wyraża opinię na temat wartości darów tytana - charakteryzuje krótko każdy z czterech wieków ludzkości przedstawionych w greckim micie	- opowiada o życiu ludzi stworzonych przez Prometeusza - wymienia czyny tytana potwierdzające główne cechy jego osobowości - wskazuje określenia synonimiczne w podanym zestawie wyrazów - wyjaśnia znaczenia wyrazu <i>prometejski</i>, odwołując się do tekstu mitu	- analizuje problem, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana - zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący historii stworzenia człowieka - formułuje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości - wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu	- formułuje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości etycznych - na podstawie analizy tekstu formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące społecznej funkcji mitów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czynów wielkich dokonali i w mitach się zapisali”. Podmiot i orzeczenie	- rozpoznaje w zdaniu orzeczenie - rozpoznaje w zdaniu podmiot - zna pojęcie <i>związek główny w zdaniu</i> - wie, że funkcję podmiotu w zdaniu pełni najczęściej rzeczownik w mianowniku - wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej	- wyodrębnia związek główny w zdaniu i zna jego funkcję - wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcje - wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu - zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> - zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i> - zna pojęcie orzeczenie czasownikowe	- wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych - wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu - rozpoznaje podmiot gramatyczny w zdaniu - rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu - rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu - wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem	- tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedzeniach - świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia - funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu gramatycznego, szeregowego lub towarzyszącego w zdaniu - funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu	- twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczeń i podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach - funkcjonalnie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Teraz Zeus ma głos”. Gerard Moncomble, <i>o tym, jak Demeter straciła swoją ukochaną córkę i przemieniła ziemię w pustynię</i> (fragmenty)	- określa adresata opowieści - opowiada o sytuacji wymagającej podjęcia decyzji - odczytuje fragmenty mówiące o uczuciach Demeter - zna pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>)	- zapisuje imiona wymienionych w micie bogów w formie notatki graficznej - podaje możliwe rozwiązania sytuacji wymagającej podjęcia decyzji - krótko opisuje pejzaże przedstawione na ilustracjach - objaśnia pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>), odwołując się do przykładów	- sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści - przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji - dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu - wskazuje podobieństwa i różnice między bohaterami mitycznymi	- prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci - określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażen synonimicznych - wyjaśnia funkcję mitu o Demeter i Korze	przedstawia własny punkt widzenia na temat tekstu literackiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Jacy? Którzy? Czyi? Kto rąbka tajemnicy uchyli?”. Przydawka	- zna pojęcie <i>przydawka</i> - wie, na jakie pytania najczęściej odpowiada przydawka - rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki	- objaśnia pojęcie <i>przydawka</i>, określając jej funkcję w zdaniu - wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka	- rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe - przekształca przydawki w formie wyrażenia przyimkowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu	- rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy - buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami - funkcjonalnie używa przydawek różnego typu	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Trzymaj język za zębami”. Jan Parandowski, <i>Szyzyf</i>	- opisuje miejsca zdarzeń z mitu i określa, które są realistyczne, a które fantastyczne - wyjaśnia, za co został ukarany Syzyf - wie, jaką funkcję pełniły mity greckie	- układa szczegółowy plan zdarzeń jednej z głównych części mitu - opisuje sposób ukarania Syzyfa - objaśnia funkcje mitów greckich	- układa szczegółowy plan zdarzeń mitu - wyraża opinię na temat kary dla Syzyfa - omawia przesłanie mitu korynckiego	- opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci - zapisuje przesłanie mitu w formie rad	przedstawia oryginalny sposób ukazania uwspółcześnionej postaci mitologicznej

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W świecie bogów, herosów i ludzi”. Charakterystyka postaci (wprowadzenie) – rady dla piszących. Jan Parandowski, <i>Dwanaście prac Heraklesa</i>	• podaje podstawowe informacje na temat bohatera mitu • wyszukuje w tekście informacje na temat działań bohatera • wyszukuje w słoniku znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz znaczenie <i>stajnia Augiasza</i> • czyta rady dla piszących charakterystykę postaci • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze charakterystykę postaci	• opisuje wygląd Heraklesa, korzystając z informacji z tekstu • objaśnia przyczynę zdarzeń mających wpływ na los bohatera • objaśnia znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenie <i>stajnia Augiasza</i> • tworzy uproszczoną charakterystykę postaci, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru • wyraża opinię na temat działań bohatera i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska • używa ze zrozumieniem wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenia <i>stajnia Augiasza</i> • tworzy charakterystykę postaci literackiej	• określa wpływ różnych czynników na życie bohatera • wykorzystuje wiedzę o bohaterze do tworzenia tekstów inspirowanych treścią mitu • funkcjonalnie wykorzystuje poznane pojęcia w wypowiedziach na temat bohatera • tworzy poprawną językowo, stylistycznie i kompozycyjnie charakterystykę postaci	• przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu • funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nie udawaj Greka”. Dopełnienie	- zna pojęcie <i>dopełnienie</i> - wie, na jakie pytania odpowiada dopełnienie - rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia	- objaśnia pojęcie <i>dopełnienie</i>, określając jego funkcję w zdaniu - wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie	- rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcje składniowe - określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia	- buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami - funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W labiryncie mitu”. Jan Parandowski, <i>Tezeusz</i>	- wymienia bohaterów mitu - porządkuje zdarzenia w układzie chronologicznym - czyta uważnie wskazany fragment utworu - zna pojęcie <i>wątek</i> - wyszukuje znaczenie podanych frazeologizmów - czyta informacje na temat kultury minojskiej	- selekcjonuje informacje na temat bohaterów mitu - nadaje tytuły wydarzeniom - opowiada mitologiczną historię z punktu widzenia wskazanego bohatera - objaśnia pojęcie <i>wątek</i> - używa we właściwym kontekście frazeologizmów związanych z omawianym mitem - tworzy opowieść inspirowaną mitem	- porównuje dwie historie mitologiczne - wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru - nazywa uczucia bohaterki - objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne wyrazu <i>labirynt</i> - porównuje bohaterów mitologicznych z bohaterami współczesnej popkultury	- ocenia postawę bohatera - przytacza właściwe argumenty na poparcie stanowiska - rozpoznaje emocje bohaterki - omawia symboliczne znaczenie mitologicznej postaci - odwołuje się podczas analizy mitu do różnych tekstów kultury	twórczo i w oryginalny sposób wykorzystuje wiedzę na temat mitologicznych bohaterów do stworzenia scenariusza gry komputerowej

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Skarby gramatyki”. Okoliczniki	- zna pojęcie <i>okolicznik</i> - wie na jakie pytania odpowiadają okoliczniki - zna trzy typy okoliczników: czasu, miejsca i sposobu - rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki	- objaśnia pojęcie <i>okolicznik</i>, określając jego funkcję w zdaniu - wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów	- wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki - odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu	- rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy - tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami - funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w wypowiedziach	twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Muzo! Męża wyśpiewaj...”. Prezentacja multimedialna – rady dla twórczych. Jan Parandowski, <i>Podróż Odyseusza</i> (fragmenty)	• czyta uważnie tekst o podróży Odyseusza oraz informacje o wojnie trojańskiej • określa czas zdarzeń • zna związki wyrazowe <i>syreni śpiew</i> oraz <i>znajdować się między Scyllą a Charybdą</i> • czyta rady dla twórczych prezentację multimedialną • przy wsparciu nauczyciela tworzy prostą prezentację multimedialną	• wskazuje na mapie miejsca, o których mowa w tekście • nadaje tytuły przygodom Odyseusza • stosuje w opisie syren epitety i porównania • tworzy opowieść inspirowaną mitem • tworzy prezentację multimedialną, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o charakterze przenośnym • ocenia przygody we wskazanych kategoriach • opowiada o wybranym zdarzeniu z różnych punktów widzenia • wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń a czasem opowiadania • tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie różne źródła informacji	• opowiada o obyczajach w kraju Feaków • rozpoznaje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi • wspomina wybrane zdarzenie, wchodząc w rolę bohatera zdarzeń • tworzy poprawną merytorycznie, językowo i kompozycyjnie prezentację multimedialną	• tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie wiedzę na temat praw autorskich i możliwości korzystania z wolnych zasobów sieci

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Podchody z Indianami i ze zdaniem”. Analiza zdania pojedynczego	- wyszukuje związki wyrazowe w zdaniu - buduje zdania z podanych związków wyrazowych	- przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami - wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające	- analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy - używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania	- objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne - używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej	- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu - formułuje twórcze wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę zdania
„Podniebny lot”. Jan Parandowski, <i>Dedal i Ikar</i>	- wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście - podaje określenia dotyczące każdego bohatera - wyszukuje w słowniku znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i>	- analizuje nazwy miejsc w odniesieniu do treści mitu - zestawia określenia na zasadzie przeciwieństwa - objaśnia znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i>	- przedstawia zdarzenia w formie komiksu - opisuje bohaterów, wykorzystując inny tekst kultury (rzeźbę) - używa ze zrozumieniem wyrażenia <i>ikarowy lot</i>	- relacjonuje zdarzenia z perspektywy bohatera mitu - interpretuje treść obrazu odwołującego się do mitu - tworzy tekst inspirowany dziełem rzeźbiarza	analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Spacerkiem przez wieki, czyli z wizytą u Piasta”. Cecylia Niewiadomska, <i>Piast, Podanie o Lechu</i>	- określa czas i miejsce zdarzeń - zapisuje plan ramowy opowieści - zna pojęcie <i>podanie</i> - opowiada o obrzędzie postrzyżyn - przytacza z tekstu przysłowie dotyczące gościnności	- przytacza fragment utworu informujący o czasie i miejscu zdarzeń - zestawia informacje z drzewa genealogicznego z tekstem - wyodrębnia i oznacza zdarzenie nieprawdopodobne - objaśnia pojęcie <i>podanie</i> - tworzy tekst życzeń z okazji postrzyżyn	- podaje wyczerpujące informacje o bohaterach tekstu - czyta tekst, wchodząc w rolę wędrownego poety - wymienia wartości cenione przez Polan - tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym	- zapisuje informacje o bohaterach w formie notatki graficznej - wyodrębnia różnice między elementami świata przedstawionego baśni i podania - tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym, dobierając odpowiednie argumenty - określa funkcję pieśni w utworze	tworzy interesującą wypowiedź o charakterze przemowy, używając funkcjonalnie różnorodnych argumentów
„Z wizytą w grodzie dawnych Słowian”. Powtórzenie pisowni wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, nie</i> oraz wielką i małą literą	- wyszukuje wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, cząstki <i>nie</i>, wielkiej i małej litery - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, cząstki <i>nie</i> oraz wielką i małą literą

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Postacie znane, w legendach przedstawiane”. Zdanie pojedyncze i złożone	- wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu - wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego - zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i> - wyodrębnia zdania w tekście	- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte - rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia - objaśnia budowę zdania złożonego - zna pojęcie <i>zdania składowe</i>	- tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego - objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym	- świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia odpowiedzi - poprawnie wyznacza granice zdań pojedynczych i złożonych w wypowiedzeniach - oddziela przecinkami zdania składowe w zdaniu złożonym	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych i złożonych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gołębie wszystkich placów, wzywam was”. Mariusz Wollny <i>Tropem smoka. Bajeczny przewodnik po magicznym Krakowie dla dzieci i młodzieży</i> (fragmenty); Barbara Suchy, <i>Promują i brudzą Kraków. Jest sposób na gołębie?</i> (fragment artykułu prasowego)	- czyta uważnie legendę oraz artykuł prasowy - opisuje postać fantastyczną - zna pojęcie <i>legenda</i> - zna pojęcie <i>podtytuł</i> - czyta informacje na temat czasopism i gazet	- określa temat legendy - wskazuje motywy baśniowe - objaśnia pojęcie <i>legenda</i> - wskazuje <i>podtytuł</i> - wymienia poznane wcześniej elementy artykułu prasowego	- opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę przewodnika - opowiada o postaci historycznej z tekstu - wymienia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - objaśnia funkcję podtytułu - omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw	- rozpoznaje w tekście motywy zaczerpnięte z baśni - wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej - wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze - wskazuje lid i określa jego funkcję w artykule prasowym - rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów, logiki oraz emocji	- swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat prasy i pracy dziennikarza - używa funkcjonalnie pojęć <i>aprobata</i> i <i>dezaprobata</i>, formułując opinie na temat problemów poruszonych w tekście

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nie dukat czyni szczęśliwym”. Artur Oppman, <i>Złota kaczka</i>	- wymienia miejsca zdarzeń, niektóre wskazuje na mapie - zna pojęcie <i>akcja</i> - prezentuje głównego bohatera - zna pojęcie <i>sentencja</i>	- wskazuje na mapie miejsca zdarzeń legendy - objaśnia pojęcie <i>akcja</i> na przykładzie legendy o złotej kaczce - formułuje pytania adresowane do bohatera - wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji	- nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu - analizuje związki przyczynowo-skutkowe w legendzie - wyszukuje w tekście kolokwializmy - przedstawia opinię na temat wartości w życiu	- opowiada o najbardziej emocjonujących zdarzeniach - uzasadnia, że opowieść o złotej kaczce jest legendą - określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci - ocenia i określa postawę bohaterów	w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Łączą, przeczą, coś wynika... – taka zdań tych specyfika”. Zdania złożone współrzędnie	- rozpoznaje zdanie złożone - zna pojęcie <i>zdanie współrzędnie złożone</i> - wie, że istnieją różne typy zdań współrzędnie złożonych, zna niektóre z nich	- objaśnia pojęcie <i>zdania współrzędnie złożone</i> na przykładach - zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe - zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współrzędnie złożonych	- odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu - określa typy zdań złożonych współrzędnie - przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów - stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu	- funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie złożone różnego typu - bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań współrzędnie złożonych w wypowiedziach ustnych i pisemnych

ROZDZIAŁ IV BAWIĄCY SIĘ SŁOWAMI

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nazywanie rzeczy nie po imieniu, lecz po marzeniu”. Jan Sztaudynger, <i>Fraszki</i> (wybór)	- czyta uważnie teksty fraszek Jana Sztaudyngera - zna pojęcie <i>apostrofa</i> - zna pojęcie <i>puenta</i> - opisuje wyobrażenie muzy	- określa tematykę fraszek - objaśnia pojęcie <i>apostrofa</i> - objaśnia pojęcie <i>puenta</i> - prezentuje wyobrażenie poety	- określa charakter fraszek - objaśnia, czym jest poezja i poezjowanie - rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej - rozpoznaje apostrofę i puentę	- analizuje różnice stylistyczne dotyczące języka poetyckiego i naukowego - określa intencje wypowiedzi podmiotu lirycznego - wskazuje analogie między tekstami fraszek a ich ilustracją	twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiadomości na temat stylów funkcjonalnych języka
„Spacerkiem wśród słowników”. Słowniki języka polskiego i wyrazów obcych	- korzysta ze słownika ortograficznego w celu sprawdzenia poprawnego zapisu wyrazów - podejmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych	- zna funkcje słownika wyrazów bliskoznacznych - zna funkcję słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych - korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych	- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych - objaśnia budowę haseł w słowniku języka polskiego i słowniku wyrazów obcych - uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników	- korzysta, odpowiednio do potrzeb, z różnych typów słowników - rozpoznaje znaczenie skrótów stosowanych w słowniku języka polskiego - tworzy poprawne związki wyrazowe z użyciem wyrazów obcego pochodzenia	sprawnie posługuje się słownikami języka polskiego oraz wyrazów obcych, swobodnie korzystając ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czasem utopce bywają w kropce”. Dedykacja – rady dla piszących. Maciej Wojtyszko, <i>Saga rodu Kłaptunów</i> (fragmenty)	- czyta uważnie tekst - wyszukuje informacje z tekstu na temat głównego bohatera - czyta rady dla piszących dedykację - przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze dedykację	- opisuje miejsce zdarzeń - opowiada o marzeniach głównego bohatera - pisze dedykację, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	- prezentuje głównego bohatera - objaśnia, na czym polega potęga słowa - wyraża opinię na temat poezji - pisze poprawną językowo i stylistycznie dedykację	- przytacza argumenty wskazujące na obrazowanie fantastyczne w utworze - omawia zachowania postaci fantastycznych - zestawia wartość poetyckiego wyobrażenia oraz jego dosłownej ilustracji - pisze bezbłędną dedykację	- tworzy oryginalne pod względem treści i języka teksty dziennikarskie inspirowane tekstem literackim - tworzy bezbłędną dedykację – oryginalną pod względem treści i stylu
„Zacznij dzień od uśmiechu”. Powtórzenie wiadomości o głoskach	- wymienia kolejne litery alfabetu - zna różnicę między głoską a literą	- wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce - zna dwuznaki stosowane w polskim piśmie - odróżnia samogłoski od spółgłosek	podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek	objaśnia wpływ pojedynczych głosek na zmiany znaczenia wyrazów	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat liter, głosek, alfabetu w różnych sytuacjach problemowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Odgłosy, rozmowa – dźwięków pełna głowa”. Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne	- zna pojęcia <i>głoski dźwięczne</i> i <i>głoski bezdźwięczne</i> - podaje przykłady głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	- wie, że wszystkie samogłoski są dźwięczne - wymienia kilka par głosek różniących się dźwięcznością - wie, w jakich okolicznościach głoski dźwięczne mogą być wymawiane bezdźwięcznie	- wymienia pary głosek różniących się dźwięcznością - wymienia spółgłoski nieposiadające odpowiedników bezdźwięcznych - wie, w jakich okolicznościach głoski bezdźwięczne mogą być wymawiane dźwięcznie	wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głosek dźwięcznej	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w różnych sytuacjach problemowych
„Odgłosy świata”. Jan Twardowski, <i>Klasówka z religii</i>	- zna pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> - wyjaśnia pochodzenie dźwięków wymienionych w wierszu	- objaśnia pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> - określa adresata wypowiedzi lirycznej	- zna pojęcie <i>onomatopeja</i> - określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu	- stosuje ze zrozumieniem pojęcie onomatopeja - określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu	komentuje i objaśnia związki pomiędzy warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nadstaw ucha! Co ja słyszę?...”. Oznaczanie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych - korzysta ze słownika ortograficznego	zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	stosuje zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie oznacza głoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
„Tylko się nie nudź! ... czyli jak ciekawie spędzić popołudnie”. Spółgłoski miękkie i twarde	- zna różne funkcje litery <i>i</i> - zna pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> - zna sposoby oznaczania miękkości spółgłosek	- objaśnia na przykładach różne funkcje litery <i>i</i> - objaśnia pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> - odróżnia spółgłoski twarde od miękkich	- zna pojęcie <i>znaki diakrytyczne</i> - wskazuje różnice w wymowie spółgłosek twardych i miękkich - stosuje zasady dotyczące zapisu spółgłosek miękkich i zmiękczonek	- używa ze zrozumieniem pojęcia <i>znaki diakrytyczne</i> - zapisuje poprawnie spółgłoski miękkie i zmiękczone	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek miękkich i twardych w różnych sytuacjach problemowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czy cień rymuje się z wiem?”. Józef Ratajczak, <i>Cień na ścianie</i>	• podaje przykłady rymujących się wyrazów z wiersza • wie, że istnieją różne typy rymów	• podaje definicję pojęcia <i>rym</i> • zna pojęcia <i>rymy męskie</i> oraz <i>rymy żeńskie</i>	• wskazuje uosobienie w wierszu • odróżnia rymy żeńskie od męskich • zna pojęcia <i>rymy dokładne</i> oraz <i>rymy niedokładne</i>	• wyszukuje współbrzmienia identyczne i podobne w parach rymujących się wyrazów • określa funkcję rymów w wierszu • tworzy różne typy rymów	• tworzy wypowiedzi o charakterze poetyckim, w których twórczo wykorzystuje wiedzę na temat funkcji różnych typów rymów
„Opowieści nie tylko na dobranoc”. Oznaczanie spółgłosek miękkich	• wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich • korzysta ze słownika ortograficznego	• stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów ze spółgłoskami miękkimi	• zapisuje poprawnie większość wyrazów ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„To co się da, podziel na dwa...”. Sylaba i dzielenie wyrazów	- wie, że ośrodkiem sylaby jest samogłoska - dzieli wyrazy na sylaby - czyta informacje na temat zasad przenoszenia wyrazów do następnej linii	- wyszukuje wyrazy o podanej liczbie sylab - zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii	- stosuje zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii - wskazuje różne miejsca podziału w wyrazach wielosylabowych	- przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je poprawnie na sylaby - używa terminu <i>zgłoska</i> wymiennie z terminem <i>sylaba</i>	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat podziału wyrazów na sylaby w różnych sytuacjach problemowych
„Wszystkie drogi prowadzą do...”. Stanisław Młodożeniec, <i>Kulawa droga</i>	- określa bohaterkę wiersza za pomocą epitetów - podaje liczbę zwrotek w wierszu oraz wersów w zwrotkach - zna pojęcie <i>rytm</i>	- wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu - wskazuje związek między rytmem a muzycznością utworu	- objaśnia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w warstwie brzmieniowej tekstu - podaje przykłady rymów i określa ich typy - wskazuje powtórzenia leksykalne i składniowe w wierszu	- wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do ukazania zmian nastroju w wierszu - określa funkcję rymów w wierszu - analizuje różne elementy warstwy rytmicznej wiersza	tworzy oryginalny pod względem treści tekst użytkowy inspirowany wierszem

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Koncert na dwa stawy i ptaków kapelę”. Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (fragmenty – <i>Koncert wieczorny</i>)	- słucha uważnie fragmentu <i>Pana Tadeusza</i> - wymienia bohaterów koncertu - wyszukuje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze - wymienia elementy wpływające na rytm utworu - posługuje się ze zrozumieniem terminem <i>melorecytacja</i>	- określa i opisuje miejsce zdarzeń - wyodrębnia kolejne części opisu - wyraża opinię na temat różnych dźwięków wyrażonych za pomocą onomatopei - określa charakter epitetów użytych w utworze	- analizuje utwór, zestawiając jego treść z dziełami malarskimi - nadaje tytuły poszczególnym częściom opisu - analizuje warstwę brzmieniową utworu - opisuje obrazy poetyckie	- wyraża swoją opinię na temat miejsc zaprezentowanych na obrazach - określa, jak zmienia się nastrój utworu - określa funkcję dźwiękonaśladownictwa - określa funkcję metafor	komentuje i objaśnia związki między warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego
„Pejzaże słowem malowane”. Opis krajobrazu – rady dla piszących. Zbigniew Nienacki, <i>Uroczysko</i> (fragmenty)	- nazywa różne elementy krajobrazu - zna kompozycję opisu miejsca - przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis krajobrazu	- używa funkcjonalnie określeń opisujących różne elementy krajobrazu - używa słów podkreślających przestrzenność opisu - tworzy prosty opis krajobrazu, korzystając z rad dla opisujących krajobraz	- używa funkcjonalnie określeń wartościujących - tworzy opis krajobrazu, używając różnorodnych środków językowych	- określa elementy krajobrazu za pomocą środków poetyckiego obrazowania - tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis krajobrazu	tworzy bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Ja cię widzą, tak cię piszą”. Frazeologizmy	- zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> - objaśnia znaczenie wybranych frazeologizmów	- odróżnia dosłowne i niedosłowne użycie związków wyrazowych - objaśnia pojęcie <i>związek frazeologiczny</i>	- objaśnia znaczenie większości podanych frazeologizmów - używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	- używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych - tworzy wypowiedzenia wyjaśniające znaczenie frazeologizmów	swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
„SOS dla Ziemi – rzecz o ekologii”. Pisownia zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>	- dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> - korzysta ze słownika ortograficznego	zna wybrane zasady dotyczące pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>, stara się je stosować	stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	poprawnie zapisuje zakończenia <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>
„Pójdź po rozum do głowy, ze słownikiem zacznij rozmowy”. Słownik frazeologiczny	- podejmuje próby korzystania ze frazeologicznego - wie, jak zbudowane są hasła w słowniku frazeologicznym	- zna funkcję słownika frazeologicznego - korzysta ze słownika frazeologicznego	objaśnia budowę haseł w słowniku frazeologicznym	sprawnie posługuje się słownikiem frazeologicznym ze świadomością jego funkcji	celowo korzysta ze słowników różnego typu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kim jesteś? Gdzie się znajdujesz? To o języku decyduje”. Odmiany polszczyzny	- zna oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny - rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka	- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny - objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej	- posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form - wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego	zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat odmian polszczyzny w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych
„Grają, tańczą i śpiewają. Muzycznym pasjom mówimy: tak!”. Pisownia końcówek -ę, -em, -q, -om	- wyszukuje wyrazy z q i ę w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady pisowni q i ę - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek -em i -om - korzysta ze słownika ortograficznego	- stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z q i ę w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - zna zasady dotyczące pisowni końcówek -em i -om, stara się je stosować	- zapisuje poprawnie większość wyrazów z q i ę w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - stosuje zasady pisowni końcówek -em i -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	- zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z q i ę w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach - poprawnie zapisuje końcówki -em i -om w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni końcówek -ę, -em, -q, -om

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
ROZDZIAŁ V MALI I WIELCY PODRÓŻNICY					
„Postawić wszystko na jedną kartę”. Juliusz Verne, <i>W osiemdziesiąt dni dookoła świata</i> (fragmenty)	- zna pojęcie <i>postacie epizodyczne</i> - opisuje okoliczności zdarzenia - zna pojęcie <i>powieść podróżnicza</i>	- wymienia postacie epizodyczne - rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących tekstu - ocenia decyzję bohatera - objaśnia pojęcie <i>powieść podróżnicza</i>	- podaje informacje o bohaterach drugoplanowych - wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i podaje informacje na ich temat - wyjaśnia, dlaczego powieść Juliusza Verne’a można nazwać podróżniczą	- prezentuje głównego bohatera powieści, używa ze zrozumieniem słów <i>perfekcjonista</i>, <i>stoicki</i>, <i>spokój</i> - wyjaśnia przyczyny kłopotów bohatera - podaje przykłady innych powieści podróżniczych	twórczo wykorzystuje w pracach projektowych informacje wyszukane w różnych źródłach informacji

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Do odważnych świat należy”. Sprawozdanie – rady dla piszących. Magdalena Nitkiewicz, Paweł Opaska, <i>Przez świat na rowerach w dwa lata</i> (fragmenty)	• czyta ze zrozumieniem tekst • pisze plan zdarzeń dotyczący przebiegu uroczystości • czyta rady dla piszących sprawozdanie • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze sprawozdanie	• odpowiada na podstawowe pytania dotyczące podróży bohaterów • opisuje wrażenia uczestników wycieczki • opisuje miejsca • pisze sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	• analizuje mapę podróży bohaterów • przedstawia opinię na temat miejsca zdarzeń • opowiada o miejscach, wchodząc w rolę przewodnika • pisze poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie	• ustala, kto relacjonuje zdarzenia przedstawione w tekście • rozpoznaje elementy oceny wśród wypowiedzi o charakterze informacyjnym • wyciąga wnioski na podstawie wypowiedzi bohatera • pisze poprawne językowo sprawozdanie zawierające oceny, opinie lub wnioski autora	• pisze bezbłędne językowo i oryginalne pod względem formy i treści sprawozdanie z podróży

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W podróży z... Panem Samochodzikiem”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	• stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • korzysta ze słownika ortograficznego	• stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń • zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować	• stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	• poprawnie stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	• twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat zasad użycia przecinków z zdaniach pojedynczych złożonych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Mercedes, alchemik i kalafiory, czyli detektywi w Nieborzu”. Adam Bahdaj, <i>Kapelusz za 100 tysięcy</i> (fragmenty)	- określa temat utworu - wyszukuje informacje o miejscu zdarzeń - formułuje pytania dotyczące tekstu - zna pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> - określa narratora w utworze	- notuje informacje o miejscu zdarzeń - formułuje pytania wynikające z pogłębionej analizy zdarzeń w utworze - objaśnia pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> - wyraża opinię na temat sposobu przedstawienia zdarzeń przez narratora	- opowiada o działaniach podejmowanych przez bohaterów - posługuje się ze zrozumieniem pojęciem <i>dedukcja</i> - wnioskuje na temat zachowania bohatera - rozpoznaje uczucia bohaterki tekstu	- porządkuje wiedzę na temat bohaterów - wyciąga wnioski oparte na przesłankach z tekstu - wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę na temat powieści detektywistycznej w analizie tekstu - określa funkcję stylistyczną kolokwializmów w wypowiedziach bohaterów	tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Každy ma swój biegun... do zdobycia”. Jasiek Mela, <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty)	- wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście - ogląda fotografie Spitzbergenu - cytuje fragmenty tekstu dotyczące Spitzbergenu - opowiada o zdarzeniach	- wyszukuje w podręczniku informacje na temat miejsc zdarzeń - wyciąga wnioski na temat poglądów bohatera dotyczących piękna odwiedzanych miejsc - wymienia uczestników zdarzeń - określa cechy głównego bohatera	- wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat miejsc przedstawionych w tekście - opisuje krajobraz wyspy - formułuje pytania nawiązujące do tekstu - wyraża opinię na temat przeżyć bohaterów - używa ze zrozumieniem pojęcia <i>kontrargument</i>	- komentuje w żartobliwy sposób informacje na temat miejsca zdarzeń - funkcjonalne wykorzystuje różnorodne środki artystyczne w opisie wyspy - formułuje argumenty i kontrargumenty dotyczące działań bohaterów - interpretuje tytuł utworu w odniesieniu do tekstu	twórczo wykorzystuje w swoich pracach projektowych wiedzę na temat ważnych postaci związanych z regionem oraz umiejętności organizacji wydarzeń kulturalnych

KRYTERIA OGÓLNE

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
I. Kształcenie literackie i kulturowe	- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu - dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej	- omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu - wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach	- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach - analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach	- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką - analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich	- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym - podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych - dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych - stawia pytania problemowe

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	- zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> - wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego	- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości - wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego	- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości - wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach	- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej - wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych - wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy i baśni	w odniesieniu do odbieranych tekstów - dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich - w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motyw ich działania oraz kontekst sytuacyjny - kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury - wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych
	rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, powieść detektywistyczną i podróżniczą	wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy	- wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich - omawia funkcję mitów i legend	funkcjonalne wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcia: <i>epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy, apostrofa</i>	rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy	wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy	objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach	tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury
	- wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu - wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu	nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu	dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementu konstrukcyjnego utworu	analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i>	odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów	- określa wers, zwrotkę, refren, rymy - zna pojęcia <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>rymy dokładne</i> i <i>niedokładne</i>	używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy</i>, <i>bezrymowy</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza	
	wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność	omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć <i>wątek</i> i <i>akcja</i>	analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym	stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń	
	zna pojęcie <i>dialog</i>, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu	objaśnia pojęcie <i>dialog</i>	porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora	omawia sposób zapisu dialogu w tekście	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcia <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i>	omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego	określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu	charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach	
	zna pojęcia <i>narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa</i>	odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego	objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście	wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu	
	wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego	- określa cechy bohaterów różnych typów - objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny	prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego	posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze	
	określa tematykę utworu	omawia tematykę utworu	określa problematykę utworu	omawia problematykę utworu	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcie <i>wątek</i>	objaśnia pojęcie <i>wątek</i>	używa funkcjonalnie pojęcia <i>wątek</i>	skazuje różne wątki w utworze	
	nazywa swoje reakcje czytelnicze	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	
	odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym	rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach	odczytuje przenośne sensy utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach	
	wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych	określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych	komentuje doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych	komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu	przedstawia własne rozumienie utworu	uzasadnia swoje rozumienie utworu	funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu	
	podejmuje próbę interpretacji tekstów	wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia	wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich	wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury	
	wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera	wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń	ocenia bohatera literackiego	posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów	rozdziela pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich	zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu	odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury	
	- rozpoznaje tekst literacki - rozpoznaje artykuł prasowy	- rozpoznaje tekst informacyjny - wymienia cechy artykułu prasowego	- odróżnia tekst literacki od informacyjnego - odróżnia tekst prasowy od literackiego	określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego	
	wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost	odczytuje informacje wyrażone wprost	dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio	odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	- określa temat tekstu - używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu	- wyciąga wnioski z tekstu - odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów	- określa główną myśl tekstu - odczytuje przesłania legend i mitów	- analizuje i interpretuje główną myśl tekstu - formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu	
	objaśnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i>	wyodrębnia w tekście części kompozycyjne	określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia	omawia relacje między częściami wypowiedzi	
	wydobywa z tekstu wskazane informacje	porządkuje informacje z tekstu	odróżnia informacje ważne od drugorzędnych	hierarchizuje informacje	
	wskazuje określenia opisujące i oceniające	odróżnia określenia opisujące od oceniających	wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów	objaśnia subiektywny charakter opinii	
	rozpoznaje czytany utwór jako komiks	wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru	charakteryzuje komiks jako tekst kultury	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	- odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego - odróżnia film od programu informacyjnego	- rozpoznaje różne teksty kultury - wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru	nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)	objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych	
	- posługuje się terminami: <i>lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego - posługuje się pojęciami związanymi z filmem: <i>aktor, reżyser</i>	- posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie <i>znaki teatru</i> - rozpoznaje wybrane gatunki filmowe	- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych - posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową	- rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego - określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i>	objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych	wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją	wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową	
	wypowiada się na temat treści tekstów kultury	porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia	komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia	odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń	
	dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)	dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)	dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż)	dokonuje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych	
II. Kształcenie językowe	rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki	rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki	wskazuje różnice między różnymi częściami mowy	określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu	- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki - swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzi i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych - funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne
	rozpoznaje odmienne części mowy	rozpoznaje nieodmienne części mowy	odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozpoznaje formy bezokolicznika	dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi	rozumie funkcję bezokolicznika	funkcjonalne wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach	środki wyrazu swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji
	rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika	rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika	prawidłowo stosuje różne formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika	określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu	- przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii - przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej - świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi
	wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej	przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie	poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika	używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych	przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej	stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych	stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych	samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
	używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach	rozumie rolę przymiotników i przysłówków	uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości	używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy	
	zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i>	rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu	rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu	wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące	używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących	używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich celu	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzi ze względu na cel wypowiedzi	
	odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i>	rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika	rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współzręcznie	określa funkcję zdań współzręcznie złożonych różnego typu	
	przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie	przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie	rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych	wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka	objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej	wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego	funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka	
	wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny	posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny	posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form	zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny	
	rozumie dosłowne i proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi	odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przenośnych	rozpoznaje wyrazy wieloznaczne	świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i>	używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu	używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych	
	świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje	stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi	posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi	podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się	
	używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim</i>, <i>wyraz bliskoznaczny</i>	wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami	świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami	funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością	wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu	używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu	stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu	
	rozumie, że tekst jest komunikatem	wie, że są różne typy komunikatów	wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów	
	zna pojęcia <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych	identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach	identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej	funkcjonalnie posługuje się terminami <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i> podczas odbioru tekstów kultury	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	określa sytuację komunikacyjną	rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi	dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej	posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji	
	rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki	rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała	rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji	nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozastownej	
	zna pojęcia <i>głoska, litera, sylaba</i>	objaśnia różnicę między głoską a literą	określa funkcje głosek, liter, sylab	wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów	
	zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady	stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych	przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji	przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą aplikacji internetowych	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	- zna zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji	- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji w podanym zestawie ortogramów	- stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji w podanym zestawie ortogramów	- stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: – rz, ż, ó, u, h, ch, – nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – q i ę oraz -em i -om – i po spółgłoskach – zakończeń -i, -ii, -ji w podanym zestawie ortogramów	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	
	zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem	stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych	stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
III. Tworzenie wypowiedzi	• udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania • słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie	• krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością • włącza się do rozmowy w kulturalny sposób	• wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury • reaguje na wypowiedzi innych rozmówców	• świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi • prezentuje własne stanowisko w rozmowie	• pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi • swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych
	• rozpoznaje argumenty w wypowiedzi	• posługuje się argumentami w rozmowie	• rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji	• używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska	• operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych • w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi
	• tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi	• zna pojęcie <i>akapit</i> i rozumie jego funkcję w wypowiedzi	• tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym	• tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi	• zapisuje teksty w sposób przejrzysty z dbałością o stronę graficzną

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	wyszukuje w tekście informacje	ocenia przydatność uzyskanych informacji	dokonuje selekcji informacji	wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji	- i podział logiczny w formie akapitów - podejmuje działalność literacką i kulturalną - prowadzi blog internetowy - tworzy prezentacje multimedialne - redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową
	tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, przeżyć wewnętrznych), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	tworzy samodzielnie wypowiedzi w formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, przeżyć wewnętrznych), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, przeżyć wewnętrznych), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka	tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy	artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu	recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym	głosowo interpretuje tekst	
	sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi	stosuje jednolitą formę wypowiedzi (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego	dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego	
	redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach	tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu	rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	opowiada o treści przeczytanych utworów	omawia problematykę przeczytanych utworów	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów	opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury	
	wie, że współczesne komunikaty muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym	używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach oraz korespondencji internetowej	zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości tekstowe	zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej	
	tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu	tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu	tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach	stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych	funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych	funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach	
IV. Samokształcenie	czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne	czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa	czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	czytając głośno, przekazuje intencję tekstu	wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji
	zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł	porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje	zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu	opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji	opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików
	korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)	wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji	selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych	gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji	- wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego - zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość,

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	korzysta z zasobów szkolnej biblioteki	zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych	korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i>	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji	poszanowanie cudzej własności) - przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu - opisuje źródła internetowe - bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego
	- korzysta ze słownika ortograficznego - potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii	- zna budowę słownika ortograficznego - wyszukuje hasła w encyklopedii	- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych - korzysta z informacji zawartych w encyklopedii	- określa funkcje słowników - korzysta ze słowników <i>on-line</i>	
	podejmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu	ocenia przydatność uzyskanych informacji	konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych	krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna legendy związane ze swoim regionem	wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem	wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu	aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu	
	- korzysta z internetu w celach edukacyjnych - kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej	rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu	zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich	postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań	
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocene niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.

WYMAGANIA EDUKACYJNE. KLASA 4

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział I Przygody dnia codziennego					
„Do zobaczenia, wakacje... Wracamy do szkoły!”. René Goscinny, Jean -Jacques Sempé, <i>Nowe przygody Mikołajka</i> (fragment)	- wymienia postacie z opowiadania - czyta ze zrozumieniem informacje o autorze oraz ilustratorze tekstu - formułuje obietnicę w formie zdania pojedynczego	- zna pojęcie <i>bohater</i> - podaje nazwisko autora oraz nazwisko ilustratora tekstu - formułuje obietnicę w formie wypowiedzenia złożonego	- wyjaśnia pojęcie <i>bohater</i> - podaje dodatkowe informacje o autorze tekstu - formułuje rady	- wskazuje głównego bohatera i określa jego rolę - wyjaśnia rolę autora tekstu oraz rolę ilustratora - formułuje rady, dbając o jednolitość stylistyczną wypowiedzi - używa we właściwym kontekście słowa <i>kreatywny</i>	opisuje przedmioty, proponując twórcze i nietypowe podejście do ich funkcji

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Bohaterowie twoich lektur przedstawiają się – radę dla mówiących	wypisuje formy powitania z tekstu • przedstawia się, podając podstawowe informacje o sobie	• cytuje słowa prezentacji z tekstu • przedstawia się w kilku zdaniach, podając bardziej szczegółowe informacje o sobie	• dopasowuje formy powitania i przedstawiania się do różnych sytuacji komunikacyjnych • opowiada o swoich zainteresowaniach	• omawia zasady grzeczności obowiązujące w sytuacji powitania i przedstawiania się • przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej	• objaśnia funkcję komunikacji niewerbalnej w sytuacji powitania • omawia sposoby powitania i przedstawiania się w różnych kręgach kulturowych
A, be, ce... uczę się. Zabawa literami. Alfabet	• zna kolejne litery alfabetu • układa wyrazy w kolejności alfabetycznej przy niewielkim wsparciu nauczyciela	• wymienia bezbłędnie kolejne litery alfabetu • układa samodzielnie wyrazy w kolejności alfabetycznej	• wymienia dwuznaki stosowane w polskim piśmie • wykorzystuje znajomość alfabetu do zadań praktycznych	• układa teksty ułatwiające zapamiętanie alfabetu • używa ze zrozumieniem terminów <i>pierwodruk</i> , <i>autograf</i> , <i>rękopis</i> • posługuje się związkiem frazeologicznym <i>być alfą i omegą</i> we właściwym kontekście	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat alfabetu w różnych sytuacjach problemowych
Aby odróżnić literę od głoski, wystarczy choć trochę znać język polski. Głoska a litera	• zna pojęcia <i>głoska</i> i <i>litera</i> • dzieli wyrazy o prostej budowie na litery i głoski	• wymienia różnice między głoską a literą • dzieli wyrazy z dwuznakami na litery i głoski	• podaje przykłady wyrazów z dwuznakami • dzieli wyrazy ze spółgłoskami miękkimi i zmiękczone na litery i głoski	• podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek • analizuje wpływ pojedynczych głosek na znaczenie słów	• swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat liter i głosek w różnych sytuacjach problemowych

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Nasze fonetyczne troski... Samogłoski i spółgłoski	wie, że głoski dzielą się na samogłoski i spółgłoski	wymienia wszystkie samogłoski w języku polskim, odróżnia samogłoski od spółgłosek	objaśnia różnicę w wymowie spółgłosek i samogłosek	objaśnia funkcję samogłosek w tworzeniu wyrazów	kreatywnie wykorzystuje wiedzę na temat samogłosek i spółgłosek w tworzeniu gier i zabaw językowych
„Co się może zdarzyć, gdy głowa pełna marzeń?” Joanna Kulmowa, <i>Marzenia</i>	- zna pojęcie <i>wers</i> - określa swój stosunek do szkoły - opowiada w kilku zdaniach o swoich marzeniach	- objaśnia pojęcie <i>wers</i> - określa stosunek osoby mówiącej do szkoły - opowiada, o czym można marzyć w szkole	- cytuje wersy wiersza - wymienia przyczyny niechęci osoby mówiącej do szkoły - cytuje fragmenty wiersza na temat wyglądu i zachowania marzeń z wiersza	- porównuje układ zapisu wiersza i prozy, wymienia różnice - objaśnia fragmenty tekstu o przenośnym znaczeniu - opisuje marzenie w sposób metaforyczny	analizuje tekst na poziomie metaforycznym
„Pierwsza pomoc w szkolnych wypadkach”. Słownik ortograficzny	korzysta ze słownika ortograficznego w celu poprawnego zapisu wyrazów	analizuje budowę słownika ortograficznego	analizuje sposób zapisu haseł w słowniku ortograficznym	- analizuje sposób zapisu skrótów oraz innych informacji w słowniku - korzysta ze słownika internetowego	sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym, korzystając swobodnie ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Dzieci listy piszą... zabawne potyczki z epistolografią”. List – rady dla piszących Grzegorz Kasdepke, <i>List</i> (fragment)	• prezentuje bohaterów opowiadania • czyta ze zrozumieniem rady dla piszących list tradycyjny i e-mail • pisze krótki, komunikatywny list tradycyjny oraz e-mail na dowolny temat	• opowiada krótko o najważniejszych zdarzeniach z opowiadania • omawia rady dla piszących list tradycyjny • pisze poprawny kompozycyjnie list tradycyjny oraz e-mail na zadany temat	• wymienia powody wzmożonej korespondencji listownej i e-mailowej • omawia rady dla piszących e-mail • pisze list tradycyjny oraz e-mail na zadany temat, uwzględnia wymogi formy wypowiedzi	• wyjaśnia przyczyny zachowania bohaterów • omawia zasady grzeczności stosowane w korespondencji • wskazuje różnice między listem tradycyjnym i e-mailem • pisze poprawne językowo, kompozycyjnie i stylistycznie listy w formie tradycyjnej i elektronicznej	• pisze poprawne językowo i konstrukcyjnie listy tradycyjne i elektroniczne cechujące się nietypowym, oryginalnym podejściem do tematu
I kłopoty sprawić może, lecz ćwiczenie ci pomoże. O różnych funkcjach głoski <i>i</i>	• wie, że <i>i</i> jest samogłoską, może tworzyć wyrazy, podaje przykłady tej funkcji	• wie, że <i>i</i> zmiękcza spółgłoski, podaje przykłady tej funkcji	• objaśnia, kiedy <i>i</i> oznacza samogłoskę, a kiedy jest znakiem miękkości, podaje przykłady tych funkcji	• podaje przykłady, kiedy <i>i</i> oznacza samogłoskę, a jednocześnie jest znakiem miękkości	• formułuje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom zapamiętanie funkcji głoski <i>i</i>

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Pa-lu-szek i głów-ka to szkol-na wy-mów-ka. O sylabach	- zna pojęcie <i>sylaba</i> - dzieli wyrazy na sylaby	- objaśnia pojęcie <i>sylaba</i> - wie, że ośrodkiem sylaby jest samogłoska	zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii	poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je na sylaby	swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat podziału wyrazów na sylaby w różnych sytuacjach problemowych
„Igrzyska ortograficzne”. Pisownia wyrazów z <i>rz</i>	dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>rz</i> w podanym zestawie ortogramów	zna reguły pisowni <i>rz</i>	stara się stosować reguły pisowni <i>rz</i> w podanym zestawie ortogramów	poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>rz</i> w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>rz</i>
„Co by tu jeszcze zrobić, koledzy, co by tu zrobić?”. Czasownik i jego znaczenia	- wymienia pytania, na które odpowiada czasownik - wie, że czasownik jest odmienną częścią mowy	- rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy - rozpoznaje i tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika - rozpoznaje i tworzy formę czasu przeszłego czasownika	- wie, że czasownik nazywa czynności i stany - rozpoznaje i tworzy formę osoby czasownika - odmienia czasownik przez osoby	- odróżnia czynności od stanów - stosuje poprawne formy gramatyczne czasownika - stosuje świadomie formy czasu przeszłego i teraźniejszego czasownika w opowiadaniu	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„O ekscentrykach przy okazji bezokolicznika”. Formy osobowe i nieosobowe czasownika	- wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej - podaje przykłady bezokoliczników	- rozdziela czasowniki w formie osobowej i nieosobowej - wie, że wymawiane tak samo zakończenia -<i>źć</i>, -<i>ść</i> są zapisywane w różny sposób	- przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie - zna i stosuje zasady pisowni -<i>źć</i>, -<i>ść</i>, -<i>qć</i> w zakończeniach bezokolicznika	- dopasowuje czasowniki w bezokoliczniku do wybranych frazeologizmów - poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące osobowych i nieosobowych form czasowników
„Kłopotliwa wizyta z myszą w tle”. Małgorzata Musierowicz, <i>Szósta klepka</i> (fragment)	- wymienia zapamiętanych bohaterów - opowiada krótko o głównym zdarzeniu w tekście - omawia zdarzenia przedstawione na ilustracjach	- wymienia wszystkich bohaterów tekstu - zna pojęcie <i>zdarzenie</i> - nadaje tytuły rysunkom	- określa rolę poszczególnych bohaterów w przygotowaniach do wizyty - objaśnia pojęcie <i>zdarzenie</i> - nadaje tytuły wszystkim rysunkom	- wyjaśnia przyczyny zdenerwowania państwa Żaków - objaśnia, w jaki sposób wybrane zdarzenie z tekstu wpłynęło na zmianę sytuacji bohaterów - nadaje jednolite stylizacyjnie tytuły wszystkim rysunkom	tworzy oryginalny pod względem treści i formy poradnik tematyczny

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Napisać plan ramowy? Z Pippi to frajda nie z tej ziemi! Plan ramowy – rady dla piszących Astrid Lindgren, <i>Pippi Pończoszanka</i> (fragment)	- czyta uważnie tekst - zna pojęcie <i>opis</i> - dopasowuje większość tytułów do odpowiadających fragmentów tekstu - przy wsparciu nauczyciela skraca większość wypowiedzi - czyta rady dla piszących plan ramowy - zapisuje plan ramowy odtwórczy uwzględniający większość zdarzeń	- formułuje pytania do tekstu - objaśnia pojęcie <i>opis</i> - dopasowuje wszystkie tytuły do odpowiadających im fragmentów tekstu - samodzielnie skraca większość wypowiedzi - zapisuje plan ramowy odtwórczy uwzględniający wszystkie zdarzenia	- cytuje fragmenty tekstu - wyszukuje elementy opisu w tekście - porządkuje większość podanych zdarzeń zgodnie z chronologią - samodzielnie skraca wszystkie wypowiedzi - zapisuje plan w formie wypowiedzi bez czasownika	- ocenia prawdziwość twierdzeń dotyczących tekstu - opisuje elementy wyglądu bohaterki - porządkuje wszystkie podane zdarzenia zgodnie z chronologią - tworzy jednolite językowo wypowiedzi w różnych formach	opisuje bohaterkę, wykorzystując informacje spoza tekstu, stosując funkcjonalnie różnorodne środki językowe
„Dobry żart tynfa wart”. Pisownia wyrazów z ż	dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni ż w podanym zestawie ortogramów	zna reguły pisowni ż	stara się stosować reguły pisowni ż w podanym zestawie ortogramów	- poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ż w podanym zestawie ortogramów - poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ż	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ż

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Kto ma pilota, ten ma władzę. Maciej Wojtyszko, <i>Bolek i Lolek. Straszne skutki oglądania telewizji</i> (fragment) – radę dla czytających	- czyta tekst w sposób umożliwiający zrozumienie treści - wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu - formułuje krótką wypowiedź wyrażającą prośbę - wypowiada się na temat swoich doświadczeń związanych z oglądaniem telewizji	- czyta poprawnie tekst, wyznacza granice zdań - czyta poprawnie wypowiedzi bohaterów tekstu, oddając ich uczucia i emocje - formułuje kulturalną wypowiedź wyrażającą prośbę - wypowiada się na temat zasad oglądania telewizji w swoim domu	- czyta płynnie tekst, zwraca uwagę na znaki interpunkcyjne, podkreśla głosem ważne słowa - porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora - formułuje wypowiedź wyrażającą prośbę i podaje jej uzasadnienie - ocenia, jak oglądanie telewizji wpłynęło na zachowanie bohaterów opowiadania	- czyta tekst, stosuje odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści - objaśnia pojęcie <i>dialog</i> i omawia sposób jego zapisu w tekście - dobiera przemyślane argumenty uzasadniające prośbę - objaśnia komizm sytuacji przedstawionej w opowiadaniu	twórczo wykorzystuje w swoich pracach i projektach informacje wyszukane w sieci
„Tańczę, śpiewam i maluję, czyli jak się relaksuję”. Czas teraźniejszy czasowników	- zna pojęcie <i>czas teraźniejszy czasownika</i> - używa <i>nie</i> z czasownikami w przeczeniach	- wyszukuje i wskazuje czasowniki w czasie teraźniejszym - zna regułę pisowni <i>nie</i> z czasownikami	- odmienia według wzoru czasowniki w czasie teraźniejszym przez osoby i liczby - stara się stosować reguły pisowni <i>nie</i> z czasownikami	- zapisuje poprawne formy gramatyczne czasowników w czasie teraźniejszym - zapisuje poprawnie <i>nie</i> z czasownikami	- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat czasu teraźniejszego czasowników - poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie teraźniejszym

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nie dajmy się zaczarować telewizorom”. Stanisław Grochowiak, <i>Telewizor</i>	- wyszukuje w tekście fragmenty dotyczące wyobraźni - wypowiada się na temat wyobraźni na podstawie własnych doświadczeń - prezentuje w krótkiej wypowiedzi ulubiony program telewizyjny	- cytuje fragmenty wiersza dotyczący wyobraźni - wyszukuje w tekście konkretne rzeczy, ukazane w nietypowym kontekście - prezentuje ulubiony program, uzasadnia wybór	- podaje synonimy rzeczownika <i>wyobraźnia</i> - wymienia filmy przywołane w wierszu, nadaje im tytuły - wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z oglądania telewizji	- wyjaśnia znaczenie słowa <i>wyobraźnia</i> - wybiera tezę najtrafniej oddającą sens wiersza - omawia w kontekście wiersza zagrożenia związane z oglądaniem telewizji	wyraża własny punkt widzenia na temat programów telewizyjnych, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Wehikułem czasu w...”. Czas przeszły czasowników	- zna pojęcie <i>czas przeszły czasownika</i> - wie, że czasowniki w czasie przeszłym występują w różnych rodzajach	- wyszukuje i wskazuje czasowniki w czasie przeszłym - wie, że czasowniki w czasie przeszłym odmieniają się przez osoby, liczby i rodzaje	- odmienia czasowniki przez rodzaje - zapisuje poprawnie <i>nie</i> z czasownikami	- funkcjonalnie używa form czasu przeszłego w tekście - przekształca wypowiedzenia, stosując odpowiednie formy rodzaju czasownika	- wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasu przeszłego czasowników - poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Tajemnica goni tajemnicę”. Liliana Bardijewska, <i>Dom ośmiu tajemnic</i> (fragment)	- wymienia kolejne zdarzenia z tekstu - zna pojęcie <i>narrator</i> - wypowiada się na temat sposobu rozwiązywania sporów	- opowiada o zdarzeniach z tekstu - objaśnia pojęcie <i>narrator</i> - zna pojęcie <i>argument</i>	- określa precyzyjnie miejsca zdarzeń - objaśnia pojęcie <i>narracja</i> - objaśnia funkcję argumentu w wypowiedzi	- wykorzystuje informacje z przypisów w opowiadaniu o zdarzeniach - analizuje wiedzę narratora o zdarzeniach i bohaterze - formułuje wypowiedź zawierającą argumenty odwołujące się do doświadczenia ucznia	- wyszukuje w tekście informacje wyrażone pośrednio (ukryte) na temat stanu i uczuć bohatera - wyraża własny punkt widzenia na temat sposobu rozwiązywania sporów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska
„Czy wróżka prawdę ci powie?”. Czas przyszły czasowników	- zna pojęcie <i>czas przyszły czasownika</i> - tworzy formy czasu przyszłego czasowników	- wyszukuje i wskazuje czasowniki w czasie przyszłym - wie, że czas przyszły ma formę prostą i formę złożoną - zapisuje poprawnie <i>nie</i> z czasownikami	- odmienia przez osoby i liczby czasowniki w czasie przyszłym w formie prostej i złożonej - wie, że czasownik może mieć tylko jedną z form czasu przyszłego: prostą lub złożoną	- odmienia czasowniki w czasie przyszłym przez rodzaje - stosuje poprawne formy gramatyczne czasowników w czasie przyszłym	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat czasu przyszłego czasowników

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Zobaczyć ducha”. Anna Onichimowska, <i>Duch starej kamienicy</i> (fragment)	• podaje najistotniejsze informacje o głównym bohaterze • określa czas i miejsce zdarzeń • wyodrębnia zdarzenia • zna pojęcie <i>świat przedstawiony</i>	• przedstawia głównego bohatera • wymienia na podstawie definicji elementy świata przedstawionego	• wyjaśnia, na czym polega odmienność bohatera • objaśnia pojęcie <i>świat przedstawiony</i> • zna pojęcie <i>fikcja literacka</i>	• pisze informację na temat bohatera do publikacji tematycznej • wyjaśnia funkcję autora i funkcję narratora • analizuje różnice między światem rzeczywistym a fikcją literacką	• twórczo wykorzystuje w swoich pracach i projektach informacje wyszukane w internecie
„Latać każdy może - jeden lepiej, drugi ...”. Janusz Christa <i>Kajko i Kokosz. Szkoła latania</i> (fragment)	• czyta ze zrozumieniem komiks • omawia elementy świata przedstawionego w utworze • czyta informacje na temat komiksu • tworzy jeden rysunek komiksowy	• omawia sposób zapisu wypowiedzi i myśli bohaterów komiksu • wskazuje konsekwencje zdarzeń • podaje najważniejsze informacje o historii polskiego komiksu	• wskazuje słowa narratora oraz określa sposób oddania ruchu postaci w komiksie • omawia reakcje bohaterów na niespodziewane zdarzenie • uzupełnia zdanie definiujące komiks • tworzy prosty komiks na podstawie lektury	• uzasadnia przyczyny zapisu niektórych wyrazów wielkimi literami • prezentuje humorystyczne elementy opowieści, określa typ komizmu • prezentuje informacje na temat popularnych serii komiksowych	• tworzy komiks cechujący się ciekawym ujęciem tematu i bogactwem środków charakterystycznych dla tego tekstu kultury

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Przygody są po to, by o nich opowiadać”. Opowiadanie odtwórcze – rady dla piszących	• czyta rady dla piszących opowiadanie • zna kompozycję opowiadania • zna pojęcie <i>akapit</i> • przy wsparciu nauczyciela pisze krótkie opowiadanie odtwórcze	• zna określenia czasu charakterystyczne dla różnych części kompozycyjnych opowiadania • omawia informacje zamieszczone w kolejnych akapitach tekstu • pisze krótkie opowiadanie odtwórcze, korzystając z rad dla opowiadających	• zna funkcję związków przyczynowo-skutkowych w opowiadaniu • rozumie funkcję akapitu w tekście • pisze rozbudowane opowiadanie odtwórcze	• dostrzega wpływ środków językowych na narrację • konsekwentnie stosuje podział na akapity w swojej wypowiedzi • pisze poprawne językowo i kompozycyjnie opowiadanie odtwórcze	• pisze bezbłędne językowo opowiadanie – oryginalne pod względem treści i stylu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział II Świąteczne nastroje					
„Rodzinny detektyw na tropie”. Jan Twardowski, <i>Nowe patyki i patyczki</i> (fragment)	• stosuje podstawowe słownictwo nazywające pokrewieństwo • zna pojęcie <i>zdrobnienie</i> • przedstawia w uproszczonej formie graficzny obraz historii swojej rodziny	• tworzy zdrobnienie od podstawowej formy imienia • wykonuje schematyczne, niezbyt rozbudowane drzewo genealogiczne	• sporządza listę członków bliższej i dalszej rodziny bohatera • podaje przykłady zdrobnień innych niż imiona • wykonuje rozbudowane drzewo genealogiczne	• prezentuje rodzinę bohatera opowiadania, używając w poprawnym kontekście różnych słów określających pokrewieństwo • tworzy różne zdrobnienia jednej formy imienia • wykonuje drzewo genealogiczne uzupełnione rysunkami lub zdjęciami członków swojej rodziny	• wykonuje oryginalne pod względem formy drzewo genealogiczne, zawierające ciekawe rozwiązania graficzne
„Kto i co się schowało na zdjęciu, które przetrwało?”. Rzeczownik i jego znaczenia	• zna pojęcie <i>rzeczownik</i>	• wie, na jakie pytania odpowiada rzeczownik • podaje rzeczowniki nazywające osoby o przeciwstawnych cechach	• rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy • podaje różne znaczenia tego samego rzeczownika	• wyróżnia kategorie znaczeniowe rzeczownika • stosuje synonimy	• twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące rzeczownika i jego znaczenia

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Wpadam do Soplicowa jak w centrum polszczyzny, tam się człowiek napije, nadysze ojczyzny”. Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (fragment)	- czyta z uwagą zamieszczony w podręczniku fragment <i>Pana Tadeusza</i> - wyszukuje informacje na temat czasu powstania wskazanych dzieł malarskich	- nadaje tytuł fragmentowi utworu - wypowiada się na temat bohaterów historycznych w utworze	- opowiada o zdarzeniach z punktu widzenia bohatera tekstu - wypowiada się na temat dzieł malarskich w odniesieniu do treści tekstu literackiego	- objaśnia pojęcie <i>epopeja narodowa</i> w odniesieniu do omawianego tekstu - opisuje bohatera, wykorzystując funkcjonalnie informacje z tekstu	tworzy opowiadanie zainspirowane treścią utworu, twórczo wykorzystując informacje z tekstu oraz inny źródła
„Skarby wyciągnięte z lamusa”. Opis przedmiotu – rady dla piszących	- zna kompozycję opisu przedmiotu - przy wsparciu nauczyciela tworzy krótki opis przedmiotu	- używa ze świadomością celu określeń opisujących przedmioty - tworzy krótki opis przedmiotu, korzystając z rad dla opisujących przedmioty	- używa ze świadomością celu wyrazów bliskoznacznych oraz określeń wartościujących - tworzy opis przedmiotu, używając różnorodnych środków językowych	tworzy poprawny językowo i kompozycyjnie opis przedmiotu	tworzy bezbłędny językowo opis przedmiotu – oryginalny pod względem treści i stylu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W szkolnej bibliotece szukam w kartotece...”. Liczba i rodzaj rzeczownika	- zna pojęcie liczby i rodzaju rzeczownika - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami	- rozpoznaje rodzaj rzeczownika na podstawie zaimków wskazujących - zna regułę pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami	- zna zasadę, że rzeczowniki mają przypisany rodzaj i nie odmieniają się przez rodzaje - stara się stosować regułę pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami	- tworzy samodzielnie formy podstawowe rzeczownika w celu określenia rodzaju - zapisuje poprawnie <i>nie</i> z rzeczownikami	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące liczby i rodzaju rzeczownika
„Mieć szerokie horyzonty”. Rzeczowniki własne i pospolite	- wie, że rzeczowniki dzielą się na własne i pospolite - zna reguły pisowni rzeczowników własnych i pospolitych	- wskazuje rzeczowniki własne - zapisuje imiona ludzi, zwierząt i miejsc wielką literą	- odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych - stara się stosować reguły pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w podanym zestawie ortogramów	- odróżnia poszczególne kategorie rzeczowników własnych i pospolitych - zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite w podanym zestawie ortogramów	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat rzeczowników własnych i pospolitych

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Dziwne stworzenie w znajome przemienię”. Przymiotnik i jego znaczenia	zna pojęcie <i>przymiotnik</i>	wie, na jakie pytania odpowiada przymiotnik	rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy	dostrzega stylistyczną funkcję przymiotników	- twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące przymiotnika i jego znaczenia - opisuje postacie literackie, wykorzystując dodatkową wiedzę na ich temat, stosując funkcjonalnie różne przymiotniki
„Ciepłe dni w kolorze śliwkowym”. Liczba i rodzaj przymiotnika	- zna kategorie liczby i rodzaju przymiotnika - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>nie</i> z przymiotnikami	- odmienia przymiotnik przez liczby i rodzaje - zna regułę pisowni <i>nie</i> z przymiotnikami	- dopasowuje formę przymiotnika do formy rzeczownika - stara się stosować regułę pisowni <i>nie</i> z przymiotnikami	- tworzy poprawne formy rodzajowe w liczbie mnogiej przymiotnika - zapisuje poprawnie <i>nie</i> z przymiotnikami	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące liczby i rodzaju przymiotnika

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Dźwięki i słowa serce najbliższe”. Józef Wybicki, <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>	- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst - wyszukuje w podręczniku informacje o autorze słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> oraz dacie ustanowienia tego utworu hymnem państwowym - zna pojęcie <i>hymn narodowy</i> - cytuje powtarzające się fragmenty hymnu - zna pojęcia <i>zwrotka</i> - recytuje z pamięci fragmenty <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> - opisuje precyzyjnie polskie symbole narodowe	- wymienia postacie historyczne przywołane w tekście - podaje informacje o okolicznościach powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> - objaśnia pojęcie <i>hymn narodowy</i> - zna pojęcie <i>refren</i> - objaśnia pojęcie <i>zwrotka</i> na podstawie tekstu - recytuje z pamięci tekst <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> - korzysta z przypisów podczas lektury hymnu - opisuje polskie symbole narodowe	- podaje kilka informacji na temat postaci historycznych z hymnu - wskazuje osobę mówiącą i uzasadnia swoje zdanie, odwołując się do tekstu oraz informacji w podręczniku - wymienia zasady zachowania się podczas słuchania lub wykonywania hymnu - objaśnia pojęcie <i>refren</i> - dostrzega rytmotwórczą funkcję zwrotki - artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji - opisuje polskie symbole narodowe	- wie, co łączy postacie historyczne przywołane w tekście hymnu - określa sytuację podmiotu lirycznego - wymienia okoliczności, w których wykonywany jest hymn państwowy - podaje wartości, które zostały przekazane w refrenie hymnu państwowego - podejmuje próby głosowej interpretacji recytowanego tekstu - opisuje precyzyjnie polskie symbole narodowe	analizuje i interpretuje tekst hymnu, posługując się swobodnie kontekstem historycznym

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„NieZRęcznie postąpili, błąd szybko naprawili”. Przysłówek i jego znaczenia	- zna pojęcie <i>przysłówek</i> - wie, że większość przysłówków pochodzi od przymiotników - dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>nie</i> z przysłówkami	- wie, na jakie pytania odpowiada przysówek - tworzy przysłówki od przymiotników - zna reguły pisowni <i>nie</i> z przysłówkami	- rozpoznaje przysówek wśród innych części mowy - odróżnia przysłówki pochodzące i nie pochodzące od przymiotników - stosuje reguły pisowni <i>nie</i> z przysłówkami	- określa funkcje przysłówka - używa odpowiednich przysłówków do objaśniania znaczeń frazeologizmów - zapisuje poprawnie <i>nie</i> z przysłówkami	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące przysłówka i jego znaczenia
„Człowiek żyje tak długo, jak długo trwa pamięć o nim”. Czesław Janczarski, <i>Kamienna płyta</i> Helena Bechlerowa, <i>Święto Zmarłych</i>	- czyta z uwagą wiersze - zna pojęcie <i>osoba mówiąca w wierszu</i> - przy wsparciu nauczyciela opisuje nagrobek pisarza, przedstawiony na ilustracji	- wskazuje w wierszu słowa związane ze świętem Wszystkich Świętych - objaśnia pojęcie <i>osoba mówiąca w wierszu</i> - wyszukuje informacje o zabytkowej nekropolii	- opisuje miejsce przywołane w wierszu - wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu - objaśnia reguły dotyczące pisowni słowa cmentarz	- wypowiada się na temat treści wierszy, używając słów <i>pamięć, bohaterstwo</i> - analizuje różnicę w sposobie wypowiedzi podmiotu lirycznego w obu wierszach - ze zrozumieniem i we właściwym kontekście używa nazwy <i>nekropolia</i>	w sposób dojrzały i przemyślany wypowiada się na temat wartości w przywołanych wierszach

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nadszedł wieczór andrzejkowy. Kto na wróżby jest gotowy?” Pisownia wyrazów z ó	dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni ó w podanym zestawie ortogramów	zna reguły pisowni ó	stara się stosować reguły pisowni ó w podanym zestawie ortogramów	poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni ó
„Skrzydłata kawaleria”. Kazimierz Szymborska, <i>A to historia! Opowiadania z dziejów Polski</i> (fragment)	- określa temat opowiadania - zna pojęcie <i>geneza</i> - opisuje sytuacje przedstawione na obrazach - zna pojęcie <i>anegdota</i>	- wyszukuje wskazane informacje na mapie - ustala kolejność zdarzeń przywołanych w tekście - opisuje wygląd husarza, korzystając z różnych źródeł informacji - objaśnia znaczenie przydomka	- uzasadnia swoje zdanie, odwołując się do tekstu - objaśnia pojęcie <i>geneza</i> - opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę fikcyjnej postaci - wyciąga wnioski na temat skutków zdarzeń - objaśnia treść anegdoty	- omawia miejsce i okoliczności zdarzeń na podstawie tekstu i mapy historycznej - podaje wyrazy bliskoznaczne do słowa <i>geneza</i> - rozpoznaje emocje wyrażone za pomocą różnych form ekspresji malarskiej	analizuje i interpretuje tekst, odwołując się swobodnie do kontekstu historycznego i kulturowego

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kuchenne szaleństwa babci Urszuli”. Pisownia wyrazów z <i>u</i>	dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>u</i> w podanym zestawie ortogramów	zna reguły pisowni <i>u</i>	stara się stosować reguły pisowni <i>u</i> w podanym zestawie ortogramów	poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>u</i> w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>u</i>
„Wielkie marzenia o małym psie”. Grzegorz Kasdepke, <i>Różga</i> (fragment)	- przedstawia krótko głównego bohatera opowiadania - wyjaśnia, co bohater musiał zrobić, aby dostać psa	- przedstawia innych bohaterów - opowiada o spacerach głównego bohatera - zna pojęcie <i>obrazowanie realistyczne</i>	- pisze krótką informację o bohaterze w jego imieniu - zapisuje najważniejsze szczegóły dotyczące spacerów bohatera - objaśnia pojęcie <i>obrazowanie realistyczne</i>	- opisuje przeżycia bohatera związane z nietypowym prezentem, ocenia prezent - odwołuje się do przykładów z tekstu, objaśniając pojęcie <i>obrazowanie realistyczne</i>	przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Ortograficzne upominki”. Pisownia wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i>	- wyszukuje wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w podanym zestawie wyrazów - korzysta ze słownika ortograficznego	zapisuje wyrazy na mapie mentalnej utrwalającej reguły pisowni <i>ó</i> i <i>u</i>	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> w podanym zestawie ortogramów	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ó</i> oraz <i>u</i>

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Radość świętowania”. Teofil Lenartowicz, <i>Mizerna cicha</i> (fragment)	- zna pojęcie <i>kolęda</i> - czyta ze zrozumieniem informację o szopkach krakowskich - nazywa emocje związane z lekturą tekstu	- objaśnia termin <i>kolęda</i> w odniesieniu do tekstu Lenartowicza - ocenia funkcję ilustracji - opowiada o tradycjach i zwyczajach bożonarodzeniowych obchodzonych w rodzinie	- zestawia przeciwstawne określenia z tekstu kolędy - porównuje tekst literacki z innym tekstem kultury - komentuje informacje na temat wierzeń dotyczących nocy wigilijnej	- uzasadnia użycie przeciwstawnych określeń w tekście kolędy - wymienia dodatkowe elementy do wzbogacenia szopki - tworzy rozbudowane opowiadanie związane tematycznie z Bożym Narodzeniem	tworzy opowieść – oryginalną pod względem treści, formy języka i stylu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdy ze starym spotyka się Nowy Rok”. Ludwik Jerzy Kern, <i>Bajka o Starym i Nowym Roku</i>	- wymienia sukces odniesiony w mijającym roku - wymienia bohaterów wiersza - zna pojęcie <i>przysłowie</i> - czyta informacje na temat pisowni świąt, dni świątecznych, obrzędów, zabaw i zwyczajów - zapisuje poprawnie jednym sposobem datę dzienną	- opowiada o sukcesie odniesionym w odchodzącym roku - przedstawia okoliczności spotkania Starego i Nowego Roku z wiersza - objaśnia pojęcie <i>przysłowie</i>, odwołuje się do jednego wybranego przykładu - zapisuje poprawnie nazwy świąt, zwyczaju i zabawy - zapisuje poprawnie dwoma sposobami datę dzienną	- opowiada o sposobach świętowania przyjscia Nowego Roku - opisuje bohaterów wiersza - analizuje treść przysłów - zapisuje nazwy podanych świąt, zwyczajów i zabaw, dopasowuje do nich daty - zapisuje poprawnie różne daty trzema sposobami	- podsumowuje mijający rok, analizując osiągnięcia i nabyte doświadczenia - konstruuje pytania kierowane do bohaterów wiersza - podaje przykłady kilku przysłów - omawia różnice w sposobach zapisu dat	tworzy logiczną wypowiedź ustną o charakterze podsumowującym, dbając o poprawność językową, odpowiednią kompozycję i bogate słownictwo
„Niech spełnią się życzenia”. Życzenia – rady dla piszących	- czyta informacje o historii kartki pocztowej - czyta rady dla piszących życzenia - przy wsparciu nauczyciela pisze treść życzeń	- wypowiada się na temat preferowanego sposobu składania życzeń - pisze życzenia, korzystając z rad dla piszących życzenia	- proponuje nazwy dla e-kartek - projektuje kartkę noworoczną wraz z życzeniami	- tłumaczy tekst życzeń na język ogólnopolski - zapisuje bezbłędnie życzenia na zaprojektowanej samodzielnie kartce noworocznej	pisze bezbłędne językowo oraz formalnie życzenia – oryginalne pod względem treści i stylu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział III Marzenia zwykłe i niezwykłe					
„Podjąć wyzwanie”. Wilhelm Grimm, Jacob Grimm, <i>Królowa pszczół</i> (fragment)	• opowiada o emocjach towarzyszących lekturze baśni • czyta uważnie notkę biograficzną o braciach Grimm, • wymienia bohaterów zdarzeń • zna pojęcie <i>wydarzenie fantastyczne</i> • zna pojęcie <i>postać fantastyczna</i>	• podaje tytuły kilku baśni braci Grimm • określa powody podróży starszych braci oraz Głuptaska • objaśnia pojęcie <i>wydarzenie fantastyczne</i> • objaśnia pojęcie <i>postać fantastyczna</i>	• podaje kilka faktów z życia braci Grimm • ocenia zachowanie braci oraz Głuptaska w drodze do zamku • wskazuje przykłady postaci i zdarzeń fantastycznych w utworze • określa, na czym polega szczęśliwe zakończenie baśni	• opowiada o życiu i twórczość braci Grimm • wymienia cechy bohatera • podaje przykłady postaci i wydarzeń fantastycznych w innych utworach literackich • podaje przykłady postaci fantastycznych z poznanych utworów literackich	• formułuje ocenę moralną bohatera, odwołując się do uniwersalnych wartości etycznych

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Do szczęścia trzeba niewiele...”, gdy się zgubi pantofelek” Charles Perrault, <i>Kopciuszek, czyli pantofelek z popieliczki</i>	• prezentuje bohaterów baśni • wymienia wyrazy przeciwstawne do słów <i>dobro, skromność, pracowitość</i> • nazywa emocje przeżywane przez bohaterkę • wie, że obecność przestania jest jedną z cech baśni • rozpoznaje baśniowe rekwizyty	• opowiada o życiu bohaterki • zna pojęcie <i>kontrast</i> • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio na temat przyczyn zdarzenia • objaśnia pojęcie <i>przestanie</i> w odniesieniu do baśni o Kopciuszu • opowiada o zdarzeniach związanych z obecnością baśniowych rekwizytów	• opisuje i ocenia zachowanie członków rodziny wobec tytułowej bohaterki • objaśnia pojęcie <i>kontrast</i> • tworzy wypowiedź w formie zaproszenia • charakteryzuje bohaterkę, używając właściwego związku wyrazowego • szczegółowo analizuje informacje umieszczone na plakatach teatralnych	• zestawia cechy bohaterek, ukazując przeciwieństwa ich charakterów i zachowania • używa słowa <i>kontrast</i>, omawiając wygląd postaci z widowiska baletowego • stosuje różne formy ekspresji wygłaszając mowę, w imieniu baśniowej postaci • formułuje na podstawie wierszowanych morałów przestanie baśni • wyraża opinię, uzasadniając swoje stanowisko	• wykorzystuje w interpretacji tekstu elementy wiedzy o kulturze • tworzy oryginalną pod względem treści, uwspółcześioną wersję baśni
„O bohaterach przy harcerskim ognisku”. Pisownia wyrazów z <i>h</i>	• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>h</i> w podanym zestawie ortogramów	• zna reguły pisowni <i>h</i>	• stara się stosować reguły pisowni <i>h</i> w podanym zestawie ortogramów	• poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i> w podanym zestawie ortogramów	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i>

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Baśniowy przepis na supermana”. Kazimierz Władysław Wójcicki, <i>O Waligórze i Wyrwidębie</i>	- wymienia imiona głównych bohaterów, wyjaśnia, dlaczego tak zostali nazwani - wyjaśnia pochodzenie magicznych rekwizytów - cytuje ogłoszenie króla o nagrodzie za zabicie smoka - wymienia dowolny motyw powtarzający się w różnych baśniach	- prezentuje bohaterów, omawia ich pochodzenie i źródło niezwykłej siły - cytuje fragment prezentujący właściwości magicznych trzewiczków - podaje kilka określeń smoka - wymienia <i>zdarzenie</i>, <i>postać</i>, <i>przedmiot</i> jako powtarzające się elementy świata przedstawionego w różnych utworach	- wymienia innych siłaczy – bohaterów literackich i filmowych - wyjaśnia, w jaki sposób bracia wykorzystali moc trzewiczków - opowiada o walce braci ze smakiem - zna pojęcie <i>motyw wędrowny</i>, podaje przykład motywu wędrownego	- opowiada o wyczynach wybranego bohatera filmowego - wymienia inny magiczny rekwizyt baśniowy - wymyśla sposób pokonania komputerowego smoka - objaśnia na przykładach pojęcie <i>motyw wędrowny</i> - projektuje grę planszową nawiązującą do świata przedstawionego utworu	twórczo wykorzystuje w swoich pracach i projektach różne konteksty kulturowe dotyczące baśniowych zdarzeń, miejsc i bohaterów
„Strach ma wielkie oczy”. Pisownia wyrazów z <i>ch</i>	dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>ch</i> w podanym zestawie ortogramów	zna reguły pisowni <i>ch</i>	stara się stosować reguły pisowni <i>ch</i> w podanym zestawie ortogramów	poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ch</i> w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ch</i>

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Chciwemu i pół świata mało” Aleksander Puszkina, <i>Bajka o rybaku i rybce</i>	- czyta uważnie i analizuje tekst baśni oraz informacje z przypisów - opisuje i ocenia zachowanie rybaka oraz jego żony - zna pojęcie <i>obrazowanie fantastyczne</i> - omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach - czyta wypowiedzi bohaterów	- tworzy plan odtwórczy tekstu - określa motywy postępowania żony rybaka - objaśnia pojęcie <i>obrazowanie fantastyczne</i> - wyszukuje właściwe fragmenty tekstu - analizuje wypowiedzi bohaterów pod kątem złamania zasad etykiety językowej	- wykorzystuje wiedzę na temat fikcji literackiej w analizie świata przedstawionego utworu - objaśnia treść przysłowia w kontekście omawianej historii - formułuje przesłanie baśni - odczytuje tekst poprzez przekład intersemiotyczny - formułuje wniosek na temat szacunku dla odbiorcy wyrażanego poprzez formę językową	- objaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - wyraża przemyślany sąd o żonie rybaka i jej postępowaniu - funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat cech baśni w analizie tekstu - interpretuje przenośne znaczenia wybranych elementów świata przedstawionego utworu - formułuje przemyślane rady na temat kultury wypowiedzi	wyraża refleksję na temat wartości materialnych i niematerialnych w kontekście omawianej historii
„Proszę o ciszę! Baśń się tworzy”. Grzegorz Ptak, <i>Oto moja baśń – cykl obrazów</i>	- wypowiada się na temat serii obrazów - porządkuje obrazy w ustalonej przez siebie kolejności - wymienia kilka cech baśni	- nadaje postaciom na obrazach imiona - tytułuje każdy obraz - wymienia większość cech baśni	- wybiera postaci kontrastowe - układa plan opowieści na podstawie obrazów - objaśnia cechy baśni	- przypisuje nadzwyczajne umiejętności postaci fantastycznej - zapisuje plan opowieści w jednolitej formie - wykorzystuje wiedzę o cechach baśni w pracy redakcyjnej inspirowanej obrazami	tworzy oryginalną pod względem treści i stylu baśń inspirowaną serią obrazów

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czy to bajka, czy nie bajka? Myślcie sobie, jak tam chcecie...”. O różnych wypowiedzeniach i intencjach mówiącego	- zna pojęcie <i>wypowiedzenie</i> - rozpoznaje wybrane intencje wypowiedzi	- objaśnia pojęcie <i>wypowiedzenie</i> - stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące w zależności od celu wypowiedzi	- wskazuje, czym charakteryzuje się wypowiedzenie - tworzy wypowiedzenia pytające dotyczące najważniejszych treści tekstu	- omawia cechy charakterystyczne wypowiedzenia, odwołując się do przykładów - stosuje różne typy wypowiedzeń w funkcji impresywnej	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń w celu precyzyjnego wyrażania intencji wypowiedzi
„Gorące serca dwa”. Hans Christian Andersen, <i>Dzielny ołowiany żołnierz</i>	- czyta uważnie notatkę biograficzną o Hansie Christianie Andersenie - zna pojęcie <i>uosobienie</i> - opowiada o ulubionej baśni	- podaje szczegóły dotyczące wyglądu bohaterów - objaśnia pojęcie <i>uosobienie</i> - wymienia postać, która stanęła na drodze żołnierza i tancerki - przedstawia w formie pantomimy scenę z ulubionej baśni Hansa Christiana Andersena	- prezentuje w krótkiej wypowiedzi życie i twórczość Hansa Christiana Andersena - podaje przykłady uosobienia z tekstu - określa motywy działania diabełka, opowiada o kolejnych zdarzeniach oddalających od siebie dwoje bohaterów - pisze opowiadanie z udziałem postaci z baśni Andersena	- wymienia wszystkie postacie z utworu mające ludzkie właściwości - używa pojęcia <i>uosobienie</i> w wypowiedzi dotyczącej bohaterów baśni - wyjaśnia znaczenie powiedzenia: <i>miłość aż po grób</i>, wskazuje znak tej miłości w baśni - pisze poprawne językowo, kompozycyjnie i ortograficznie opowiadanie z udziałem baśniowych bohaterów	- na podstawie analizy dzieła formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące natury świata i człowieka - twórczo wykorzystuje w swoich tekstach informacje wyszukane w sieci

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Koniec i kropka – rzekło zdanie”. Znaki interpunkcyjne	• stosuje kropkę na końcu wypowiedzi oznajmujących • stosuje znak zapytania na końcu wypowiedzi pytających	• stosuje kropkę na końcu wypowiedzi rozkazujących • zna pojęcie <i>wypowiedzenie wykrzyknikowe</i>	• stosuje poprawnie wykrzyknik na końcu wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących dla wyrażenia emocji	• stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzi	• twórczo wykorzystuje w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzi
„Ach, co to będzie za bal! Księżę rozsyła zaproszenia”. Zaproszenie – rady dla piszących	• wskazuje nadawcę i odbiorcę zaproszenia • czyta teksty zaproszeń wysłanych przez różnych baśniowych bohaterów • czyta rady dla piszących zaproszenie zamieszczone w podręczniku • przy wsparciu nauczyciela pisze jedno zaproszenie	• określa okazję z jakiej wysłano zaproszenie • rozpoznaje baśniowych bohaterów w jednym z zaproszeń • pisze zaproszenie, korzystając z rad dla piszących zaproszenie	• używa w poprawnym kontekście różnych wyrazów i związków wyrazowych związanych ze słowem <i>zapraszać</i> • ocenia kompletność informacji w zaproszeniu • projektuje kartę zaproszenia, zapisuje tekst zaproszenia	• odróżnia oficjalny i nieoficjalny charakter zaproszenia • zapisuje bezbłędnie tekst zaproszenia na zaprojektowanej samodzielnie karcie	• pisze bezbłędne językowo oraz formalnie zaproszenie – oryginalne pod względem treści i stylu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kto hałasuje w teatralnych garderobach?”. Pisownia wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i>	- wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w podanym zestawie wyrazów - korzysta ze słownika ortograficznego	zapisuje wyrazy na mapie mentalnej utrwalającej reguły pisowni <i>h</i> i <i>ch</i>	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w podanym zestawie ortogramów	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>h</i> oraz <i>ch</i>
„Groch z kapustą, czyli baśnie na wesoło”. Bohdan Butenko, <i>Jaś i Małgosia</i> (fragment)	- wymienia najważniejsze postacie z opowiadania - opowiada o przygodzie Jasia i Małgosi z utworu Bohdana Butenki - wyraża opinię na temat opowieści o Jasiu i Małgosi	- wymienia wszystkich bohaterów opowiadania - wskazuje fragmenty opowiadania zgodne z powszechnie znaną wersją baśni - uzasadnia swój punkt widzenia na temat opowiadania	- przyporządkowuje bohaterów opowiadania do różnych baśni, z których oni pochodzą - wyjaśnia, na czym polegają zmiany wprowadzone przez autora do treści baśni o Jasiu i Małgosi - wymienia elementy zabawne w opowiadaniu	- porównuje postacie z opowiadania z ich literackimi pierwowzorami - analizuje fragmenty, w których narrator wypowiada się na temat tworzenia baśni - tworzy dalszy ciąg opowiadania utrzymany w konwencji gry literackiej	- wyraża własny punkt widzenia na temat tekstu literackiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska - tworzy oryginalne pod względem formy i treści opowiadanie utrzymane w konwencji gry literackiej

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W pałacowych komnatach...”. Zdania i równoważniki zdań	- zna pojęcie <i>zdanie</i> - zna pojęcie <i>wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika</i> - tworzy zdania według wzoru	- objaśnia pojęcie <i>zdanie</i> - objaśnia pojęcie <i>wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika</i> - zna pojęcie <i>równoważnik zdania</i> - tworzy wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika według wzoru	- rozpoznaje w tekście zdania i wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika - objaśnia pojęcie <i>równoważnik zdania</i> - przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika na zdania i odwrotnie	- rozpoznaje w tekście równoważnik zdania - stosuje wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu opowieści	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdania i jego równoważnika w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
Mówisz i masz – magia czerwonego krzesła”. Andrzej Maleszka, <i>Magiczne drzewo</i> (fragment)	- wymienia bohaterów zdarzeń - opowiada o jednym życzeniu spełnionym przez czerwone krzesło - przypomina kilka cech baśni	- określa czas i miejsce zdarzeń - wymienia wszystkie życzenia spełnione przez czerwone krzesło - wymienia cechę baśni, którą można znaleźć w tekście	- sporządza plan wydarzeń - wymienia wszystkie cechy baśni występujące w tekście Andrzeja Maleszki	- określa przyczyny i skutki zdarzeń - uzasadnia, że wydarzenia fantastyczne rozgrywają się współcześnie	tworzy poprawny językowo, oryginalny pod względem treści i stylu opis przedmiotu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Zgubiłem, kupię, zamienię... Napisz zatem ogłoszenie!”. Ogłoszenie – rady dla piszących	- czyta z uwagą ogłoszenia - rozpoznaje baśniowe rekwizyty na zdjęciach - czyta rady dla piszących ogłoszenie - przy wsparciu nauczyciela pisze ogłoszenie	- określa baśniowe rekwizyty odpowiednimi przymiotnikami - tworzy ogłoszenie, korzystając z rad dla piszących ogłoszenie	- przyporządkowuje rekwizyty do właściwych baśni - formułuje pytania dotyczące treści ogłoszeń	- ocenia kompletność informacji w ogłoszeniach - pisze ogłoszenie charakteryzujące się zwięzłością i poprawnością formy	formułuje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom pracę redakcyjną
Ważny jestem niesłychanie...”. Podmiot i orzeczenie – związek główny w zdaniu	- zna pojęcie <i>orzeczenie</i> - zna pojęcie <i>podmiot</i> - posługuje się terminami <i>podmiot, orzeczenie</i>	- objaśnia pojęcie <i>orzeczenie</i> - objaśnia pojęcie <i>podmiot</i>	- rozpoznaje w zdaniu orzeczenie - rozpoznaje w zdaniu podmiot - wyodrębnia związek główny w zdaniu	- tworzy poprawne związki główne w swoich wypowiedziach - tworzy wypowiedzenia, w których informację o podmiocie przekazuje forma orzeczenia	- twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczenia i podmiotu oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniu - funkcjonalnie stosuje synonimiczne rzeczowniki w funkcji podmiotu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Bale, maskarady i inne karnawałowe niezwykłości”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni <i>nie</i> w podanym zestawie ortogramów	zna reguły pisowni <i>nie</i> z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem	stara się stosować reguły pisowni <i>nie</i> z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem w podanym zestawie ortogramów	poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i> w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i>
„Zasięgnąć języka...”. Zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte	- zna pojęcie <i>zdanie pojedyncze nierozwinięte</i> - zna pojęcie <i>zdanie pojedyncze rozwinięte</i> - wie, że zdanie pojedyncze zawiera jedno orzeczenie	- objaśnia pojęcie <i>zdanie pojedyncze nierozwinięte</i> - zna pojęcie <i>zdanie pojedyncze rozwinięte</i> - objaśnia budowę zdania pojedynczego - rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia	- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i zdanie pojedyncze nierozwinięte - formułuje pytania, na które odpowiadają określenia	- tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i zdanie pojedyncze nierozwinięte - odróżnia zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte - świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia treści wypowiedzenia	świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział IV Karuzela z uczuciami					
Bądź mądry, pisz wiersze... O poezji i poezjowaniu”. Joanna Kulmowa, <i>Moje próżnowanie</i>	• czyta uważnie tekst wiersza • wie, że tekst wiersza jest podzielony na wersy • rozumie, że wiersz może mieć formę ciągłą lub stroficzną	• cytuje fragmenty na temat okoliczności powstawania wierszy • zna pojęcie <i>wiersz</i> • rozpoznaje formę ciągłą i stroficzną wiersza	• opowiada, jak powstają wiersze poetki • objaśnia pojęcie <i>wiersz</i>, określa w nim rolę osoby mówiącej	• określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu • objaśnia dwa różne znaczenia słowa <i>wiersz</i> w kontekście utworu <i>Moje próżnowanie</i>	• odczytuje i wyjaśnia przenośne sensy utworu poetyckiego
„Bawimy się w rymy, zabawa to łatwa...”. Stanisław Grochowiak, <i>Wyliczanka</i>	• czyta informację o jednej z najstarszych polskich rymowanek • zna pojęcie <i>rym</i> • wyodrębnia jeden poetycki obraz w wierszu • zna pojęcie <i>ożywienie</i>	• recytuje dowolną dziecięcą wyliczankę – rymowankę, wskazuje w niej podobnie brzmiące wyrazy • objaśnia pojęcie <i>rym</i> • wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu • objaśnia pojęcie <i>ożywienie</i>	• podaje przykłady rymujących się wyrazów • nadaje tytuły obrazom poetyckim z wiersza • wyszukuje w tekście przykłady ożywień	• określa rolę rymów w wierszu • wyjaśnia różnicę pomiędzy wierszem a wyliczanką • tworzy związki wyrazowe o charakterze ożywień	• objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową i semantyczną utworu poetyckiego
„Na wiosnę piękniejszy wieje wiatr...”. Grupa podmiotu i grupa orzeczenia	• zna pojęcie <i>grupa podmiotu</i> • zna pojęcie <i>grupa orzeczenia</i>	• objaśnia pojęcie <i>grupa podmiotu</i> • objaśnia pojęcie <i>grupa orzeczenia</i> • zapisuje pytania o różne części zdania	• wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniach	• porównuje budowę grupy podmiotu i grupy orzeczenia	• funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat budowy grupy podmiotu i grupy orzeczenia w zdaniu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Między smutkiem i radością... iza się kręci w oku”. Pisownia wyrazów z q i ę	dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni q i ę w podanym zestawie ortogramów	zna wybrane reguły pisowni q oraz ę	stara się stosować reguły pisowni q i ę w podanym zestawie ortogramów	poprawnie zapisuje wyrazy z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni q i ę w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni q i ę
Gdy kąpią tzy. O uczuciach i refleksjach w wierszu”. Julian Kornhauser, <i>Wyciągnięta ręka</i>	- czyta uważnie tekst wiersza - opowiada o uczuciach towarzyszących czytaniu wiersza	opowiada o zdarzeniu z wiersza	- określa podmiot liryczny w wierszu - używa ze zrozumieniem słowa <i>tolerancja</i> w wypowiedzi o wierszu	- analizuje zmiany uczuć bohatera wiersza - proponuje sposób recytacji wiersza oddający nastrój i emocje	wygłasza tekst, dokonuje jego interpretacji głosowej
„Rozumieć się bez słów”. O mowie niewerbalnej	- zna pojęcie <i>mowa niewerbalna</i> - reaguje na pozawerbalne środki porozumiewania się - podaje nazwy różnych uczuć	- objaśnia pojęcie <i>mowa niewerbalna</i> - rozpoznaje emocje na podstawie wyrazu twarzy - rozpoznaje natężenie emocji	- wskazuje przykłady mowy niewerbalnej na podstawie tekstu - rozpoznaje emocje wyrażane gestami - stosuje ze zrozumieniem wyraz <i>ekspresja</i>	- rozpoznaje emocje wyrażane postawą - nazywa emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji	tworzy wypowiedzi ustne, w których swobodnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„I tylko... wysp tych nie ma. W poszukiwaniu epitetów”. Małgorzata Strzałkowska, <i>Kosze pełne snów</i>	- zna pojęcie <i>epitet</i> - opowiada o snach z wiersza	objaśnia pojęcie <i>epitet</i>	- wskazuje epitety w wierszu - zestawia epitety o podobnych znaczeniach i przeciwstawne	- wskazuje na przykładach różnice między określeniami informującymi i oceniającymi - wyszukuje epitety nieprecyzyjne i podejmuje próbę wyjaśnienia zasadności ich użycia w wierszu	dostrzega, komentuje i objaśnia związki pomiędzy warstwą językową i znaczeniową utworu poetyckiego
„Chodzić z głową w chmurach. Porównanie”. Józef Ratajczak, <i>Obłoki</i>	- zna pojęcie <i>porównanie</i> - wymienia elementy krajobrazu ukazanego w wierszu - zna różne wyrazy łączące człony porównania	- objaśnia pojęcie <i>porównanie</i> - wymienia, do czego zostały porównane obłoki - objaśnia znaczenie porównań, używa ich w zdaniu	- wskazuje w tekście przykłady porównań - wyjaśnia, jakie słowo wykorzystano do połączenia dwóch porównywanych elementów	- tworzy porównania - używa we właściwym kontekście związku wyrazowego <i>chodzić z głową w chmurach</i>	opisuje krajobraz, wykorzystując funkcjonalnie poetyckie środki językowe
„Niezwykłe spotkania słów. O poetyckiej przenośni”. Wincenty Faber, <i>Pogoda</i>	zna pojęcie <i>metafora</i> (<i>przenośnia</i>)	objaśnia pojęcie <i>metafora</i> (<i>przenośnia</i>)	- wskazuje przenośnie w wierszach - wyjaśnia znaczenie kilku metafor używanych w życiu codziennym	- objaśnia znaczenie metafor w wierszu - opowiada o ulubionej pogodzie, używając metafory	analizuje tekst na poziomie metaforycznym

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Niecodziennie i świętecznie...”. O związkach wyrazowych w zdaniu	- zna pojęcie <i>związek wyrazowy</i> i pojęcie <i>związek główny</i> - wyodrębnia <i>związek główny</i> w zdaniu	- objaśnia pojęcie <i>związek wyrazowy</i> i pojęcie <i>związek główny</i> - tworzy poprawne <i>związki wyrazowe</i> w swoich wypowiedziach - wyodrębnia <i>związki poboczne</i> w zdaniu	- wyszukuje <i>związki wyrazowe</i> w zdaniu - objaśnia, na jakiej podstawie wyrazy łączą się w <i>związki wyrazowe</i> - wyodrębnia logiczne <i>związki wyrazów</i> w zdaniu - przedstawia na wykresie <i>związki między wyrazami</i>	- tworzy logiczne i poprawne struktury zdaniowe - przedstawia strukturę zdania na schemacie	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat budowy grupy podmiotu i grupy orzeczenia w zdaniu
„Co wiatrom w duszy gra...”. Julian Tuwim, <i>Dwa wiatry</i>	- określa temat wiersza - rozpoznaje w tekście wybrane środki poetyckie	- opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu - określa funkcję wybranych środków poetyckich w wierszu	- interpretuje tekst poprzez przekład intersemiotyczny - rozpoznaje w tekście epitetę, porównania, ożywienia, uosobienia, przenośnie i określa ich funkcje	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych środkach poetyckich i ich funkcjach podczas analizy wiersza i tworzenia wypowiedzi inspirowanych tekstem	twórczo wykorzystuje wiedzę o cechach języka poetyckiego oraz języka informacyjnego w działaniach inspirowanych treścią wiersza

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W raju łakomczuchów. Opis miejsca”. Opis miejsca – rady dla piszących Roald Dahl, <i>Charlie i fabryka czekolady</i> (fragment)	- zna kompozycję opisu miejsca - przy wsparciu nauczyciela tworzy prosty opis miejsca	- używa ze świadomością celu określić opisujących elementy wyposażenia miejsca - tworzy prosty opis miejsca, korzystając z rad dla opisujących miejsce	- używa ze świadomością celu wyrazów bliskoznacznych oraz określić wartościujących - tworzy opis miejsca, używając różnorodnych środków językowych	- określa atmosferę miejsca - tworzy poprawny językowo i kompozycyjnie opis miejsca	tworzy bezbłędny językowo opis miejsca – oryginalny pod względem treści i stylu
„Od słowa do słowa i plotka gotowa”. Jan Brzechwa, <i>Ptasie plotki</i>	- nazywa wrażenia i emocje, jakie wzbudza w nim czytany tekst - rozumie znaczenie słowa <i>plotka</i> - rozumie, że plotkowanie jest zachowaniem postrzeganym negatywnie	- analizuje rozwój zdarzeń w tekście - używa poprawnie słowa <i>plotka</i> w wybranych związkach wyrazowych do opisu zdarzeń z wiersza	- określa funkcję uosobienia zastosowanego w tekście - objaśnia znaczenia powiedzeń dotyczących plotki w kontekście sytuacji wiersza	- określa motywy działania bohaterów wiersza - wyraża swoje zdanie na temat negatywnych zachowań językowych, używając właściwych argumentów na poparcie stanowiska	tworzy opowieść inspirowaną tekstem – oryginalną pod względem treści, formy języka i stylu

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Rozdział V Historie nie z tej ziemi					
„O książkach, czytaniu i niezwykłych bibliotekach”. Notatka – rady dla piszących Jacek Cygan, <i>Cała Polska czyta dzieciom</i> (fragment)	• czyta informacje na temat akcji „Cała Polska czyta dzieciom” • czyta rady dla piszących notatkę • przy wsparciu nauczyciela tworzy prostą notatkę na temat książki	• zna dzieje książki, wymienia formy książek rękopiśmiennych, drukowanych i nowoczesnych • tworzy notatkę na temat książki, korzystając z rad dla piszących notatkę	• zapisuje informacje dotyczące bibliobusów w tabeli • zapisuje notatkę o książce cyfrowej, korzystając z rad dla piszących notatkę	• projektuje tabelę do zapisu informacji o bibliobusach • zapisuje poprawną językowo notatkę o różnicach między książką tradycyjną i cyfrową	• tworzy bezbłędne językowo, oryginalne i urozmaicone pod względem graficznym formy notatek
„Festiwale i parady, czyli lato pod znakiem kultury”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	• dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni wyrazów wielką i małą literą w podanym zestawie ortogramów • korzysta ze słownika ortograficznego	• zna wybrane reguły pisowni wyrazów wielką i małą literą	• stara się stosować reguły pisowni wyrazów wielką i małą literą w podanym zestawie ortogramów	• poprawnie zapisuje wyrazy wielką i małą literą w podanym zestawie ortogramów	• przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Opowiem wam, jak zaginął...”. Małgorzata Strękowska-Zaremba, <i>Detektyw Kefirek</i> (fragment) – radę dla rozmawiających przez telefon	- opowiada krótko o wybranym zdarzeniu z fragmentu powieści - czyta rady dla rozmawiających przez telefon	- przedstawia zdarzenia w kolejności chronologicznej - prowadzi rozmowę telefoniczną, korzystając z rad	- ocenia prawdopodobieństwo zdarzeń, uzasadnia swoje zdanie - prowadzi rozmowę telefoniczną, używa odpowiednich zwrotów grzecznościowych	- wypowiada się na temat zachowania bohatera, używając we właściwym kontekście zwrotów <i>mieć czyste sumienie</i> oraz <i>mieć coś na sumieniu</i> - rozdziela nieoficjalną i oficjalną sytuację rozmowy telefonicznej	prowadzi interesującą rozmowę telefoniczną, nawiązuje z odbiorcą kontakt, podtrzymuje go oraz dostosowuje komunikat do celu wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej
„Ciepło, cieplej, gorąco... skarb!”. Mark Twain, <i>Przygody Tomka Sawyera</i> (fragment) – radę dla wysyłających SMS-y	- określa cel wyprawy - opowiada o przeżyciach bohaterów - czyta rady dla wysyłających SMS-y - wie, że wiadomości SMS muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym	- opisuje drogę, którą bohaterowie przebyli, aby dostać się do jaskini - cytuje argumenty, których użył bohater - wprowadza zwroty grzecznościowe w wiadomościach SMS	- rysuje plan pieczary i zaznacza trasę wędrówki - podaje wyrazy nazywające różne emocje chłopców - stosuje zasady interpunkcji w wiadomościach SMS	- wymyśla znaki oznaczające drogę na planie pieczary - opisuje, jak zmieniał się nastrój każdego z chłopców - zapisuje poprawną, komunikatywną wiadomość SMS	pisze bezbłędną językowo i oryginalną pod względem treści wiadomość SMS

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Tajemnice indiańskich ścieżek”. Alfred Szklarski, <i>Tomek na wojennej ścieżce</i> (fragment)	- wyszukuje w tekście informacje na temat okoliczności walki między bohaterami - zapisuje plan zdarzeń utworu - opisuje na podstawie tekstu wygląd konia Indianina - zna indiańskie imię Stanisława Supłatowicza	- cytuje informacje na temat okoliczności walki - zwraca uwagę na jednolitość językową w zapisie planu zdarzeń - czyta informacje na temat Indian - wymienia kilka imion znaczących	- opisuje przebieg walki - sporządza notatkę na temat zdarzeń w dowolnej formie - wypowiada się na temat zwyczajów Indian - wymyśla imiona znaczące dla osób o podanych cechach	- ocenia zachowanie bohaterów - wprowadza dodatkowe elementy graficzne wzbogacające notatkę - uzasadnia tezę, że Tomek znał obyczaje Indian - wymyśla imiona znaczące dla osób z najbliższego otoczenia	twórczo wykorzystuje w swoich pracach i projektach informacje wyszukane w sieci oraz tekstach literackich
„Plecak pełen przygód”. Powtórzenie pisowni wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>	- wyszukuje wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> w podanym zestawie wyrazów - korzysta ze słownika ortograficznego	stara się stosować reguły ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> w podanym zestawie ortogramów	zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> w podanym zestawie ortogramów	zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i> w podanym zestawie ortogramów	przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) zapamiętania zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Przepraszam, którą do skarbow?” . Mowa znaków	- przy wsparciu nauczyciela odczytuje szyfr - zna pojęcie <i>piktogram</i> - wie, co oznaczają proste piktogramy	- samodzielnie odczytuje szyfr - objaśnia pojęcie <i>piktogram</i> - odczytuje wybrane piktogramy	- odczytuje zapis alfabetem Morse’a - wymienia różne rodzaje piktogramów	- odczytuje drogę na mapie za pomocą znaków legendy - zapisuje rady na podstawie piktogramów - projektuje mapę	twórczo wykorzystuje wiedzę na temat znaków i piktogramów w swoich pracach i projektach
„Poszukiwacze skarbow wysyłają pozdrowienia”. Kartka z pozdrowieniami – rady dla piszących	- zna pojęcia <i>nadawca, odbiorca</i> - czyta rady dla piszących pozdrowienia - przy wsparciu nauczyciela pisze pozdrowienia, zapisuje poprawnie adres	- używa ze zrozumieniem terminów <i>nadawca, odbiorca</i> - pisze pozdrowienia, korzystając z rad dla piszących pozdrowienia, stosuje zwroty grzecznościowe	- określa na podstawie treści pozdrowień odbiorców pocztówek - uwzględnia w zapisie pozdrowień wszystkie elementy kompozycyjne	- przytacza wyrazy i sformułowania pozwalające ustalić odbiorców pozdrowień - pisze rozwinięte treściowo i poprawne językowo oraz ortograficznie pozdrowienia	pisze bezbłędne językowo pozdrowienia – oryginalne pod względem treści i stylu
Film stary jak świat”. Witold Bobiński, <i>Idę do kina</i> (fragment)	- wyszukuje potrzebne informacje w tekście - wymienia kilka planów filmowych	- cytuje informacje z tekstu - zna pojęcia <i>kadr</i> oraz <i>plan filmowy</i>	- pisze notatkę na temat historii kina - omawia pojęcia <i>kadr</i> oraz <i>plan filmowy</i> - omawia sposób filmowania w poszczególnych planach filmowych	- prezentuje w ciekawej formie graficznej notatkę na temat historii kina - określa i uzasadnia właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych	twórczo wykorzystuje w swojej pracy informacje na temat tworzywa i wybranych środków wyrazowych sztuki filmowej

Temat lekcji. Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Bliskie spotkania trzeciego stopnia... z wyrazami”. O synonimach	- zna pojęcie <i>synonim</i>, wyraz <i>bliskoznaczny</i> - zestawia ze sobą wyrazy o podobnym znaczeniu	- objaśnia pojęcie <i>synonim</i>, wyraz <i>bliskoznaczny</i> - dobiera właściwe wyrazy bliskoznaczne	- wskazuje synonimy - zastępuje powtarzające się wyrazy synonimami	- stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi - zestawia związki frazeologiczne z ich synonimami	twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat wyrazów bliskoznacznych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych
„W małym kinie nikt już nie gra dzisiaj na pianinie...”. Konstanty Ildefons Gałczyński, <i>Małe kina</i> (fragment)	- opowiada o swojej wizycie w kinie - wymienia kilka gatunków filmowych - wymienia ulubione filmy	- opisuje własnymi słowami kino przedstawione wierszu - zna pojęcie <i>gatunek filmowy</i> - przedstawia tematykę ulubionych filmów - dopasowuje gatunki filmowe do ich opisów - tworzy zbiór zasad dotyczących zachowania w kinie	- omawia wrażenia odbiorcze związane z lekturą wiersza - objaśnia na przykładach pojęcie <i>gatunek filmowy</i> - wyjaśnia, co wyróżnia film animowany spośród innych gatunków filmowych	przytacza epitety i przenieś tworzące nastrój w wierszu	przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi

KRYTERIA OGÓLNE

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
I. Kształcenie literackie i kulturowe	- wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu - dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej	- omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu - wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach	- porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach - analizuje obrazy poetyckie w czytanych utworach	- funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką - analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich	- interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym - podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych - dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych - stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów - dostrzega i objaśnia związki pomiędzy warstwą językową, brzmieniową
	- zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> - wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego	- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości - wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego	- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości - wypowiada się na temat fantastyki w baśniach	- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej - wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozpoznaje czytany utwór jako baśń, hymn	wskazuje cechy gatunkowe baśni, hymnu	analizuje cechy baśni tradycyjnej i współczesnej	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji	- i semantyczną utworów poetyckich - w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny - kreatywnie wykorzystuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury - wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska - ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury
	zna pojęcie <i>epitet</i>, <i>porównanie</i>, <i>przenośnia</i>, <i>uosobienie</i>, <i>ożywienie</i>	odróżnia uosobienie od ożywienia	wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia)	objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach	
	wskazuje i omawia tytuł w utworze	nadaje tytuły wybranym częściom utworu	dostrzega funkcję tytułu jako elementu konstrukcyjnego utworu	analizuje wpływ tytułu na odbiór tekstu	
	rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu	odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów	określa wers, zwrotkę, refren, rymy jako elementy rytmizujące wypowiedź	używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz ciągły</i>, <i>stroficzny</i>, <i>rymowy</i>, <i>bezrymowy</i> podczas analizy wiersza	
	wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność	omawia wydarzenia fabuły	analizuje przebieg zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność	funkcjonalnie stosuje słownictwo określające następstwo zdarzeń	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcie <i>dialog</i>, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu	objaśnia pojęcie <i>dialog</i>	porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora	omawia sposób zapisu dialogu w tekście	
	zna pojęcia <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i>	omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego	wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera, podmiotu lirycznego,	określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu	
	zna pojęcia <i>narrator, narracja</i>	odróżnia autora od narratora	objaśnia funkcję narracji w tekście	dostrzega różne formy narracji w tekście	
	wskazuje w tekście bohatera głównego	określa cechy bohatera głównego	prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego	posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze	
	określa tematykę utworu	omawia tematykę utworu	określa problematykę utworu	omawia problematykę utworu	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	nazywa swoje reakcje czytelnicze	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich	opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury	
	objaśnia dosłowne znaczenia w tekstach	rozumie proste przenośne znaczenia w tekstach	odróżnia znaczenia dosłowne od prostych znaczeń przenośnych	funkcjonalnie wykorzystuje swoją wiedzę do objaśnienia przenośnych znaczeń w tekstach	
	wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich	określa doświadczenia bohaterów literackich	wykorzystuje podczas omawiania sytuacji bohaterów doświadczenia własne	komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków	
	wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu	przedstawia własne rozumienie utworu	uzasadnia swoje rozumienie utworu	funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	• podejmuje próbę interpretacji tekstów	• wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne	• wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich	• wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury	
	• wypowiada się na temat postaci i zdarzeń	• wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohaterów oraz aspekty sytuacji	• prezentuje swój pogląd na temat bohaterów i sytuacji	• posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji	
	• wskazuje wartości piękna, dobra, prawdy w czytanych utworach	• wskazuje wartości ważne dla bohaterów literackich	• zestawia wartości i ich przeciwieństwa utworach na zasadzie kontrastu	• odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury	
	• rozpoznaje tekst literacki	• rozpoznaje tekst informacyjny	• odróżnia tekst literacki od informacyjnego	• określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego	
	• wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost	• odczytuje informacje wyrażone wprost	• dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio	• odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio	
	• określa temat tekstu	• wyciąga wnioski z tekstu	• określa główną myśl tekstu	• analizuje i interpretuje główną myśl tekstu	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i>	wyodrębnia w tekście części kompozycyjne	określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia	omawia relacje między częściami wypowiedzi	
	wydobywa z tekstu wskazane informacje	porządkuje informacje z tekstu	odróżnia informacje ważne od drugorzędnych	hierarchizuje informacje	
	rozpoznaje czytany utwór jako komiks	wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru	charakteryzuje komiks jako tekst kultury	
	odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego	rozpoznaje różne teksty kultury	wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru	objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	• posługuje się terminami <i>scena, aktor, gra aktorska, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego • przedstawia wybrane fakty dotyczące historii kina • odróżnia film od programu informacyjnego	• posługuje się terminami <i>kostium, rekwizyt, charakteryzacja, muzyka</i> w kontekście widowiska teatralnego • posługuje się pojęciami związanymi z filmem (<i>scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka, reżyser, kadr, plan filmowy</i>) • rozpoznaje wybrane gatunki filmowe	• wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne • rozpoznaje poszczególne plany filmowe • wyjaśnia różnicę między filmem animowanym a innymi gatunkami filmowymi	• rozpoznaje środki wyrazu charakterystyczne dla pantomimy • określa właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych • nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)	
	• zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i>	• objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych	• wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją	• wyraża własny sąd na temat różnicy pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją	
	• wypowiada się na temat treści tekstów kultury	• porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia	• komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia	• odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	dokonyje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja)	dokonyje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks)	dokonyje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat)	dokonyje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką)	
	z uwagą odbiera filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	świadomie odbiera filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	wykorzystuje swoją wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży	aktywnie odbiera filmy, spektakle, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych	
II. Kształcenie językowe	wie, na jakie pytania odpowiada rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki	rozpoznaje w wypowiedziach rzeczownik, czasownik, przymiotnik i przysłówki	wskazuje różnice między rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem i przysłówkiem	określa funkcje rzeczownika, czasownika, przymiotnika, przysłówka w tekście	świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa,

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozpoznaje formy bezokolicznika	dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi	rozumie funkcję bezokolicznika	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w swoich wypowiedziach	składni, fleksji i fonetyki swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy zdania i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych
	rozpoznaje w tekście formy liczb odmiennej części mowy	rozpoznaje w tekście formy czasów i rodzajów gramatycznych	rozpoznaje w tekście formy osób	określa funkcje form liczb, czasów, rodzajów i osób w wypowiedzi	funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu
	używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach	rozumie rolę przymiotników i przysłówków	uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości	używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cech	swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji
	stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej	przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej	stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej	stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej	przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, określenia</i>	rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu	rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu i określi w zdaniu	wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu i określi w zdaniu	- świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi - samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
	wie, że wyrazy w zdaniu łączą się w związki wyrazowe	wyodrębnia związek główny	rozróżnia wyrazy określone i określające	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie zdania w swoich wypowiedziach	
	rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące	używa celowo wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących	używa wypowiedzi wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzi ze względu na cel wypowiedzi	
	wie, jak zbudowane jest zdanie	odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez czasownika	wyodrębnia równoważnik zdania w tekście	funkcjonalnie stosuje w praktyce językowej zdania i równoważniki zdań	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcie <i>zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte</i>	rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte oraz nierozwinięte i rozumie ich funkcje	przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie	rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych	
	stosuje formy grzecznościowe w swoich wypowiedziach	posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny	posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form	zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny	
	przedstawia się w kilku zdaniach w różnych sytuacjach komunikacyjnych	dostosowuje sposób powitania i pożegnania do sytuacji komunikacyjnej	stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pозdrowienia, list, życzenia SMS)	dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej	
	rozumie dosłowne znaczenia wyrazów w wypowiedzi	rozumie proste przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi	odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów znaczeń przenośnych	świadomie wykorzystuje wyrazy o przenośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozumie znaczenie wybranych stałych związków wyrazowych poznanych na lekcjach	używa w swoich wypowiedziach wybranych stałych związków wyrazowych poznanych na lekcjach	używa stałych związków wyrazowych zrozumieniem i świadomością celu	świadomie wykorzystuje stałe związki wyrazowe do bogacenia warstwy językowej własnych wypowiedzi	
	tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, podziękowanie, przepraszanie	stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi	posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi	podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się	
	zna pojęcie <i>synonim</i>, wyraz <i>bliskoznaczny</i>	wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami	świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami	funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi	
	w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością	wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu	używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutykzny) w celu zespolenia tekstu	stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	rozumie, że tekst jest komunikatem	wie, że są różne typy komunikatów	wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów	
	zna pojęcia <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych	identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach	identyfikuje i opisuje nadawcę wypowiedzi lirycznej	funkcjonalne posługuje się terminami <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i> podczas odbioru tekstów kultury	
	określa sytuację komunikacyjną	rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi	dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej	posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji – stosownie do sytuacji	
	rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów	rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą mimiki	rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji	nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozastownej	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zna pojęcia <i>głoska, litera, sylaba</i>	objaśnia różnicę pomiędzy głoską i literą	określa funkcje głosek, liter, sylab	wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów	
	zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady	stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych	przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji	przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą nowych technologii i internetu	
	- zna reguły pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach	- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów	- stosuje w większości wyrazów reguły pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów	- stosuje we wszystkich wyrazach reguły pisowni: – <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami – wielką i małą literą – <i>q</i> i <i>ę</i> – <i>i</i> po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką	stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń	stosuje poprawnie kropkę w zapisie dat	poprawnie używa różnych znaków interpunkcyjnych	
III. Tworzenie wypowiedzi	krótko wypowiada się na zadany temat związany z otaczającą rzeczywistością	aktywnie uczestniczy w rozmowie na zadany temat	wypowiada się logicznie na tematy związane z poznanymi tekstami kultury	świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi	- pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi - swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w swoich wypowiedziach ustnych - operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych - w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną,
	zna pojęcie <i>argument</i>	rozpoznaje argumenty w wypowiedzi	posługuje się argumentami w rozmowie	używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska	
	tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi	zna pojęcie <i>akapit</i> i rozumie jego funkcję w wypowiedzi	tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym	tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi	
	wyszukuje w tekście informacje	ocenia przydatność uzyskanych informacji	dokonuje selekcji informacji	wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia	tworzy samodzielnie wypowiedzi w formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis przedmiotu, opis miejsca, list, zaproszenie, ogłoszenie, życzenia, pozdrowienia	tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe	interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi - zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i wydzielenie myślowe w formie akapitów - podejmuje działalność literacką i kulturalną - prowadzi blog internetowy - redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową
	wygłasza tekst z pamięci	recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy	artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu	recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym	
	sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy wypowiedzi	sporządza samodzielnie odtwórczy i twórczy plan ramowy wypowiedzi	stosuje jednolitą formę wypowiedzi (bez czasownika) w zapisie planu ramowego	dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach	tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu	rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek	
	opowiada o treści przeczytanych utworów	omawia problematykę przeczytanych utworów	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w swoich wypowiedziach na temat tekstów	opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury	
	wie, że współczesne komunikaty muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym	używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej	zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS	zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej	
	tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu	tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów	tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu	tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach	stosuje zwroty grzecznościowe w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych	funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych	funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach	
IV. Samokształcenie	czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań	czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne	czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa	czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści	wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji
	zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł	porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje	zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu	opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji	opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików
	korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe)	wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji	selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych	gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji	wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	korzysta z zasobów szkolnej biblioteki	zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych	korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i>	funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji	- zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) - bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego
	- korzysta ze słownika ortograficznego - potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii	- zna budowę słownika ortograficznego - wyszukuje hasła w encyklopedii	- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych - korzysta z informacji zawartych w encyklopedii	- określa funkcje słowników - korzysta ze słowników <i>on-line</i>	
	ma świadomość, że nie wszystkie informacje w internecie są prawdziwe	ocenia przydatność uzyskanych informacji	konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych	krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł	
	korzysta z internetu w celach edukacyjnych	rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu	zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich	postrzega nowe technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego	czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki	czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami	chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.